

ΘΕΜΑ

Τζερόμ Πάουελ
εναντίον
Ντόναλντ Τραμπ

Σελ. 10

Η ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ

Νικητής του πρώτου γύρου ο κεντρικός τραπεζίτης των ΗΠΑ

ΟΙ ΑΠΕΙΛΕΣ

Αν θέλω να τον απολύσω θα φύγει πολύ γρήγορα, λέει ο Τραμπ

Με Nurofen,
ο πονοκέφαλος δεν
θα χαλάσει
τη στιγμή.

ΑΦΗΣΤΕ ΤΟΝ ΠΟΝΟ ΣΕ ΕΜΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Με το όπλο παρά πόδα η αμυντική βιομηχανία

Το πρόγραμμα για τον επανεξοπλισμό της Ε.Ε., ύψους 800 δισ., έχει κινητοποιήσει την ελληνική αμυντική βιομηχανία. Σε συνάντησής του Πρωθυπουργού με εκπροσώπους 15 ελληνικών βιομηχανιών του κλάδου, κατέστη σαφές ότι η χώρα διαθέτει την τεχνολογία και τη δυναμικότητα να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία. **Σελ. 14**

ΚΑΛΙΦΟΡΝΙΑ

ΤΕΤΑΡΤΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Σελ. 9

ΤΙΑ ΛΕΟΠΟΛΝΤ

Η ΑΙ ΘΑ ΠΡΟΣΘΕΣΕΙ 78 ΕΚΑΤ. ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΩΣ ΤΟ 2030

Σελ. 13

Δύο νέα σχέδια για ηλεκτροκίνηση

Αναμένεται να εξαγγελθούν το επόμενο διάστημα – Στο ψάξιμο για κονδύλια 5 εκατ. ευρώ το υπουργείο Μεταφορών

Νέα σχέδια κορηγιών προς ενθάρρυνση της ηλεκτροκίνησης προγραμματίζει το υπ. Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων. Όπως πληροφορείται η «Κ», το υπουργείο θα προχωρήσει το επόμενο διάστημα με τουλάχιστον δύο νέα σχέδια κορηγιών για την αγορά ηλεκτρικών αυτοκινήτων. Το υπ. Μεταφορών βρίσκεται σε αναζήτηση κονδυλίων που δεν θα ξεπερνούν τα €5 εκατ. Όπως μας τονίστηκε, τα κονδύλια θα προκύψουν είτε από τον κρατικό προϋπολογισμό είτε από άλλα σχέδια κορηγιών. Κύρια επιδίωξη είναι η ικανοποίηση των ενδιαφερομένων, οι οποίοι έχασαν την ευκαιρία να αιτηθούν επιχορήγηση μέσω του Σχεδίου Προώθησης της Ηλεκτροκίνησης που χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Το σχέδιο έχει εξαντλήσει τις κορηγίες του μετά από απόφαση του Τμήματος Οδικών Μεταφορών να περιορίσει τον αριθμό που προβλέπονταν, αναθεωρώντας τον στόχο του σχεδίου προς τα κάτω. Ο λόγος ήταν η χαμηλή απορρόφηση των κονδυλίων, γεγονός που δημιουργούσε κίνδυνο εκτροχιάς του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, κάτι που θα συνεπαγόταν την καταβολή πέναλτι από μέρους της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η απόφαση προκάλεσε τις αντιδράσεις των εισαγωγέων αυτοκινήτων αλλά και απλών πολιτών. **Σελ. 4**

Οι Ευρωπαίοι θα ταξιδέψουν λιγότερο

Οι Ευρωπαίοι ταξιδιώτες δείχνουν να στρέφονται προς νέους προορισμούς και σε περιόδους που δεν επικρατεί πολυκοσμία, ενώ αρχίζουν να επηρεάζονται από την ευρύτερη αβεβαιότητα. Η συνολική πρόθεση ταξιδιού είναι μειωμένη κατά 3% από πέρυσι και φθάνει στο 72%, με τους Γερμανούς να δείχνουν πιο επηρεασμένοι. Η Ελλάδα βρίσκεται στην τέταρτη θέση των προτιμήσεων, ενώ για όσους αναζητούν ήλιο και θάλασσα είναι δεύτερη, μετά την Ισπανία. Παράλληλα, παρατηρείται μικρή κάμψη των προτιμήσεων για τον ευρωπαϊκό Νότο λόγω ζέστης και πολυκοσμίας στη Μεσόγειο Ιούλιο και Αύγουστο. **Σελ. 17**

ΜΕΣΑ ΣΤΟ 2025

Σε τροχιά πάλι τρία μεγάλα έργα

Εντός του 2025 αναμένεται τα έργα, των οποίων καταγγέλθηκαν οι συμβάσεις, να προκηρυχθούν και πάλι με στόχο μέσα στην τρέχουσα χρονιά να έχει επιλεγεί ο νέος ανάδοχος που θα αναλάβει να τα ολοκληρώσει. Πρόκειται για τον δρόμο Πάφου - Πόλιν Χρυσόχους, το λιμάνι της Λάρνακας και τον Περιφερειακό Λευκωσίας. **Σελ. 7**

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Σελ. 6

- **Μπλακ άουτ και στην ασφάλεια:** Η κατάρρευση του ηλεκτρικού δικτύου της Ιβηρικής θυμίζει τις προκλήσεις ασφαλείας για τις υποδομές της Ε.Ε., πέρα από το πεδίο των μαχών.
- **Υποδείξεις Κομισιόν άνευ επιπτώσεων για Τουρκία:** Πινίγει την άλλη άποψη ο Ερντογάν – Τι λέει η Ε.Ε. για συλλήψεις δημοσιογράφων.

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ / ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΟΥ ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗ

Η ανθεκτικότητα της Ευρωζώνης τώρα θα δοκιμαστεί

Η **αποκλιμάκωση** του πληθωρισμού κινείται με ικανοποιητικούς ρυθμούς επιτρέποντας στην ΕΚΤ να προχωρήσει, την προηγούμενη εβδομάδα, σε ακόμα μια μείωση των επιτοκίων κατά 25 μονάδες βάσης. Η ΕΚΤ εκτιμά πως ο πληθωρισμός θα «επιστρέψει» στο μακροχρόνιο διατηρησιμό επίπεδο του 2%, χωρίς αυτό να σημαίνει πως η αποκλιμάκωση των επιτοκίων θα ακολουθήσει γραμμική πορεία. Αυτό συμβαίνει γιατί οι εντάσεις του παγκόσμιου εμπορίου ρίχνουν πέπλο αβεβαιότητας πάνω από την παγκόσμια οικονομία. Το 2024 η οικονομική δραστηριότητα υπήρξε ασθενής, με την ανάπτυξη να περιορίζεται κάτω από το 1%. Τα στοιχεία Μαρτίου 2025 παραπέμπουν σε ήπια ανάπτυξη, με τις προοπτικές να παραμένουν αβέβαιες, γεγονός που καθυστερεί τις επενδύσεις και την κατανάλωση. Στη μεριά της ανθεκτικότητας

ξεχωρίζουμε την αγορά εργασίας, η οποία παρουσιάζει ψηλά επίπεδα απασχόλησης και άνοδο των ημερομισθίων. Ως αποτέλεσμα, η κατανάλωση καταφέρει να διατηρείται σε θετικό πρόσημο. Στην πλευρά των επενδύσεων οι αποφάσεις των Ευρωπαίων ηγετών για αυξημένες δαπάνες στην αμυντική βιομηχανία δημιουργούν αισιοδοξία ότι οι μηχανές των επενδύσεων θα πάρουν μπρος.

Η παρούσα συγκυρία «ζητά» επίσης δημοσιονομικές και διαρθρωτικές παρεμβάσεις με στόχο να καταστεί η Ευρωζώνη πιο παραγωγική, πιο ανταγωνιστική και πιο ανθεκτική. Για να το πετύχει χρειάζεται ομοθυμία και συνεννόηση, κάτι που δεν προκύπτει μέσα από τις διάφορες συναντήσεις κορυφής των Ευρωπαίων ηγετών. Η Ευρώπη χρειάζεται μεγαλύτερη ενσωμάτωση, προσέλκυση ταλέντου και περισσότερες επενδύσεις σε καινοτόμες στρατηγικές. Χρειάζεται επίσης καλύτερη εστίαση στις πράσινες στρατηγικές, με στόχο την απανθρακοποίηση της Ευρωζώνης, προκαλώντας μεγαλύτερη ανάπτυξη και περισσότερη ανθεκτικότητα. Η ατζέντα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αν υποστηριχθεί και προχωρήσει, αναμένεται πως θα οδηγήσει στη για πρώτη φορά πανευρωπαϊκή ενοποίηση καταθέσεων και επενδύσεων. Μέσα από αυτές τις προτάσεις η Επιτροπή επιδιώκει να προσφέρει στις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις καλύτερη πρόσβαση στα επενδυτικά κεφάλαια. Οι τιμές βρίσκονται σε πορεία αποκλιμάκωσης, με τα στοιχεία Μαρτίου να «κατεβαίνουν» τον ετήσιο πληθωρισμό στο 2,20%. Αποκλιμάκωση παρατηρείται και στον πληθωρισμό των υπηρεσιών, ο οποίος για πάνω από τέσσερις μήνες κινήθηκε

γύρω στο 4%. Επίσης, από την αρχή του έτους παρατηρούμε σημάδια αποκλιμάκωσης του εσωτερικού πληθωρισμού λόγω του ότι οι πιέσεις στην αγορά εργασίας έχουν εξομαλυνθεί. Σε γενικές γραμμές, οι τιμές βρίσκονται σε καθοδική τροχιά, που αναμένεται να συνεχιστεί αν δεν προκύψουν ραγδαίες αλλαγές στις εφοδιαστικές αλυσίδες λόγω των διεθνών γεωπολιτικών και εμπορικών εντάσεων. Παρόλες τις πιέσεις, ο χρηματοοικονομικός κλάδος στην Ευρωζώνη παραμένει σταθερός, δυναμώνοντας το αφήγημα της ενισχυμένης ανθεκτικότητας που δημιουργήθηκε όλο το προηγούμενο διάστημα, σε επίπεδο κεφαλαίων και ρευστών διαθεσίμων. Από την άλλη, χρηματοοικονομικές εταιρείες έξω από τον τραπεζικό κλάδο παρουσιάζουν ανησυχητικά περιορισμένη ρευστότητα, η οποία μπορεί

υπό προϋποθέσεις να δώσει κάποια κρίση αν συνεχιστεί η μεταβλητότητα των αγορών. Επιστρέφοντας στο κεφάλαιο τράπεζες, οι μεγάλες προκλήσεις του κλάδου έχουν να κάνουν με την αυστηρή εποπτεία και την πλήρη εφαρμογή του αναθεωρημένου πλαισίου της Βασιλείας. Σε έναν άκρως συνδεδεμένο και αλληλεξαρτούμενο κόσμο η διεθνής συνεργασία είναι απαραίτητη, ακόμη και εντός του πλαισίου των διαφωνιών. Η μακροοικονομική και χρηματοοικονομική σταθερότητα χρειάζεται παγκόσμιο δίκτυο χρηματοοικονομικής προστασίας και θεσμούς οι οποίοι ανεπηρέαστα θα συνεχίσουν το έργο τους. Η βίαιη ανατροπή των δεδομένων του παγκόσμιου εμπορίου που για χρόνια ευεργέτησε τους λαούς, είναι σήμερα η δαμόκλειος σπάθη πάνω από τα κεφάλια μας απειλώντας την παγκόσμια οικονομία με ύφεση.

Σε έσοδα από ασφαλιστικές ποντάρουν οι τράπεζες

Κινήσεις για εξαγορές

Στις **ασφαλιστικές** εταιρείες ποντάρουν οι τράπεζες στην Κύπρο για να ενισχύσουν τα έσοδά τους, αλλά και για να διαφοροποιήσουν τα μη επιτοκιακά τους έσοδα. Προς αυτή την κατεύθυνση άλλες έκαναν κινήσεις εξαγοράς ασφαλιστικών εταιρειών στην Κύπρο, άλλες έχουν στα σχέδιά τους την εξαγορά μερικών, ενώ για άλλες η επενδυτική όρεξη για αγορά ασφαλιστικών εταιρειών δεν έχει σταματήσει. **Σελ. 4**

Το κοιτάσμα «Ζορ» κουβαλάει και τον «Κρόνο»

Οι σχεδιασμοί της ENI

Η **ENI** εντείνει τις προσπάθειες για αύξηση της παραγωγής από το κοιτάσμα Ζορ της Αιγύπτου. Στο πλάνο της τρίτης φάσης ανάπτυξης του κοιτάσματος γίνονται ρητές αναφορές στα κοιτάσματα της Κύπρου και δη το κοιτάσμα «Κρόνος». Ο σχεδιασμός προνοεί «πρόσδεση» στο «Ζορ» και ενίσχυση της παραγωγής του με χρονικό ορίζοντα τη διετία 2025-2027. **Σελ. 5**

Έχεις κάρτα της Ελληνικής Τράπεζας;

Έχεις cashback!

KATEBAΣE TO TΩPA

 HELLENIC BANK

 μπλε

Μέλος του Ομίλου EUROBANK

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η πρεμούρα για το καθεστώς του καλλιτέχνη

Συζητείται σήμερα στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας και Πολιτισμού της Βουλής των Αντιπροσώπων το νομοσχέδιο που τιτλοφορείται «Ο περί της θέσπισης Μητρώου Καλλιτεχνών και Καλλιτεχνικής Χορηγίας Νόμος του 2025». Ένα νομοσχέδιο με το οποίο διαφωνεί σχεδόν το σύνολο των καλλιτεχνικών φορέων της χώρας, αλλά σχεδόν όλα τα κόμματα της Βουλής. Το υφυπουργείο Πολιτισμού όμως επιμένει να θέλει να το φέρει προς συζήτηση και μάλλον επιζητεί να το λύσει, με κάθε τρόπο. Θέλουν στην Ιφιγένεια να τελειώνουν με το θέμα, να τερματίσει μία χρονίζουσα κατάσταση, και υποθέτω πως πιστεύουν πως τυχόν στρεβλώσεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, όποιες προκύβουν, αυτές θα επιλυθούν σε δεύτερο χρόνο και οι όποιες απορίες θα λυθούν μετά την ψήφιση. Ωφελείται όμως έτσι ο καλλιτεχνικός κόσμος; Στύλο-στύλο άνεση;

Θα μου πείτε και τι προτείνω; Να μη συζητηθεί το θέμα; Αφού από το υφυπουργείο Πολιτισμού λένε πως και ηλεκτρονική διαβούλευση έγινε, και από τις αρχές του έτους χρόνος υπήρχε για συζήτηση. Ναι, ίσως να ήταν πιο φρόνιμο να περιμένουν, μέχρι το θέμα να είναι ώριμο να πάει για συζήτηση.

Πάει, όμως και αναρωτιέμαι κατά πόσο λήφθηκαν υπόψη οι ενστάσεις των φορέων και των κομμάτων; Αντιλήφθηκαν στο υφυπουργείο τις ανησυχίες και τους προβληματισμούς που εκφράστηκαν από φορείς και κόμματα; Κατάλαβαν πως οι καλλιτέχνες δεν θέλουν να είναι διαφορετικοί από τους άλλους εργαζόμενους, αλλά να αντιληφθεί ο νομοθέτης τις ιδιαιτερότητες του κάθε καλλιτεχνικού επαγγέλματος; Αρχίζοντας από τα πιο απλά, που διαβάζοντας κάποιος το νομοσχέδιο εντοπίζει. Όπως οι αντιπαραθέσεις προϋποθέσεις εγγραφής στο μητρώο καλλιτεχνών, ή η υποχρέωση ανανέωσης της καλλιτεχνικής ιδιότητας ανά τριετία με την καταβολή παραβόλου, ή ακόμα και η συμπερίληψη στα καλλιτεχνικά επαγγέλματα η επιμέλεια μουσικής, που παίρνει πολύ νερό και ανοίγει τη βεντάλια. Αλλά και για τα πιο δύσκολα, όπως είναι οι φορολογικές και ασφαλιστικές υποχρεώσεις που έχουν οι καλλιτέχνες, των οποίων η εργασία χαρακτηρίζεται από μεγάλη επισφάλεια και εποχικότητα. Βέβαια, όπως ανέφερε στον Γιώργο Σαββινίδη στον «Φιλελεύθερο» η Επιτροπός Νομοθεσίας Λουίζα Ζαννέτου, «φαίνεται ότι τα πιο πάνω [σ.σ. οι πιυχές του νομοσχεδίου] δεν έγιναν επαρκώς κατανοητά από τους επικριτές του νομοσχεδίου». Βλέποντας πάντως τις αντιδράσεις πολλών ανθρώπων του πολιτισμού και έχοντας μιλήσει με αρκετούς από αυτούς δεν αντιλήφθηκαν ότι υπάρχει τρόπος να γεφυρωθεί το χάσμα που τους χωρίζει με το κράτος... Δεν μου φάνηκε επίσης να μην έχουν κατανοήσει τι προβλέπει το νομοσχέδιο που τους αφορά. Θα καταφέρει πραγματικά να τους το εξηγήσει η κα Ζαννέτου αύριο στη συζήτηση; Αμφιβάλλω. Πώς είναι δυνατόν αύριο, Τετάρτη 30 Απριλίου, μέσα σε μία-μιάμιση ώρα να γίνει γόνιμη συζήτηση και να δοθούν επεξηγήσεις για ένα τόσο σημαντικό ζήτημα; Αναρωτιέμαι ποιος θα προλάβει να πάρει τον λόγο και να εξηγήσει τα υπέρ ή τα κατά του νομοσχεδίου από τους 50 και πλέον συμμετέχοντες –έτσι και αν παρουσιάστούν οι μισοί;

Πάντως, μην ξεχνάμε πως σε λίγο καιρό θα έχουμε βουλευτικές εκλογές, σε έναν χρόνο, οσονούπω ξεκινάει και η προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ήδη έχουν πολλά στο κεφάλι τους στο υφυπουργείο, πολλά και χρονίζοντα... Ίσως, λέω, ίσως να θέλουν να τελειώσουν με ένα από αυτά, αλλά αξίζει να βιαστούν; Πολύ αμφιβάλλω, λοιπόν ότι η αυριανή συζήτηση θα καταλήξει κάπου και θα είναι χρήσιμη.

«Ριχάρδος Β΄»

Το Θέατρο Δέντρο και ο Πολιτιστικός Οργανισμός «ΥΠΟΓΑΙΑ» παρουσιάζουν στο πλαίσιο του 9ου Φεστιβάλ Θεάτρου του Δήμου Στροβόλου το έργο του Γουίλιαμ Σαίξπηρ «Ριχάρδος Β΄», σε σκηνοθεσία Λεάνδρου Ταλιώτη. Πρόκειται για μια παράσταση που εξερευνά τα όρια της εξουσίας και την τραγική πτώση ενός βασιλιά. Μια παράσταση που φωτίζει την αέαν πάλη του ανθρώπου με την εξουσία και τον εαυτό του. Το έργο παρακολουθεί την πορεία του Ριχάρδου Β΄, ενός νεαρού μονάρχη που μέσα από την πτώση του ανακαλύπτει την αληθινή του ταυτότητα. Η παράσταση αναδεικνύει τη μαεστρική τέχνη του Σαίξπηρ στην απεικόνιση της σταδιακής αφύπνισης του βασιλιά, καθώς η προδοσία και η εγκατάλειψη τον περικυκλώνουν. Παίζουν οι ηθοποιοί: Σταύρος Λούρας, Βασιλική Κυπραίου, Αλέξανδρος Παρίσιος, Παναγιώτης Λάρκου, Κατερίνα Λούρα, Λεάνδρος Ταλιώτης. Μουσικοί Επί Σκηνής: Ανδρέας Μουστούκης, Μάριος Σολωμού, Δημήτρης Πολυβίου, Άγγελος Κουτσουπίας.

Παρασκευή 2 Μαΐου, ώρα 8:30 μ.μ. Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου. Όλα τα έσοδα θα διατεθούν για την ενίσχυση του Συνδέσμου Στήριξης για άτομα με διαταραχή ελλειμματικής προσοχής με / χωρίς υπερκινητικότητα – ΔΕΠΥ Κύπρου.

«Πάρτι Γενεθλίων»

Η θεατρική ομάδα «Σόλο για Τρεις» παρουσιάζει το έργο του Χάρολντ Πίντερ

«Πάρτι Γενεθλίων» σε σκηνοθεσία Μαρίας Μανναρίδου - Καρσερά. Με τη δομή ενός θρίλερ και έντονα τα χαρακτηριστικά του Θεάτρου του Παραλόγου, αλλά και με κωμικοτραγικές καταστάσεις να δημιουργούνται μέσα από αυτό, το έργο εκτυλίσσεται σε μια παραθαλάσσια, παραμελημένη πανσιόν, την οποία διατηρεί μια καλοσυνάτη γυναίκα, η Μεγκ, με το σύζυγό της, Πίτι. Εκεί, έχει βρει καταφύγιο ο Στάνλεϋ, ο μοναδικός ένοικος της πανσιόν, μέχρι τη στιγμή που καταφθάνουν δύο μυστηριώδεις τύποι, που το μόνο που γνωρίζουμε για αυτούς είναι ότι είναι εδώ για μια «δουλειά». Ερμηνεύουν: Αντρέι Κρουπά, Χριστίνα Χριστόφια, Πάνος Μακρής, Λαζάρια Φράγκου, Δημήτρης Αντωνίου, Φώτης Φωτίου. **Πρεμιέρα:** Παρασκευή 11 Απριλίου, ώρα 8:30 μ.μ. Παραστάσεις: Παρασκευή, Σάββατο, ώρα 8:30 μ.μ. Κυριακή, ώρα 7:00 μ.μ. Θέατρο Χώρα, Κοραή 1, πλατεία Αρχιεπισκοπής, Λευκωσία. Πληροφορίες / Κρατήσεις τηλεφωνο 96147809, 26932571. Η παράσταση είναι κατάλληλη για άτομα άνω των 15 ετών.

Θέατρο Ανεμώνια «Τοc Τοc»

Το Θεατρικό έργο του Laurent Baffie «Τοc Τοc» έρχεται στο Θέατρο Ανεμώνια, σε σκηνοθεσία Μαρίνου Ξενοφώντος. Το «Τοc Τοc» αποτέλεσε τεράστια επιτυχία στη Γαλλία όταν πρωτοσυνέβηκε το 2005 και έκτοτε έχει μεταφερθεί και σε άλλες χώρες. Πρόκειται για ένα σύγχρονο γαλλικό έργο ιδιαίτερης προσέγγισης και αισθητικής, μια σπαρταριστή κοινωνική κωμωδία. Στην ιστορία του

Η θεατρική ομάδα Σόλο για Τρεις συνεχίζει τις παραστάσεις «Πάρτι Γενεθλίων» του Χάρολντ Πίντερ, σε σκηνοθεσία Μαρίας Μανναρίδου - Καρσερά.

έργου, έξι άνθρωποι που πάσχουν από κάποιο ψυχοναγκαστικό σύνδρομο, συναντιούνται στην αίθουσα αναμονής ενός διάσμου ψυχιάτρου, που όμως έχει καθυστερήσει η πτήση του και έτσι αναγκάζονται να τον περιμένουν ξεδιπλώνοντας παράλληλα ο καθένας τα δικά του θέματα... Έξι άνθρωποι διαφορετικών ηλικιών και μορφωτικού επιπέδου, με διαφορετικά επαγγέλματα και διαφορετικές διαταραχές. Η επί σκηνής συνύπαρξη των έξι αυτών χαρακτήρων, δημιουργεί και αναπτύσσει

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΡΙΟ

Συνέντευξη στον ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η Ιφιγένεια του Ρίτσου διεκδικεί να μπορεί να επιλέγει

«Η Ιφιγένεια του Ρίτσου είναι μια μορφή μετέωρη ανάμεσα στην ύπαρξη και τη μνήμη, που θυμάται θραύσματα, εικόνες και ήχους που τη στοιχειώνουν» λέει η ηθοποιός Βαλάντω Χριστοφάκη για την παράσταση «Η Ιφιγένεια επιστρέφει».

«Η μουσική του έργου είναι ένα κουστούμι για τη Βαρβάρα ανάλογα με το πώς αναπνέει, πώς υπάρχει και πώς σκέφτεται, έχοντας ως χρωματικές παλέτες τα χρώματα του κειμένου», λέει ο Δημήτρης Σπύρου.

μοριστική μνήμη: ό,τι με πλήγωνε κάποτε, το θυμάμαι χαχανίζοντας, είτε για τη μικρότητα των άλλων είτε για τη δική μου. Είναι βαθιά απελευθερωτικό να αντιληφθείς ότι ο άνθρωπος είναι κυρίαρχος μιας ψευδαισθήσης. Κι έτσι, ό,τι συμβαίνει γύρω σου καταλήγει να σου προκαλεί, αν όχι συγκίνηση, τουλάχιστον γέλιο.

–**Πώς αντιλαμβάνεστε εσείς την έννοια της παρηγοριάς...**;

–Δ.Σ.: Παρηγορία για τον άλλον δεν είναι να προσπαθήσεις να διορθώσεις τον πόνο του ούτε να του δώσεις συμβουλές. Παρηγορία είναι να σωπάσεις και να ακούσεις. Προτέρημα στον άνθρωπο δεν

είναι να ξέρει να μιλάει όμορφα, αλλά να ξέρει πότε πρέπει απλώς να ακούει. Προσωπικά μου παρηγορία είναι η γνώση ότι ο άνθρωπος είναι ένα μικροσκοπικό, αδύναμο ον μέσα σε ένα τεράστιο σύμπαν και αυτό τελικά είναι που μας κάνει όλους ίσους, όσο κι αν κανείς δεν θέλει να το παραδεχτεί. Η Ιφιγένεια του Ρίτσου, με την αφήγσή της, προσπαθεί να παρηγορηθεί και να παρηγορήσει.

–**Με ποιον τρόπο η Ιφιγένεια του Ρίτσου ενδιαφέρεται για την ελευθερία του ατόμου;**

–Β.Χ.: Η Ιφιγένεια του Ρίτσου, μια γυναίκα που υπήρξε σύμβολο θυσίας, ξαναγεννιέται ως σύμβολο συνειδήσης και προσωπικής αξιοπρέπειας. Δεν είναι πια η άβουλη κόρη που θυσιάζεται για έναν συλλογικό σκοπό που ποτέ δεν επέλεξε. Στην εκδοχή του Ρίτσου, η Ιφιγένεια στέκεται με δική της βούληση απέναντι στη ζωή και στη μνήμη, επιμένοντας να ορίσει η ίδια τον εαυτό της. Γνωρίζει ότι η ελευθερία του ανθρώπου δεν είναι απόλυτη. Ότι τα βασικά σημεία της ύπαρξής μας, το πού, το πότε, το γιατί υπάρχουν, είναι προκαθορισμένα. Όμως μέσα σε αυτά τα όρια, διεκδικεί το πιο ουσιαστικό κομμάτι της ανθρωπίνης ελευθερίας: την επιλογή. Επιλέγει τη στάση της, επιλέγει τη μνήμη της, επιλέγει την

αξιοπρέπείά της. Και αυτή η επιλογή δεν είναι απλώς μια λογική πράξη, είναι μια πράξη βαθιά γυναικείας φύσης: μια δύναμη ήρεμη, αθόρυβη, αλλά ανυποχώρητη. Δεν χρειάζεται να κραυγάζει ούτε να συγκρουστεί, η δύναμή της εκφράζεται στη σιωπηλή αποφασιστικότητα με την οποία υπερασπίζεται το δικαίωμά της να υπάρχει με τους δικούς της όρους.

–**Η μουσική που επέλεξε τη δρόμο ακούσθαι;**

–Δ.Σ.: Συνήθως όταν γράφω μουσική για ένα κείμενο προσπαθώ να δω τον άνθρωπο που έχω απέναντί μου πίσω από τις λέξεις. Να πιάσω τον τρόπο που αναπνέει, που κινείται, που σκέφτεται. Ξαν να ράβω ένα ρούχο ειδικά για εκείνον. Έτσι και τώρα η μουσική του έργου είναι ένα κουστούμι για τη Βαρβάρα ανάλογα με το πώς αναπνέει, πώς υπάρχει και πώς σκέφτεται, έχοντας ως χρωματικές παλέτες τα χρώματα του κειμένου.

Η βάση της μουσικής είναι απλή: επαναλαμβανόμενα μοτίβα, ήχοι από μέταλλο, ξύλο, τραγουδίσματα και ανάσες, μαζί με στοιχεία από loops και theremin. Όλα αυτά μπλέκονται απαλά, χωρίς να σπρώχνουν το κείμενο, το ακολουθούν, το στηρίζουν, του δίνουν βάθος εκεί που χρειάζεται.

Στόχος μου ήταν να δημιουργηθεί ένα περιβάλλον που να στηρίζει τη φωνή της Ιφιγένειας, να την κρατά ζωντανή, χωρίς να τη βαραίνει ή να την οδηγεί αλλού. Να είναι συνοδοιπόρος.

–**Πώς αντιλαμβάνεσαι την Ιφιγένεια του Ρίτσου και ποια διάστασή της φέρνεις στη σκηνή**

–Β.Χ.: Αυτό που με συγκινεί βαθιά σε αυτό το αριστουργηματικό κείμενο του Γιάννη Ρίτσου – και χαίρομαι που μου δίνεται η ευκαιρία να το μοιραστώ με το κοινό – είναι η ένταση της ανθρωπίνης δύναμης και ευαλωτότητας, η αξιοπρέπεια, καθώς και οι υπαρκτάς αγωνίες που γεννιούνται μέσα από τον πόνο και την απώλεια. Η Ιφιγένεια του Ρίτσου είναι ο καθένας από εμάς: μέσα από τις μνήμες και την περιπέτεια της ζωής επιστρέφουμε για να ανακαλύψουμε – ή και να επαναπλάσουμε – τον ίδιο μας τον εαυτό. Στη σκηνή με ενδιαφέρει να αναδείξω την έντονη ποιτικότητα του λόγου, αλλά και μια ηρωίδα με βαθιά ψυχική δύναμη, αποφασιστικότητα, πρόθυμη να μοιραστεί, να παρηγορήσει και να παρηγορηθεί, να γιατρέψει και να γιατρευτεί.

Πληροφορίες

Παραστάσεις: Λεμεσός, Ευδόκιμο, Γενεθλίου Μιτέλλα 34, 23, 24 και 25 Μαΐου. Λευκωσία, 30 Μαΐου, Θέατρο Χώρα, Κοραή 1, Πλατεία Αρχιεπισκοπής. Έναρξη παραστάσεων 8:30 μ.μ.

kouroupakis@kathimerini.com.cy

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Το θεατρικό έργο του Laurent Baffie «ΤΟC ΤΟC» ανεβαίνει στο Θέατρο Ανεμώνια από τις 2 Μαΐου, σε σκηνοθεσία Μαρίνου Ξενοφώντος.

Η γκαλερί Γκλόρια στη Λευκωσία παρουσιάζει την έκθεση της Νίτσας Χατζηγεωργίου με τίτλο «Αναμνήσεις από το παρόν».

κωμικοτραγικές πραγματικά καταστάσεις, που αναδεικνύουν τις «τραγικές» προσωπικότητες των ηρώων του έργου με ένα άκρως χιουμοριστικό τρόπο. Παίζουν οι ηθοποιοί Σωτήρης Μεστάνας, Ευαγόρας Θεοδοσιού, Έλενα Ευσταθίου, Έλια Ιωαννίδου, Μαρία Πέτρου, Δημήτρης Γιωρκάτζης. Συμμετέχει: Αντρέας Αλκιβιάδης.

Παραστάσεις κάθε Παρασκευή, Σάββατο και Κυριακή στις 8:30 μ.μ. μέχρι 15 Ιουνίου. Κρατήσεις - Πληροφορίες τηλεφωνο 70007721

Αναμνήσεις από το παρόν

Η γκαλερί Γκλόρια στη Λευκωσία παρουσιάζει την έκθεση της Νίτσας Χατζηγεωργίου με τίτλο «Αναμνήσεις από το παρόν». Μετά τη μεγάλη αναδρομική της έκθεση στην Λάρνακα, το 2022, η Νίτσα Χατζηγεωργίου εισήλθε σε μια νέα δημιουργική διαδικασία. Τους τελευταίους 18 περίπου μήνες ζωγραφίζει ασταμάτητα και έτσι έχουμε σήμερα ένα μεγάλο αριθμό έργων κάποια από τα οποία θα παρουσιαστούν στη συ-

γκεκριμένη έκθεση. Πολλά από τα έργα αυτά τα είχε ξεκινήσει χρόνια, ίσως και δεκαετίες πριν. Τώρα όμως έφθασε η στιγμή που ξανά κέρδιζαν το ενδιαφέρον της. Ήταν μια ανάγκη της ίδιας να εμποκευτεί και να επαναδιαπραγματευτεί το παρελθόν της.

Γκαλερί Γκλόρια, Ζήνωνος Σώζου 3, Λευκωσία. Διάρκεια έως 17 Μαΐου. Πληροφορίες τηλεφωνο 22762605.

Εκθεση

Η Art Seen παρουσιάζει την έκθεση του Βασίλη Ζωγράφου και της Βίκυς Περικλέους, σε επιμέλεια Μαρίας Στάθη, με τίτλο «The unsettling event of an enigma (to be forever, but never to have been)». Ο τίτλος της έκθεσης ανακαλεί το έργο του Man Ray, «L'Enigme d'Isidore Ducas», 1920 και ο υπότιτλος παραπέμπει στην ομώνυμη φράση στο ποίημα του Χόρχε Λούις Μπόρχες «The Enigmas» (Τα Αινίγματα), από τη συλλογή «Jorge Luis Borges, Selected Poems, 1923-1967» του 1972. «Η εγκατάσταση η οποία συγκροτείται, πλέον, στον χώρο, μέσα από μια σειρά χώρο-χρονικών επεκτάσεων, αναδιπλώσεων και συμπτώσεων, ως απόρροια εικαστικών επιτελέσεων και υποθέσεων, μπορεί εν τέλει, να εγγραφεί ή να εκληφθεί ως ο απο-ήχος ή και ως η –διαδραστική– πχώ ενός ή πολλοπλών συμβάν-των».

Γκαλερί Art Seen, λεωφόρος αρχιεπισκόπου Μακαρίου 66β, Λευκωσία. Διάρκεια έως 19 Μαΐου. Πληροφορίες τηλεφωνο 22006624 | info@art-seen.org | www.art-seen.org

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιολ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαου Σαρπόλου 2, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντές: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΚΕΛΑΣ • Διευθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΡΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

agenda.cy

 KATHIMERINI
PRESENTS

green agenda

CYPRUS SUMMIT

The ESG conference

THE 100 TRILLION CLEAN ENERGY TRANSITION
CHEAP AND SUSTAINABLE ENERGY IN CYPRUS: THE ROADMAP
RED III DIRECTION: HOW WE BECOME PROSUMERS
GREEN TRANSITION, FUNDING AND RISK MANAGEMENT
OUR MED, OUR LIVES
VODA.AI: EVERY WATER DROP COUNTS
THE AGRO TRANSITION AND HOW IT REFLECTS ON EVERYDAY LIFE
ELECTRIFICATION. HOW TO REMOVE THE SPEED BUMPS
CITIES ON THE GRILL. HOW TO MANAGE TEMPERATURE
GREEN TRANSITION OR WASHING? THE CEOS TAKE

19 May 2025
Hilton Nicosia

BUY A TICKET
ticketmaster.cy

PLATINUM SPONSORS

Μέλος του Ομίλου **EUROBANK**

PHILIP MORRIS
CYPRUS

ALPHA BANK

GOLD SPONSOR

Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου
Electricity Authority of Cyprus

Shape the future
with confidence

SILVER SPONSOR

ENERGY PARTNER

SUPPORTERS

A PROJECT ENDORSED BY

Νέα σχέδια χορηγιών για ηλεκτροκίνηση

Η συνέχιση της δραστηριότητας της επιχορήγησης ψηλά στην ατζέντα του υπουργείου Μεταφορών

Της **ΔΩΡΙΤΑΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ**

Σε νέα σχέδια χορηγιών προς ενθάρρυνση της ηλεκτροκίνησης προσανατολίζεται το υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων. Όπως πληροφορείται η «Κ», με απώτερο στόχο την πράσινη μετάβαση και την άμβλυνση του προβλήματος των ρύπων το αρμόδιο υπουργείο έχει αποφασίσει να προχωρήσει το επόμενο διάστημα με τουλάχιστον δύο νέα σχέδια χορηγιών για την αγορά ηλεκτρικών αυτοκινήτων.

Κύρια επιδίωξη του υπουργείου αποτελεί η ικανοποίηση των ενδιαφερομένων, οι οποίοι έχασαν την ευκαιρία να αιτηθούν επιχορήγηση μέσω του Σχεδίου Προώθησης της Ηλεκτροκίνησης που χρηματοδοτείται μέσω του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) και ήταν σε ισχύ μέχρι πρότινος. Το σχέδιο όμως έχει εξαντλήσει τις χορηγίες του μετά από απόφαση του Υπουργού Οδικών Μεταφορών (ΤΟΜ) να περιορίσει τον αριθμό που προβλέπονταν, αναθεωρώντας τον στόχο του προς τα κάτω. Σύμφωνα τόσο με το ΤΟΜ όσο και τη Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης του Υπουργείου Οικονομικών, ο λόγος που πάρθηκε η συγκεκριμένη απόφαση ήταν η χαμηλή απορρόφηση των κονδυλίων του συγκεκριμένου σχεδίου, γεγονός το οποίο δημιουργούσε κίνδυνο εκτροχιαισμού

Στο ψάξιμο κονδυλίων για κάλυψη των ενδιαφερομένων που δεν εξυπηρετήθηκαν στο πλαίσιο του Σχεδίου Προώθησης της Ηλεκτροκίνησης.

Το 2025 έχουν εγγραφεί στο ΤΟΜ μέχρι τις αρχές Απριλίου συνολικά 361 ηλεκτρικά αυτοκίνητα, ενώ ο αριθμός των ηλεκτρικών οχημάτων που ενεγράφησαν το 2024 ανήλθε στα 2.220.

του ΣΑΑ κάτι που θα συνεπαγόταν την καταβολή πέναλτι από μέρους της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ως εκ τούτου, το ΤΟΜ στάθμισε τα δεδομένα του και προχώρησε σε μια συντηρητική εκτίμηση για μείωση των χορηγιών, ώστε να μην υπάρξει κίνδυνος να βγει εκτός των στόχων του το σχέδιο.

Η συγκεκριμένη απόφαση του ΤΟΜ προκάλυψε αντιδράσεις από τους διαφορείς των αντιπροσωπειών αυτοκινήτων στην Κύπρο, αλλά και από απλούς πολίτες.

Στο μεταξύ, οι κατασκευαστές αυτοκινήτων από φέτος υποχρεώνουν τις αντιπροσωπείες να αυξήσουν τις παραγγελίες των ηλεκτρικών αυτοκινήτων, έτσι ώστε το μείγμα αυτών που πωλούν να επιτυγχάνει τον μέσο όρο εκπομπών ρύπων.

Τα νέα σχέδια

Σε αναζήτηση κονδυλίων που δεν θα ξεπερνούν τα €5 εκατ. βρίσκεται το υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών

και Έργων αναφορικά με τα νέα σχέδια επιχορήγησης της ηλεκτροκίνησης που προσανατολίζεται να εξαγγείλει το επόμενο διάστημα. Όπως μας τονίστηκε, τα κονδύλια για τα επερχόμενα σχέδια χορηγιών που θα αφορούν στην ηλεκτροκίνηση θα προκύψουν είτε από τον κρατικό προϋπολογισμό είτε από άλλα σχέδια χορηγιών.

Σύμφωνα με αρμόδιες κυβερνητικές πηγές, η προώθηση της ηλεκτροκίνησης βρίσκεται ψηλά στην ατζέντα των στόχων του υπουργείου και κρίνεται επιτακτική η συνεχής ενθάρρυνσή της μέσω σχεδίων χορηγιών, αναλόγως πάντοτε με τη ζήτηση που επιδεικνύεται από την αγορά. Δεν επιδιώκουμε να σταματήσουμε τη δραστηριότητα της επιχορήγησης της ηλεκτροκίνησης, ωστόσο αυτό που κρίθηκε επιτακτικό ήταν να τερματιστεί το συγκεκριμένο σχέδιο καθώς ακολουθήθηκε η συντηρητική εκτίμηση του ΤΟΜ με βάση τον ρυθμό εγγραφής των ηλεκτρικών αυτοκινήτων χωρίς να εκθέτει σε κίν-

δυνο τους στόχους του σχεδίου, μας ανέφερε αρμόδια κυβερνητική πηγή.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αφήνει περιθώρια να αφαιρεθούν κονδύλια από ένα σχέδιο, το οποίο δεν παρουσιάζει την αναμενόμενη ζήτηση και να διοχετευθούν σε άλλα σχέδια τα οποία καταγράφουν μεγαλύτερη ζήτηση. Θα πρέπει αποδεδειγμένα να τεκμηριωθεί αντικειμενική δυσκολία σε ό,τι αφορά την ολοκλήρωση των συγκεκριμένων σχεδίων καθώς ακολουθήθηκε η συντηρητική εκτίμηση του ΤΟΜ με βάση τον ρυθμό εγγραφής των ηλεκτρικών αυτοκινήτων χωρίς να εκθέτει σε κίν-

Οι ανησυχίες

Από τον Οκτώβριο του 2024 διαπιστώθηκε προβληματισμός αναφορικά με την απορρόφηση των κονδυλίων του συγκεκριμένου σχεδίου από την Επιτροπή, όπως αναφέρει η Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης του υπουργείου Οικονομικών, καθώς από το 2021 που είχε προκηρυχθεί δεν κατέγραφε την

αναμενόμενη κινητικότητα. Μάλιστα, όπως μας αναφέρθηκε, αυτό μεταφέρθηκε αρμοδίως και στους διανομείς των αυτοκινήτων στην Κύπρο το φθινόπωρο του 2024. Ειδικότερα, μετά από διαπραγμάτευση μεταξύ της Επιτροπής, του ΤΟΜ και της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης του υπουργείου Οικονομικών, τον Μάρτιο του 2025 κατέληξαν όπως οι στόχοι του σχεδίου αναθεωρηθούν προς τα κάτω. Πιο συγκεκριμένα, όπως έγινε γνωστό, το ποσό της επιχορήγησης της ηλεκτροκίνησης συστολογήθηκε στα €32,8 εκατ. από τα €38 εκατ. που προνοούνταν για το σχέδιο αρχικά. Το ποσό αυτό αντιστοικούσε σε 400 χορηγίες για αγορά οχημάτων, οι οποίες έγιναν 110 και ήδη έχουν εξαντληθεί σήμερα.

Εξάλλου, τον Ιούνιο του 2026 ήταν προγραμματισμένη αξιολόγηση του σχεδίου κατά την οποία θα διαφαινόταν η αδυναμία του να απορροφήσει τον αρχικό στόχο που είχε τεθεί λόγω του μειωμένου ενδιαφέροντος.

Στο μεταξύ, σημειώνεται ότι σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», τα €5 εκατ. που έχουν αφαιρεθεί από το σχέδιο προώθησης της ηλεκτροκίνησης έχουν ήδη διοχετευθεί στο σχέδιο για τα αναπτυξιακά έργα του ΟΚΥΠΥ στο πλαίσιο του ΣΑΑ.

Η εγγραφή

Αυτό που ουσιαστικά προσμετρά η Επιτροπή προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσο το σχέδιο της επιχορήγησης της ηλεκτροκίνησης θα επιτύχει ή όχι τους στόχους του, είναι τα ποσά που έχουν πληρωθεί από το ΤΟΜ στους ενδιαφερόμενους. Ως εκ τούτου, αν και το σχέδιο κλείνει τον Ιούνιο του 2026, θα έπρεπε μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους οι λειτουργοί του ΤΟΜ να είχαν προχωρήσει στην καταβολή και των €38 εκατ. στους ενδιαφερόμενους για την αγορά ηλεκτρικών αυτοκινήτων, καθώς η όλη διαδικασία των πληρωμών χρειάζεται περίπου ένα εξάμηνο από την ημερομηνία της εγγραφής των αυ-

«Θα μας μείνουν» λένε οι εισαγωγείς

Ο Σύνδεσμος Εισαγωγών Μηχανοκινήτων και Ηλεκτρικών Οχημάτων (ΣΕΜΗΟ) σε επίσημη ανακοίνωσή του, κάνει λόγο για έλλειψη διαφάνειας και απουσία διαβούλευσης, ενώ κατηγορεί την κυβέρνηση για αθέτηση των αρχικών της δεσμεύσεων. Όπως τονίζει, η απότομη περικοπή των χορηγιών πλήττει τόσο τους καταναλωτές, που χάνουν τη δυνατότητα απόκτησης ηλεκτρικού οχήματος σε μειωμένη τιμή, όσο και τους εισαγωγείς που έχουν ήδη προχωρήσει σε μεγάλες παραγγελίες, τις οποίες δεν μπορούν πλέον να διακινήσουν στην προβλεπόμενη τιμή. Σύμφωνα με τον Σύνδεσμο, οι εισαγωγείς βρίσκονται σε διηνή θέση, καθώς διατηρούν αποθέματα ηλεκτρικών οχημάτων που εισήχθησαν με βάση τις προδιαγραφές του Σχεδίου, επιμυζόμενοι ταυτόχρονα και έξοδα για την προώθησή του. Εάν τα οχήματα αυτά δεν διατεθούν άμεσα, οι απώλειες για την αγορά θα είναι σημαντικές, τόσο οικονομικά όσο και σε επίπεδο εμπιστοσύνης. Ο ΣΕΜΗΟ απορρίπτει τους ισχυρισμούς περί μειωμένου ενδιαφέροντος για ηλεκτρικά οχήματα, επισημαίνοντας ότι η ζήτηση παραμένει ισχυρή, όπως αποδεικνύεται από την άμεση εξάντληση των διαθέσιμων χορηγιών. Τονίζει δε ότι η Κύπρος κινδυνεύει να αποτύχει στους στόχους για πράσινη μετάβαση, που προβλέπουν την κυκλοφορία 80.000 ηλεκτρικών οχημάτων μέχρι το 2030.

τοκινήτων για να ολοκληρωθεί. Ωστόσο, όπως μας διευκρινίστηκε από πλευράς του υπουργείου, ενδέχεται να εμφανιστούν ορισμένες χορηγίες για την ηλεκτροκίνηση μετά τη λήξη του συγκεκριμένου σχεδίου, οι οποίες θα προκύψουν από προηγούμενες αιτήσεις που δεν προχώρησαν και τα χρήματα αποδεσμεύονται λόγω του ότι δεν ολοκληρώθηκαν. Σύμφωνα με το σχέδιο, ο αιτών από την ημέρα που προχωρήσει με την αίτηση έχει 14 μέρες περιθώριο για να προσκομίσει τα απαραίτητα δικαιολογητικά προκειμένου να ολοκληρωθεί η παραγγελία, ενώ σε αντίθετη περίπτωση η αίτηση θεωρείται άκυρη και τα χρήματα δεν αποδεσμεύονται.

Σημειώνεται ότι το 2025 έχουν εγγραφεί μέχρι τις αρχές Απριλίου συνολικά 361 ηλεκτρικά αυτοκίνητα, ενώ ο αριθμός των ηλεκτρικών οχημάτων που ενεγράφησαν το 2024 ανήλθε στα 2.220. Όσον αφορά τις εγγραφές οχημάτων, τα ηλεκτρικά ανήλθαν σε 1.529 το 2024 φτάνοντας σε ποσοστό το 4%.

«Καλοβλέπουν» έσοδα από ασφάλειες οι τράπεζες

Οι τρεις μεγάλες, Τράπεζα Κύπρου, Ελληνική Τράπεζα και Alpha Bank έχουν τα «μάτια τους ανοικτά» για εξαγορές

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Οι τράπεζες στην Κύπρο ποντάρουν στις ασφαλιστικές εταιρείες για να ενισχύσουν τα έσοδά τους, αλλά και για να διαφοροποιήσουν τα μη επιτοκιακά τους έσοδα (πλ). Προς αυτή την κατεύθυνση στο προηγούμενο διάστημα τράπεζες έκαναν κινήσεις εξαγορών ασφαλιστικών εταιρειών στην Κύπρο, άλλες είναι στα σχέδιά τους η εξαγορά μερικών, ενώ για άλλες η επενδυτική όρεξη για αγορά ασφαλιστικών εταιρειών δεν έχει σταματήσει.

Πρώτον, η Τράπεζα Κύπρου ναι μεν έκλεισε deal με την Εθνική Ασφαλιστική Κύπρου για εξαγορά της, αλλά όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», η επενδυτική της όρεξη δεν έχει σταματήσει εκεί, βλέποντας και άλλες ευκαιρίες που υπάρχουν επί κυπριακού εδάφους στον τομέα των ασφαλειών. Στο παρόν στάδιο δεν έχει κάτι ανακοινώσει, αλλά στο πλαίσιο της διαδικασίας που προχώρησε για την απόκτηση της Εθνικής Ασφαλιστικής Κύπρου διερευνάει και έχει «κρατήσει» τις επενδυτικές ευκαιρίες που υπάρχουν στην Κύπρο.

Δεύτερον, η Ελληνική Τράπεζα (Eurobank πλέον) μπορεί να έχει μεγάλο έργο μπροστά της για την ενσωμάτωση της CNP Κύπρου που εξαγόρασε με τις υπόλοιπες δύο ασφαλιστικές που έχει η τράπεζα, και να είναι αυτή η προτεραιότητα, όμως, τα «μάτια της είναι ανοικτά» για απόκτηση και άλλων ασφαλιστικών εταιρειών σε επόμενο στάδιο. Στο παρόν στάδιο τα μέτωπα της τράπεζας που είναι ανοικτά είναι πολλά, αλλά η ενίσχυση των μη επιτοκιακών της εσόδων μέσω ασφαλιστικών εταιρειών είναι πρακτική που τη θέλει.

Από τις τρεις μεγάλες, πιθανώς η Τράπεζα Κύπρου να είναι η πρώτη που θα ανακοινώσει απόκτηση και άλλης ασφαλιστικής εταιρείας, καθώς οι άλλες δύο έχουν αρκετές διαδικασίες που «τρέχουν».

Τρίτον, η Alpha Bank Κύπρου μετά την εξαγορά της Astrobank έχει «προτεραιοποιήσει» τη διαδικασία συνένωσης των δύο τραπεζών, ωστόσο οι πληροφορίες θέλουν να αναζητά ενίσχυση των μη επιτοκιακών της εσόδων και από ασφαλιστικές διόδους. «Ακούγεται» ότι κάνει ενέργειες-συζητήσεις για απόκτηση μίας ασφαλιστικής εταιρείας στην Κύπρο, όμως, από τα υψηλά δώματα της τράπεζας διαρρέει ότι στο παρόν στάδιο προτεραιότητα έχει η απορρόφηση της Astrobank και έπειτα θα προκύψει οποιαδήποτε άλλη κίνηση. Πληροφορίες της «Κ» θέλουν ήδη να υπάρχει ένα «όνομα» ασφαλιστικής εταιρείας που έχει προσεγγιστεί και να υπάρχει πρόσφορο έδαφος για συνένωση.

Οι άνω τρεις συστημικές τράπεζες απέκτησαν αρκετή ώθηση λόγω επιτοκίων και έχουν πλέον αρκετή ρευστό-

Οι τρεις συστημικές τράπεζες απέκτησαν αρκετή ώθηση λόγω επιτοκίων και έχουν πλέον αρκετή ρευστότητα που μπορούν να την εξαγγυρήσουν για να ενισχύσουν τα μη επιτοκιακά τους έσοδα.

τητα που μπορούν να την εξαγγυώσουν για να ενισχύσουν τα μη επιτοκιακά τους έσοδα. Η Τράπεζα Κύπρου και η Ελληνική Τράπεζα (Eurobank) έχουν ήδη μετά τις εξαγορές του τελευταίου διστήματος αποκτήσει τα μεγαλύτερα μερίδια αγοράς των ασφαλιστικών εταιρειών, όμως η Alpha Bank είναι σχεδόν σίγουρο ότι θα «κάνει την κίνησή

της». Από τις τρεις μεγάλες, πιθανώς η Τράπεζα Κύπρου να είναι η πρώτη που θα ανακοινώσει απόκτηση και άλλων ασφαλιστικών εταιρειών (πέραν της Εθνικής Ασφαλιστικής που ήδη ανακοίνωσε), καθώς οι άλλες δύο έχουν αρκετές διαδικασίες που «τρέχουν».

Στα 46 εκατ. τα έσοδα

Όπως τονίζει η Τράπεζα Κύπρου στα τελευταία της οικονομικά αποτελέσματα, στοχεύει στην ενίσχυση των μη επιτοκιακών εσόδων της, μέσω πρωτοβουλιών με χαμηλότερες απαιτήσεις κεφαλαίου, με έμφαση στα έσοδα από αμοιβές και προμήθειες και στα έσοδα από τις ασφαλιστικές της εταιρείες. Για την Τράπεζα Κύπρου τα μη επιτοκιακά έσοδα για το 2024 ανήλθαν σε 272 εκατ. ευρώ και το καθαρό αποτέλεσμα από ασφαλιστικές εργασίες ανήλθε σε 46 εκατ. τον χρόνο που πέρασε. Σε σύ-

γκριση με το 2023 μειώθηκε κατά 14% σε ετήσια βάση, δηλαδή στα 54 εκατ. ευρώ, λόγω της αρνητικής εμπειρίας απαιτήσεων στον γενικό κλάδο ασφάλισης, που προέκυψε από τα έντονα καιρικά φαινόμενα που συνέβησαν κατά το 2024 καθώς και από την επαναβαθμονόμηση των ασφαλιστικών μοντέλων του κλάδου ζωής. Τα καθαρά αποτελέσματα από τις ασφαλιστικές εργασίες της EuroLife και GI για το 2024 ποσοστιαία αποτελούν το 17% των μη επιτοκιακών εσόδων του Συγκροτήματος.

Με την απόκτηση της Εθνικής Ασφαλιστικής Κύπρου εκτιμάται πως τα έσοδα από μεϊκά ασφαλιστρα και το καθαρό αποτέλεσμα από ασφαλιστικές εργασίες του συγκροτήματος θα αυξηθούν κατά 15% και 10%, αντίστοιχα. Η Τράπεζα Κύπρου θα έχει μέσω των Γενικών Ασφαλειών Κύπρου και της Ε-

θνικής Ασφαλιστικής Κύπρου το 18% μεριδίου στον γενικό κλάδο και στον κλάδο ζωής το 30,5% της αγοράς.

Στα 17,3 εκατ. τα έσοδα

Το σύνολο των μη επιτοκιακών εσόδων της Ελληνικής Τράπεζας για το 2024 ανήλθε σε 129,4 εκατ. ευρώ. Τα καθαρά έσοδα από ασφαλιστικές εργασίες για το 2024 ανήλθαν σε 17,3 εκατ. σε σύγκριση με 14,3 εκατ. το 2023, αυξημένα κατά 21%, κυρίως λόγω της αύξησης στο καθαρό αποτέλεσμα ασφαλιστικών υπηρεσιών, που ορείεται κυρίως στα ψηλότερα καθαρά ασφαλιστρα από τις ασφαλιστικές δραστηριότητες του Ομίλου που σχετίζονται με ασφάλειες γενικού κλάδου. Αυτό αντισταθμίστηκε εν μέρει από την αύξηση στα καθαρά έξοδα χρηματοοικονομικής ασφάλισης λόγω των αποκλήσεων στη δομή των επιτοκίων μεταξύ των δύο περιόδων απομύησης, κυρίως από τον κλάδο ασφάλισης Ζωής του Ομίλου.

Με την ολοκλήρωση της απορρόφησης της CNP Κύπρου η Τράπεζα αναμένεται να έχει μερίδιο αγοράς περίπου 30% και 22% στους κλάδους ζωής και γενικών ασφαλειών, αντίστοιχα. Όπως βρίσκουμε στα οικονομικά αποτελέσματα της Ελληνικής Τράπεζας σε ό,τι αφορά τη μελλοντική ενδεχόμενη συνεισφορά κερδών προς τον Όμιλο, οι εταιρείες της CNP Cyprus είχαν κέρδος περίπου 21 εκατ. για το 2023, ενώ η κερδοφορία από την CNP Κύπρου για το 2024 καταγράφεται πως, «αναμένεται να παραμείνει ισχυρή». Υπενθυμίζεται ότι οι ασφαλιστικές θυγατρικές του Ομίλου, είναι οι Hellenic Life Insurance Company Ltd και η Παγκυπριακή Ασφαλιστική Λτδ.

Πώς το «Zor» κουβαλάει και το κυπριακό αέριο

Η τρίτη φάση ανάπτυξης του αιγυπτιακού κοιτάσματος δεσμεύει τα κοιτάσματα του «6»

Του ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

Όταν το 2015 ο ιταλικός κολοσσός της ENI χτυπούσε «λίρα εκατό» με την ανακάλυψη του κοιτάσματος-μαμούθ, «Zor», έκτασς 30 tcf (τρισεκατομμύρια κυβικά πόδια, φυσικού αερίου) στην Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ) της Αιγύπτου δεν επρόκειτο μόνο για μια από τις μεγαλύτερες, ποσοτήτων υδρογονανθράκων, ανακαλύψεις παγκοσμίως αλλά και τη μεγαλύτερη στην Ανατολική Μεσόγειο. Η ENI προχώρησε με fast-track εμπορική αξιοποίηση του κοιτάσματος που όχι μόνο «μπούσταρε» οικονομικά τη δοκιμαζόμενη αιγυπτιακή οικονομία (σ.σ. και τη σταθερότητα του καθεστώτος Σίσι) αλλά αποτέλεσε και ρεκόρ παραγωγής, με το 2017 να είναι το έτος μαζικών εξαγωγών φυσικού αερίου από τη χώρα. Την εν λόγω χρονιά άλλαξε άρδην και ο σχεδιασμός οδεύσεων του φυσικού αερίου που ανακαλύφθηκε στην Κύπρο – που δεσμεύτηκαν προς την Αίγυπτο, ως την κοντινότερη, εμπορικά, περιοχή αξιοποίησης με τις υπάρχουσες υποδομές (τερματικά σε Ίνγκου και Νταμιέτα) να δίνουν βάθος επιλογών στις εμπλεκόμενες στην κυπριακή ΑΟΖ εταιρείες.

Το 2021, ωστόσο, σημαντικά προβλήματα

Αιγύπτιοι αξιωματούχοι όσο και η ENI σχεδιάζουν να δαπανήσουν περισσότερα από ένα δισεκατομμύριο δολάρια για να σταματήσουν τη μείωση της παραγωγής που παρατηρείται στο κοιτάσμα φυσικού αερίου «Zor» τα τελευταία τέσσερα χρόνια.

στο «Zor» μείωσαν αισθητά την παραγωγή του με την ENI, προ ημερών, να ανακοινώνει το πλάνο της τρίτης φάσης ανάπτυξης του κοιτάσματος – με ρητές αναφορές πλέον στο πως τα κοιτάσματα της Κύπρου (σ.σ. και δη το κοιτάσμα «Κρόνος» επί του τεμαχίου «6» της κυπριακής ΑΟΖ) εντάσσονται στον σχεδιασμό της ιταλικής εταιρείας για «πρόσδεση» στο «Zor» και ενίσχυση της παραγωγής του με χρονικό ορίζοντα τη διετία 2025-2027.

Το ιστορικό

Η μοίρα της παραγωγής φυσικού αερίου της Αιγύπτου συμβαδίζει με την παραγωγή του κοιτάσματος «Zor», του μεγαλύτερου παραγωγού φυσικού αερίου της χώρας, από την έναρξη λειτουργίας του κοιτάσματος που λειτουργεί η ENI στα τέλη του 2017 – δύο μόλις χρόνια μετά την ανακάλυψη του κοιτάσματος. Η παραγωγή Zor αρχικά εκτοξεύτηκε στο υψηλότερο σημείο των 2,96 δισεκατομμυρίων cfd για το πρώτο τρίμηνο του 2021, αλλά είχε μειωθεί στο 1,5 δισεκατομμύριο cfd στις αρχές του έτους, μετά από προβλήματα με την εξόρυξη νερού που ξεκίνησαν το 2021 – όταν κοινώς νερό είχε εισέλθει στους ταμιευτήρες φυσικού αερίου. Έκτοτε η ENI προσπάθησε να επιδιορθώσει τα προβλήματα του κοιτάσματος αντισταθίζοντας αυτές τις απώλειες με την άντληση περισσότερων γεωτρήσεων ανάπτυξης, ειδικά στο βόρειο τμήμα του κοιτάσματος. Ωστόσο, αφού δύο γεωτρήσεις που πραγματοποιήθηκαν το 2023, περίπου 13 χι-

λιόμετρα βορειοανατολικά των βασικών γεωτρήσεων παραγωγής του «Zor», αποδείχθηκαν άκαρπες, ο ιταλικός κολοσσός, στη συνέχεια, περιόρισε τα σχέδιά του, με τη συνεχιζόμενη δραστηριότητά του να επικεντρώνεται στη άντληση δύο παράπλευρων γεωτρήσεων, σε μια προσπάθεια να προσθέσει παραγωγή 220 εκατομμυρίων cfd μέχρι το τέλος του 2025.

Ρόλος στον «Κρόνο»

Αιγύπτιοι αξιωματούχοι όσο και η ENI σχεδιάζουν να δαπανήσουν περισσότερα από ένα δισεκατομμύριο δολάρια για να σταματήσουν τη μείωση της παραγωγής που παρατηρείται στο κοιτάσμα φυσικού αερίου «Zor» τα τελευταία τέσσερα χρόνια. Περαιτέρω γεωτρήσεις ανά-

Τα κοιτάσματα της Κύπρου (σ.σ. και δη το κοιτάσμα «Κρόνος» επί του τεμαχίου «6» της κυπριακής ΑΟΖ) εντάσσονται στον σχεδιασμό της ιταλικής εταιρείας για «πρόσδεση» στο «Zor» και ενίσχυση της παραγωγής του με χρονικό ορίζοντα τη διετία 2025-2027.

EUROMONEY AWARDS

– Best Private Bank in Cyprus

– Best for High Net Worth Individuals in Cyprus

Μάθε περισσότερα:

Bank of Cyprus

πτους και μια πλωτή μονάδα παραγωγής στο πλαίσιο της «Φάσης-3», της τρίτης φάσης ανάπτυξης του κοιτάσματος, στοχεύουν στην ενίσχυση τόσο της παραγωγής όσο και των αποθεμάτων πριν από την αλλαγή της δεκαετίας. Μέρος του σχεδιασμού αποτελεί, φυσικά, και το κοιτάσμα «Κρόνος», επί του θαλάσσιου τεμαχίου «6» στην κυπριακή ΑΟΖ, με το κοιτάσμα να αναπτύσσεται γρηγορότερα έναντι οποιασδήποτε άλλης ανακάλυψης στην Κύπρο για σκοπούς ενίσχυσης του δικτύου στήριξης του «Zor». Η διετία μάλιστα 2025-2027 θεωρείται κρίσιμη, με το 2026 να είναι έτος-σταθμός για τον «Κρόνο» (και τα μικρότερα κοιτάσματα «Καλυψώ» και «Zeus») και την ENI να επισημειώνει τις διαδικασίες παραγωγής του.

Γι' αυτό και οι συμφωνίες

Υπενθυμίζεται πως τον περασμένο Ιανουάριο Κύπρος και Αίγυπτος προχώρησαν με στρατηγικές συμφωνίες για την ενέργεια. Η τελετή υπογραφής της Συμφωνίας και του Μνημονίου, στην παρουσία του Προέδρου της Δημοκρατίας Νίκου Χριστοδουλίδη και του Προέδρου της Αιγύπτου Αμπντέλ Φατάχ αλ Σίσι, είχε γίνει τότε στο περιθώριο της διεθνούς έκθεσης EGYPTES 2025, με τη συμμετοχή εταιρειών που δραστηριοποιούνται στην κυπριακή ΑΟΖ. Συγκεκριμένα, είχε υπογραφεί Μνημόνιο Συνεπίληψης μεταξύ Κυπριακής Δημοκρατίας, Αιγύπτου και των αδειούχων (Chevron Cyprus Limited, NewMed Energy LP, BG Cyprus Limited) για την ανάπτυξη του κοιτάσματος φυσικού αερίου «Αφροδίτη». Με το Μνημόνιο, διαμορφώνεται το πλαίσιο για αποτελεσματική εμπορευματοποίηση του φυσικού αερίου, το οποίο θα προέρχεται από το κοιτάσμα (σ.σ. και η «Αφροδίτη» θα οδεύσει στην Αίγυπτο, ωστόσο δεν τη διαχειρίζεται η ENI). Ακολούθως, υπεγράφη Συμφωνία Φιλοξενούσας Χώρας (Host Government Agreement) για την ανάπτυξη των υδρογονανθράκων του τεμαχίου 6 της ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας, με την οποία καθορίζεται το πλαίσιο με το οποίο η αδειοδοτημένη κοινοπραξία (ENI/TOTAL), αλλά και η Αίγυπτος ως η Φιλοξενούσα Χώρα, θα εργαστούν από κοινού για την εμπορευματοποίηση των κοιτασμάτων φυσικού αερίου που ανακαλύφθηκαν εντός του τεμαχίου («Κρόνος», «Zeus» και «Καλυψώ»).

ΑΝΑΛΥΣΗ / Της ΑΝΑ ΣΟΥΑΝΣΟΝ / THE NEW YORK TIMES

Διμερείς συμφωνίες μέσα σε διαπραγματευτικό χάος

Για πρόεδρος που αυτοδιαφημίζεται για τη δεινότητά του διαπραγματευτικά ικανότητα και την επιτυχία του στη σύναψη συμφωνιών, ο κ. Τραμπ θα αντιμετωπίσει μεγάλη δοκιμασία τις επόμενες 11 εβδομάδες, καθώς οι σύμβουλοί του θα επιδιώξουν ό,τι δεν έχει επιτύχει καμία άλλη κυβέρνηση έως τώρα: δεκάδες διμερείς εμπορικές συμφωνίες με άλλες κυβερνήσεις. Ο πρόεδρος Τραμπ υποσχέθηκε κέρδη για το αμερικανικό εμπόριο και αξιωματούχοι από Ιαπωνία, Νότια Κορέα, Ινδία και πολλές άλλες χώρες σπεύδουν να κλείσουν συμφωνίες για να αποφύγουν τους δασμούς. Οι ειδικοί σε θέματα εμπορίου, όμως, θεωρούν ανέφικτο το έργο της κυβέρνησης δεδομένου ότι μια εμπορική συμφωνία χρειάζεται μήνες ή και χρόνια για να κλείσει.

Ο Τραμπ προσπαθεί να χρησιμοποιήσει τους δασμούς για να επιτεθεί στη σύναψη συμφωνιών και ο σύμβουλός του Πίτερ Ναβάρρο έχει υποσχεθεί «90 εμπορικές συμφωνίες σε 90 ημέρες». Οι δασμοί, όμως, προκαλούν χάος και πλήγμα σε πολλές επιχειρήσεις, ενώ δεν έχουν κατορθώσει να φέρουν στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων τους σημαντικότερους εμπορικούς εταίρους

των ΗΠΑ, συμπεριλαμβανομένης της Κίνας. Ο Τραμπ ισχυρίστηκε πως έχει ήδη μιλήσει με εκπροσώπους 90 χωρών που ήθελαν να συνάψουν συμφωνία μαζί του. Μέχρι στιγμής δεν έχουν υπάρξει ουσιαστικές συζητήσεις ανάμεσα σε Αμερικανούς και Κινέζους εκπροσώπους. Στην αρχή της εβδομάδας η Κάρολαϊν Λίβιτ, εκπρόσωπος Τύπου

Αν και μια εμπορική συμφωνία χρειάζεται μήνες ή και χρόνια για να κλείσει, η κυβέρνηση Τραμπ θέλει να συνάψει δεκάδες σε 11 μήνες.

του Λευκού Οίκου, ανέφερε πως η κυβέρνηση έχει ήδη λάβει 18 προτάσεις εγγράφως και η ομάδα των διαπραγματευτών της «συναντάται με 34 χώρες μόνο μέσα σε αυτή την εβδομάδα». Ισχυρίστηκε πως η υπερδύναμη «κινείται με τις ταχύτητες του Τραμπ για να διασφαλίσει πως αυτές οι συμφωνίες

θα συναφθούν για λογαριασμό του Αμερικανού εργάτη και του αμερικανικού λαού». Όμως η ταυτόχρονη διαπραμάτευση τόσο πολλών συμφωνιών είναι δύσκολη. Πολλά από τα υπουργεία της κυβέρνησης Τραμπ έχουν έλλειψη προσωπικού και δεν έχουν ακόμη διοριστεί τα μεσαία στελέχη.

Στο μεταξύ, πηγές προσκείμενες στις συνομιλίες επισημαίνουν πως οι άλλες κυβερνήσεις δηλώνουν ότι δεν ξέρουν τι θέλει πραγματικά η κυβέρνηση Τραμπ. Και δεδομένου ότι είναι τόσο απρόβλεπτες οι απαιτήσεις του Τραμπ, δεν ξέρουν αν οι εκπρόσωποί του έχουν πραγματικά εξουσιοδοτηθεί για να κλείσουν συμφωνία μαζί τους. Εξάλλου, οι συνομιλίες με μεγαλύτερους εμπορικούς εταίρους, όπως η Ε.Ε., θα είναι πολύ πιο περίπλοκες. Ευρωπαίοι αξιωματούχοι έχουν ήδη εκφράσει τη δυσφορία τους επειδή δεν είναι σαφείς οι στόχοι της κυβέρνησης Τραμπ. Και η πρόεδρος της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν δήλωσε σε γερμανική εφημερίδα πως έχει «αμέτρητες επαφές με αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων ανά τον κόσμο που θέλουν να συνεργαστούν μαζί μας στη νέα τάξη πραγμάτων».

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των ΤΖΙΑΝΑ ΡΑΝΤΟΥΥ και ΑΛΕΞΑΝΤΕΡ ΒΕΜΠΕΡ / BLOOMBERG

Αντιστροφή μέτρηση για νέα μείωση επιτοκίων

Τα στελέχη της ΕΚΤ σχεδιάζουν περαιτέρω μείωση των επιτοκίων, καθώς προβλέπουν πως η οικονομία θα δεχθεί μακροπρόθεσμο πλήγμα, ακόμη κι αν η κυβέρνηση Τραμπ αμβλύνει τη στάση της τις επόμενες εβδομάδες. Οι περισσότεροι αξιωματούχοι που συμμετείχαν στην ετήσια σύνοδο του ΔΝΤ την περασμένη εβδομάδα έφυγαν από την Ουάσινγκτον απογοητευμένοι. Προεξοφλούν πως η απρόβλεπτη συμπεριφορά του Τραμπ θα εξακολουθήσει να καλλιεργεί αβεβαιότητα, να οδηγεί σε μείωση δαπανών και επενδύσεων και επιτάχυνση του πληθωρισμού.

Η ανατίμηση του ευρώ, οι αυξημένες δαπάνες και η πτώση των τιμών της ενέργειας αναμένεται να συμπέσουν τις τιμές ενισχύοντας τα επιειρήματα υπέρ μιας ακόμη μείωσης των επιτοκίων στη συνεδρίαση του Ιουνίου. Το τι θα συμβεί στη συνέχεια θα εξαρτηθεί από τις προβλέψεις για τον πληθωρισμό για το επόμενο έτος και μετά.

Οικονομολόγοι των Bank of America, Deutsche Bank και Morgan Stanley προβλέπουν πως το βασικό επιτόκιο που σήμερα βρίσκεται στο

2,25% θα μειωθεί περαιτέρω στο 1,5% προκειμένου να τονωθεί η ζήτηση. Ορισμένα στελέχη, όπως ο Όλι Ρεν και ο Γκεντίμινας Σίμκουσ, δηλώνουν ανοικτά να εξετάσουν τη μείωση του κόστους δανεισμού σ' αυτά τα επίπεδα, αλλά άλλοι όπως ο Κλάας Κντοτ και ο Μαρτένς Καζάκς προειδοποιούν κατά

Όταν παραμένει αβέβαιο το μέγεθος του πλήγματος, δεν μπορούμε να δεσμευθούμε σε ένα συγκεκριμένο επίπεδο επιτοκίων, δηλώνει η Κριστίν Λαγκάρντ.

των τολμών κινήσεων και υπογραμμίζουν πως παραμένει ακόμη αβέβαιο ποιος θα είναι ο αντίκτυπος των πρόσφατων εξελίξεων.

Η πρόεδρος Κριστίν Λαγκάρντ παραμένει προσπλωμένη στην επίσημη γραμμή της ΕΚΤ. «Όταν παραμένει αβέβαιο το μέγεθος του πλήγματος δεν μπορούμε να δεσμευθούμε σε ένα συγκεκριμένο επίπεδο επιτοκίων», δη-

λωσε στους υπουργούς Οικονομικών και τους κεντρικούς τραπεζίτες.

Προ ημερών ο Αλφρεντ Κάμερ, υπεύθυνος του ΔΝΤ για την Ευρώπη, δήλωσε πως ο στόχος του 2% για τον πληθωρισμό «μπορεί να επιτευχθεί με μια ακόμη μείωση επιτοκίων κατά 25 μονάδες βάσης, αλλά δεν χρειάζεται να μειωθούν τα επιτόκια κάτω από το 2%». Οι περισσότεροι οικονομολόγοι θεωρούν πως το 2% είναι το «ουδέτερο» επίπεδο επιτοκίων που ούτε τονώνει την ανάπτυξη ούτε περιορίζει τη ζήτηση. Τον Απρίλιο ο πληθωρισμός μάλλον υποχώρησε στο 2,1% και η ανάπτυξη της Ευρωζώνης το α' τρίμηνο ήταν 0,2%. Τα στοιχεία αυτά θα επηρεάσουν την επόμενη κίνηση της ΕΚΤ, όπως και οι νέες προβλέψεις που, όμως, δεν θα έχουν νέα στοιχεία για το εμπόριο. Η προθεσμία των 90 ημερών που έχει δώσει ο Τραμπ δεν θα έχει εκπνεύσει πριν από τις αρχές Ιουλίου. Σύμφωνα με τον Μάντις Μίλερ, της Τράπεζας της Εσθονίας, ίσως η νομισματική πολιτική της ΕΚΤ διαμορφωθεί «σε κάπως πιο αναπτυξιακή επίπεδα» αν η αβεβαιότητα για το εμπόριο αποδειχθεί ότι πλάττει την ανάπτυξη.

Μπλακ άουτ και στην ασφάλεια της Ευρώπης

Η κατάρρευση του ηλεκτρικού δικτύου της Ιβηρικής θυμίζει τις προκλήσεις ασφαλείας για τις υποδομές της Ε.Ε., πέρα από το πεδίο των μαχών

Του ανταποκριτή μας στις Βρυξέλλες, **ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ**

Καθώς ο Πέδρο Σάντσεθ και ο Νίκος Χριστοδουλίδης συζητούσαν στο Μέγαρο Μονκλόα, την έδρα της ισπανικής κυβέρνησης στη Μαδρίτη, το δίκτυο της χώρας κατέρρευσε φέρνοντας τον Ισπανό πρωθυπουργό ενώπιον μιας πρωτοφανούς κρίσης, και τον Κύπριο πρόεδρο μάλλον να κάνει τους δικούς του συνημμούς για παλιές κρίσεις, και μελλοντικούς κινδύνους για τη χώρα μας.

Αν δεν επρόκειτο για μια έκτακτη κατάσταση κρίσης, το περιστατικό θα έδινε στους δύο ηγέτες την ευκαιρία να ανταλλάξουν απόψεις και εμπειρίες και για ένα πρόβλημα που δεν συζητείται αρκετά στον δημόσιο διάλογο, όμως είναι ψηλά στις έγνοιες των Βρυξελλών – και πλέον και της Μαδρίτης: την ασφάλεια των υποδομών στην εποχή της γεωπολιτικής αστάθειας και των ανεξέλεγκτων επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.

Μέρος της άμυνας και η κυβερνοασφάλεια και η κλιματική αλλαγή, έλεγε τον Μάρτιο ο Σάντσεθ.

Στην Ισπανία, στις Βρυξέλλες και στην υπόλοιπη Ευρώπη η πρώτη σκέψη πολιτών και πολιτικών ήταν κατά πόσο τα όσα έγιναν ήταν αποτέλεσμα δολιοφθοράς. Από πλευράς Ε.Ε., τα πρώτα μηνύματα ήταν μηνύματα καθυσκα-smού, με την Ισπανίδα αντιπρόεδρο της Επιτροπής, Τερέζα Ριμπέρα, να λέει σε τοπικά ΜΜΕ πως δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι το μπλακ άουτ προκλήθηκε από κυβερνοεπίθεση. Τις διαβεβαιώσεις επανάλαβε και ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Αντόνιο Κόστα, αφού μίλησε με τον κ. Σάντσεθ και τον Πορτογάλο πρωθυπουργό.

Αυτή τη στιγμή όλα τα ενδεχόμενα διερευνώνται, με τον κ. Σάντσεθ να ανακαλύπτει έρευνα, και με τη διαχειρίστρια εταιρεία του ισπανικού δικτύου και τις αρχές της Πορτογαλίας να αποκλείουν το σενάριο της κυβερνοεπίθεσης. Ωστόσο, και μόνο η υπευθύμηση του πόσο ευάλωτες είναι οι κρίσιμες υποδομές ηλεκτρισμού ακόμα και απέναντι σε τεχνικές βλάβες, και μαζί τους

Χάος προκλήθηκε από το μπλακ άουτ στην Ιβηρική, που είχε ως αποτέλεσμα να επηρεαστούν και οι συγγεινώνες.

και τα δίκτυα επικοινωνιών που εξαρτώνται από το δίκτυο ηλεκτροδότησης, επιβεβαιώνει όσους στις Βρυξέλλες και άλλους επέμειναν στην ανάγκη μιας συνολικής και συντεταγμένης στρατηγικής για την αντιμετώπιση κρίσεων.

Ο κ. Σάντσεθ έσπευσε επίσης να διαψεύσει τη διασύνδεση της αστάθειας του συστήματος με τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, αφήνημα το οποίο εμφανίστηκε στο διαδίκτυο αμέσως μετά το μπλακ άουτ. Ωστόσο, αν και ειδικοί διαφωνούν πως οι ανανεώσιμες αποτελούν εγγενώς πρόβλημα, αυτό δεν σημαίνει πως ο παράγοντας μιας πιθανής απότομης αύξησης στην παραγωγή δεν πρέπει να ληφθεί υπόψη με τις απαραίτητες δικλίδες ασφαλείας. Όπως την καλύτερη διασύνδεση της Ισπανίας, η οποία αυτή τη στιγμή έχει λίγες μόνο ηλεκτρικές διασυνδέσεις με τη Γαλλία λόγω της ορεινής γεωγραφίας των Πυρηναιών, και με το Μαρόκο, δύο χώρες που τελικά συνέβαλαν στο να εξισορροπήσει ξανά το σύστημα.

Από τα Πυρηναία στο Μαρί

Οι εκπρόσωποι της Κομισιόν, Πάολα Πίνιο και Έβα Χερτζίκοβα τόνιζαν την Τρίτη πως, ανεξάρτητα από τα όσα έγιναν την προηγούμενη ημέρα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεωρεί πάντα πως «χρειαζόμαστε περισσότερες διασυνδέσεις με την Ιβηρική Χερσόνησο», καθώς «μια πιο ολοκληρωμένη και διασυνδεδεμένη Ένωση είναι ξεκάθαρα κάτι που χρειαζόμαστε για να ενισχύσουμε την ενέργεια, την ασφάλεια εφοδιασμού του ηλεκτρισμού και βεβαίως και του φυσικού αερίου».

Τον Μάρτιο, ο κ. Σάντσεθ τόνιζε πως στο πλαίσιο της συζήτησης για την ενίσχυση της άμυνας στην Ευρώπη, θα πρέπει να υπολογίζονται ως δαπάνες για την άμυνα και οι δαπάνες κατά των κυβερνοαπειλών, κατά της τρομοκρατίας και για αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Ενώ για την ανατολική Ευρώπη η απάντηση βρίσκεται στην άμυνα, είχε πει σύμφωνα με τους Financial Times, η ρωσική απειλή για

την Ισπανία «δεν είναι η Ρωσία να περάσει τα στρατεύματά της από τα Πυρηναία», αλλά υβριδικές απειλές όπως κυβερνοεπίθεσεις. Τα εργαλεία της χώρας του, σύμφωνα με τον Ισπανό πρωθυπουργό, αφορούν «την πολιτική άμυνα και την απειλή της κλιματικής κατάστασης έκτακτης ανάγκης στη Μεσόγειο».

Αυτά είναι ζητήματα που αναπόφευκτα αγγίζουν και την Κύπρο, για την οποία απειλή για την ασφάλεια δεν είναι μόνο ο τουρκικός στρατός ή η τρομοκρατία, αλλά και τα ευάλωτα σημεία ενός δικτύου ηλεκτρισμού χωρίς εξωτερικές διασυνδέσεις για εξισορρόπηση απωλειών. Το πρόσφατο ζήτημα που προέκυψε με την προμήθεια νερού λόγω της πυρκαγιάς στη μονάδα αφαλάτωσης στην Πάφο, εγείρει παρόμοια και το ερώτημα πόσο ασφαλείς είναι οι υδατικές υποδομές της Κύπρου σε περίπτωση ατυχήματος, φυσικής καταστροφής ή ακόμα και δολιοφθοράς, σε μια χώρα όπου καταστροφές όπως

το Μαρί δεν είναι μόνο θεωρητικά ενδεχόμενα. Οι δύο χώρες, διαφορετικές σε πολλά, έχουν άλλωστε παράλληλες εμπειρίες στις προσπάθειες αύξησης (ή στην περίπτωση μας δημιουργίας) ηλεκτρικών διασυνδέσεων: ενώ η Κύπρος επενδύει στον Great Sea Interconnector για να ενωθεί ηλεκτρικά με την ηπειρωτική Ευρώπη, η Ισπανία και η Γαλλία, μαζί με την Πορτογαλία, εργάζονται για περισσότερες διασυνδέσεις μέσω για παράδειγμα ηλεκτρικού υποθαλάσσιου καλωδίου στον Βισκαϊκό Κόλπο, αλλά και αγωγού φυσικού αερίου μεταξύ Βαρκελώνης και Μασσαλίας.

Ζήτημα ετοιμότητας

Οι Βρυξέλλες θεωρούν τα όσα έγιναν τα τελευταία 24ωρα σε Ισπανία και Πορτογαλία «ένα μεγάλο μάθημα» όσον αφορά την ετοιμότητα των κοινωνιών της Ε.Ε. για τη διαχείριση κρίσεων, μερικές εβδομάδες μετά την ανακοίνωση συστάσεων από την Κομισιόν στα κράτη μέλη και στους πολίτες για εφοδιασμό

Παρακολουθεί στενά και θέλει να αντλήσει διδάγματα για τις κρίσιμες υποδομές η Κομισιόν.

με είδη πρώτης ανάγκης για 72 ώρες.

«Αυτού του είδους οι καταστάσεις και μια τέτοια κρίση ήταν ένα ακριβώς από τα σενάρια για τα οποία προτείναμε τη στρατηγική για μια Ένωση ετοιμότητας» ανέφεραν οι δύο εκπρόσωποι, επισημαινώντας πως εναπόκειται σε κάθε κράτος μέλος να προσαρμόσει τις συστάσεις για να διαμορφώσει τη στρατηγική του ανάλογα με τις ειδικές του περιστάσεις.

Απαντώντας σε ερώτηση αν η Κομισιόν νιώθει δικαιωμένη μετά την κριτική που δέχθηκε η πρόταση για συγκέντρωση αναγκών προμηθειών για 72 ώρες, η εκπρόσωπος της Κομισιόν απέφυγε βεβαίως να απαντήσει ευθέως, επσήμανε όμως πως αυτή η περίοδος, οι πρώτες τρεις ημέρες μιας κρίσης, είναι όπως φαίνεται και στην περίπτωση της Ιβηρικής Χερσονήσου «η πιο ευάλωτη στιγμή», και πως ο στόχος των στρατηγικών ετοιμότητας είναι να διασφαλιστεί πως η κοινωνία θα συνεχίσει να λειτουργεί.

Υποδείξεις Κομισιόν άνευ επιπτώσεων για Τουρκία

Πνίγει την όποια διαφορετική άποψη ο Ερντογάν – Τι λέει η Ε.Ε. στην «Κ» για τις συλλήψεις δημοσιογράφων

Του **ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΑ**

Ο Σουνδός δημοσιογράφος Joakim Medin παραπέμπεται σήμερα σε δικαστήριο της Τουρκίας, αντιμετωπίζοντας ποινές φυλάκισης 3 ετών για «προσβολή» του Ταγίπ Ερντογάν και 9 ετών για «συμμετοχή σε τρομοκρατία», γιατί φέρει να παρευρέθη σε εκδήλωση διαμαρτυρίας κατά του καθεστώτος της Αγκυρας, την οποία οργάνωσε το ΡΚΚ στη Σουηδία. Συνελήφθη στην Κωνσταντινούπολη, φτάνοντας στην Τουρκία για να καλύψει τις εκδηλώσεις διαμαρτυρίας για τη σύλληψη

Ο Τούρκος πρόεδρος δείχνει να μην υπολογίζει κανέναν, περιλαμβανομένης και της Ε.Ε., η οποία σύμφωνα με τον ίδιο τον Ταγίπ Ερντογάν «έχει ανάγκη» την Τουρκία.

του Εκρέμ Ιμάμογλου και παρά τις παρεμβάσεις της Στοικόλμης, σε επίπεδο υπουργών Εξωτερικών, εξακολουθεί να κρατείται. Ο Marc Lowen, δημοσιογράφος του BBC, ήταν πιο «τυχερός», καθώς απελάθηκε στη Βρετανία μετά από 17 ώρες κράτησης στην Τουρκία, όπου επίσης πήγε για να καλύψει τις εκδηλώσεις διαμαρτυρίας για τη σύλληψη Ιμάμογλου, στις 19 Μαρτίου. Σύμφωνα με το MFRR, Media Freedom Rapid Response, επισήμως, συνελήφθησαν 13 δημοσιογράφοι, εκ των οποίων 7 κατηγορήθηκαν, ενώ 12 χαρακτηρίζονται θύματα αστυνομικής βίας.

Η εικόνα που σχηματίζεται δεν είναι απλώς απογοητευτική. Είναι άκρως επικίνδυνη, καθώς η κυβέρνηση Ερντογάν και το υπερεθνικιστικό κόμμα του Ντεβλέτ Μπαχτσελί, δείχνουν αποφασισμένοι να καταστείλουν κάθε διαφορετική άποψη, σε όλα τα επίπεδα, εκδηλώνοντας έναν αυταρχισμό, ανάλογο απολυταρχικών καθεστώτων. Ο Τούρκος πρόεδρος δείχνει να μην υπολογίζει κανέναν, περιλαμβανομένων και της Ε.Ε., η οποία σύμφωνα με τον ίδιο τον Ταγίπ Ερντογάν «έχει ανάγκη» την Τουρκία, τόσο για την κάλυψη της ευρωπαϊκής ομπρέλας άμυνας και ασφαλείας –μετά την αποστασιοποίηση των ΗΠΑ– όσο και στο Ουκρανικό, σε περίπτωση

συμφωνίας Κιέβου-Μόσχας και ανάπτυξης ειρηνευτικής αποστολής.

Την ίδια ώρα, η Ε.Ε. έχει μεν λάβει σωρεία παραπόνων για την εκκράχυνση της κατάστασης στην Τουρκία, σε ό, τι αφορά στο κράτος δικαίου και τα ανθρώπινα δικαιώματα, περιλαμβανομένου και του δικαιώματος έκφρασης, αλλά επί του παρόντος τουλάχιστον δεν δείχνει διατεθειμένη να τεκτώσει το σχοινί των σχέσεων με το καθεστώς της Αγκυρας.

Εκπρόσωπος της Κομισιόν, μιλώντας στην «Κ», προέβη σε υποδείξεις για τις υποχρεώσεις της κυβέρνησης Ερντογάν, οι οποίες ωστόσο πέραν του φραστικού υποδεικτικού χαρακτήρα, στερούνται μοχλού πίεσης και συνεπώς δύσκολα είναι σε θέση να αναστρέψουν την πορεία, την οποία επιβάλλει ο Τούρκος πρόεδρος στο εσωτερικό της χώρας του.

Η θέση της Ε.Ε.

Εκπρόσωπος της Κομισιόν ανέφερε στην «Κ» ότι «λυπούμαστε για τις αναφερόμενες συλλήψεις δημοσιογράφων. Αναμένουμε από την Τουρκία, ως υποψήφια χώρα, να σεβαστεί την ελευθερία των Μέσων Ενημέρωσης και την ελευθερία της έκφρασης. Αυτές οι αρχές», πρόσθεσε, «πρέπει να γίνονται σεβαστές από

την Τουρκία, η οποία έχει δεσμευτεί να ευθυγραμμιστεί με το κεκτημένο της Ε.Ε., τα ευρωπαϊκά πρότυπα και τις ευρωπαϊκές αξίες». Η Κομισιόν υπέδειξε ότι «είναι σημαντικό οι δημοσιογράφοι να μπορούν να κάνουν τη δουλειά τους χωρίς απειλή βίας, παρενόχλησης ή εκφοβισμού για να διασφαλίσουν ότι οι πολίτες έχουν πρόσβαση σε όλες τις διαφορετικές και αξιόπιστες πληροφορίες». Και σημείωσε ότι «καλούμε την Τουρκία να εγγυηθεί ένα ασφαλές, πλουραλιστικό και ανεξάρτητο περιβάλλον Μέσων Ενημέρωσης, επιτρέποντας στους δημοσιογράφους να λειτουργούν χωρίς φόβο αντιποίνων, λογοκρισίας ή αδικαιολόγητης πίεσης. Οι δυσανάλογοι περιορισμοί στην ελευθερία της έκφρασης, συμπεριλαμβανομένων των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, είναι ιδιαίτερα ανησυχητικοί και πρέπει να αποφεύγονται. Η Κομισιόν θα συνεχίσει να παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις σχετικά με το κράτος δικαίου, τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις ελευθερίες στην Τουρκία».

Όπως συνάγεται, η Κομισιόν εξαντλείται επί του παρόντος σε υποδείξεις προς την κυβέρνηση Ερντογάν, συνεχίζοντας να παρακολουθεί με ιδιαίτερη «στοικιότητα» την κατάλυση του κράτους δικαίου στην υποψήφια προς ένταξη χώρα.

Διπλωματικό παρασκήνιο

Κύκλοι στις Βρυξέλλες έλεγαν στην «Κ» ότι το καθεστώς Ερντογάν «ενδέχεται» να κάνει μια «χειρονομία καλής θέλησης» στο ζήτημα του Σουνδού δημοσιογράφου Joakim Medin.

Το ΥΠΕΞ της Σουηδίας βρίσκεται σε διαρκή επαφή με την τουρκική κυβέρνηση και σύμφωνα με τους ίδιους κύκλους, «δεν αποκλείεται» να βρεθεί λύση, «για μια ποινή που θα επιτρέπει την απέλασή του ή την παραχώρηση προεδρικής χάρις» στον δημοσιογράφο για ανθρωπιστικούς λόγους.

Σε κάθε περίπτωση, ακόμη κι εάν ο Joakim Medin απεθεί τελικά ελεύτερος, η επικρατούσα εικόνα κατάλυσης του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων δεν πρόκειται να αποκατασταθεί στην Τουρκία. Άλλωστε, μια μεμονωμένη ενέργεια, θα μπορούσε να εκκνώσει μεν τις πιέσεις για τη σύλληψη του Σουνδού δημοσιογράφου, αλλά εκ των πραγμάτων δεν είναι σε θέση να επαναφέρει την Τουρκία στον δρόμο του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ο Τούρκος πρόεδρος φέρεται να επενδύει στη συγκεκριμένη χρονική συγκυρία, θεωρώντας ότι προσφέρει για ένα «γενικό ξεκαθάρισμα», ώστε να καταπνίξει κάθε έκφραση διαφωνίας και αντιπολίτευσης, σε όλα τα επίπεδα.

Σε ό, τι αφορά στην ελευθερία της έκφρασης και τα Μέσα Ενημέρωσης, οι «Δημοσιογράφοι Χωρίς Σύνορα», επισημαίνουν ότι ποσοστό 90% των ΜΜΕ στην Τουρκία ελέγχεται από το καθεστώς Ερντογάν, ενώ οι εταίροι του Τούρκου προέδρου ήτοι το υπερεθνικιστικό κόμμα ΜΗΡ του Ντεβλέτ Μπαχτσελί, δεν διαστάζουν να απειλήσουν όσους δημοσιογράφους τολμήσουν να εκφράσουν διαφορετική άποψη, για οποιοδήποτε ζήτημα.

Σημειώνεται ότι για το ζήτημα της σύλληψης του Σουνδού δημοσιογράφου Joakim Medin η Ένωση Συντακτών Κύπρου (ΕΣΚ) εξέδωσε ανακοίνωση, ζητώντας, από κοινού με δεκάδες άλλες δημοσιογραφικές ενώσεις σε όλο τον κόσμο, την άμεση απελευθέρωσή του. Σύμφωνα με την ΕΣΚ, το μόνο «έγκλημα» Joakim Medin «είναι ότι δημοσίευσε ρεπορτάζ για την Τουρκία», προσθέτοντας ότι «η διώξη του οφείλεται αποκλειστικά και μόνο στο δημοσιογραφικό του έργο, γεγονός απόλυτα αντιδημοκρατικό, κατά της ελευθερίας έκφρασης και της ελευθεροτυπίας».

ΑΡΘΡΟ

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ**

Τι είδους επενδύσεις θέλουμε;

Μέχρι σήμερα, οι μεγάλες επενδύσεις στη χώρα μας προέρχονται κυρίως από ξένες εταιρείες και επενδυτικά ταμεία όπου είναι επικεντρωμένες σε τομείς όπως ο τραπεζικός, οι μεγάλες αλυσίδες λιανικής, η υγεία και η διαχείριση μη εξυπηρετούμενων δανείων. Ωστόσο, σε πολλές από αυτές τις περιπτώσεις, τα κέρδη έλγονται εκτός Κύπρου, στερώντας από τον τόπο μας τη δυνατότητα επανεπένδυσης, ανάπτυξης νέων θέσεων εργασίας και ενίσχυσης της τοπικής οικονομίας και κατ’ επέκταση της κοινωνίας. Η συνεκής εκροή κεφαλαίων αποδυναμώνει την αγορά μας, αυξάνει την εξάρτηση από το εξωτερικό και μας καθιστά ευάλωτους σε διεθνείς κρίσεις. Παρόλαυτα, η κοινωνική ανισότητα διευρύνεται, καθώς ο πλούτος δεν κυκλοφορεί στην τοπική κοινωνία και η ανταγωνιστικότητα της χώρας φθίνει. Γι’ αυτό, σήμερα περισσότερο από ποτέ, οφείλουμε να δώσουμε προτεραιότητα σε επενδύσεις που θα ενδυναμώνουν στρατηγικούς τομείς, όπως η παραγωγή τροφίμων, τα φαρμακευτικά προϊόντα, ο ποιοτικός τουρισμός και φυσικά η τεχνολογία, όπου βέβαια είναι ο τομέας στον οποίο ήδη γίνονται θετικά βήματα. Παρόλαυτα, πρέπει να θεσμοθετήσουμε μηχανισμούς ώστε ένα σημαντικό μέρος των κερδών των ξένων εταιρειών να παραμένει και να επανεπενδύεται στην Κύπρο. Μία τέτοια προσέγγιση μπορεί να περιλαμβάνει τη δυνατότητα συμμετοχής σε συγχρηματοδοτούμενα έργα υποδομών, όπως είναι τα νοσοκομεία, οι δρόμοι, οι δημόσιες συγκοινωνίες και τα έργα ενέργειας και ανακύκλωσης, με αντάλλαγμα δικαιώματα διαχείρισης και εμπορικής αξιοποίησης. Έτσι, επωφελεύονται και οι εταιρείες αλλά και η κοινωνία. Επιπλέον, φορολογικά κίνητρα που θα ενισούν επενδύσεις σε καινοτομία, πρόστιμη ανάπτυξη και ενίσχυση της τοπικής παραγωγής, μπορούν να ενισχύσουν περαιτέρω τη στρατηγική αυτή, εφόσον είναι σύμφωνα με τους κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε έναν κόσμο όπου όλο και περισσότερες χώρες και λαοί δίνουν προτεραιότητα στα δικά τους συμφέροντα και στη στήριξη της δικής τους οικονομίας, είναι καθήκον και δικό μας να στραφούμε με αγάπη και υπευθυνότητα προς την Κύπρο. Οφείλουμε να επενδύουμε στη χώρα μας, να ενισχύουμε την τοπική κοινωνία και να διασφαλίζουμε ότι ο πλούτος που παράγεται εδώ, μένει εδώ, προς όφελος των επόμενων γενιών.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επικειρήσεων.

Στις ράγες και πάλι τρία εμβληματικά έργα

Τα χρονοδιαγράμματα του δρόμου Πάφου - Πόλης Χρυσοχούς, του λιμένα Λάρνακας και του Περιφερειακού Λευκωσίας

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Σε τροχιά κινητικότητας αναμένεται να επιστρέψουν τρία από τα μεγαλύτερα δημόσια έργα, δύο εκ των οποίων τερματίστηκαν ένεκα προβλημάτων με τις εταιρείες στις οποίες είχαν κατακυρωθεί. Σύμφωνα με τους προγραμματισμούς στα Δημόσια Έργα, εντός του 2025 αναμένεται τα έργα στα οποία καταγγέθηκαν οι συμβάσεις να προκηρυχθούν και πάλι με στόχο μέσα στην τρέχουσα χρονιά να έχει επιλεγεί ο νέος ανάδοχος που θα αναλάβει να τα ολοκληρώσει.

Πρόκειται για τον δρόμο Πάφου - Πόλης Χρυσοχούς, το λιμάνι της Λάρνακας και τον Περιφερειακό Λευκωσίας. Τρία έργα πνοής που θα συμβάλουν σημαντικά στην αναβάθμιση της οικονομίας, θα έχουν θετικές περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις.

Για τον περιφερειακό Λευκωσίας τα Δημόσια Έργα φιλοδοξούν να τρέχουν παράλληλα οι διαδικασίες δύο φάσεων του έργου. Της Β3 που βρίσκεται στο στάδιο της υπογραφής της σύμβασης και της Γ που αναμένεται η προσφοροδότηση.

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία που υπάρχουν, και στα τρία έργα έχει σχεδόν ολοκληρωθεί ή ολοκληρώνεται σύντομα το προκαταρκτικό πλαίσιο προκειμένου τα έργα να προκηρυχθούν και πάλι. Τα Δημόσια Έργα έχουν ετοιμάσει τα έγγραφα προκήρυξης της μιας από τις τρεις φάσεις του δρόμου Πάφου - Πόλης Χρυσοχούς, ενώ φιλόδοξος είναι και ο στόχος για τη συνέχιση των εργασιών του Περιφερειακού Λευκωσίας.

Για την περίπτωση ανάπλασης του λιμένα Λάρνακας ορόσημο θεωρείται η επισημοποίηση της συνεργασίας με το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ) της Ελλάδας, συνεργασία που θα καθορίσει

Δύο μεγάλα δημόσια έργα αναμένεται να μπουν σε τροχιά υλοποίησης μέσα στο 2025. Πρόκειται για τον δρόμο Πάφου - Πόλης Χρυσοχούς και τον Περιφερειακό της Λευκωσίας.

τις υποδομές που θα ανεγερθούν στο λιμάνι της Λάρνακας.

Περιφερειακός Λευκωσίας

Μετά την ολοκλήρωση των κατασκευαστικών έργων και την παράδοση της Α' Φάσης, τα Δημόσια Έργα φιλοδοξούν μέσα στο 2025 να δώσουν μεγαλύτερη ώθηση στο έργο, θέτοντας σε τροχιά παράλληλης υλοποίησης δύο φάσεις του Περιφερειακού Λευκωσίας. Της Β3 και της Γ Φάσης, των οποίων αν υλοποιηθούν οι στόχοι, θα κατακυρωθούν μέσα στο 2025. Από τις δύο φάσεις, για την Β3 που αφορά το τμήμα από τη λεωφόρο Αρχιεπισκόπου Μακαρίου στη Λακατάμια έως τους προσφυγικούς συνοικισμούς Ανθούπολης, τα Δημόσια

Έργα έχουν πάρει προσφορές και αναμένεται η κατακύρωση του έργου. Εντός Μαΐου προγραμματίζεται να πέσουν οι υπογραφές με την κοινοπραξία που έχει επιλεγεί και είναι η Cyfield-Ιακώβου. Εδώ ως εκκρεμότητα υπάρχει η επίλυση κάποιων θεμάτων που έχουν να κάνουν με απαλλοτριώσεις οι οποίες όπως πιστεύεται θα διευθετηθούν σύντομα. Παράλληλα με την Β3 Φάση προχωρά η ετοιμασία κατακύρωσης και της Γ Φάσης, το μεγάλο κομμάτι του έργου που θα ξεκινά από τον κόμβο της Ανθούπολης και θα καταλήγει στον νέο κόμβο Εργατών που βρίσκεται υπό κατασκευή. Το συγκεκριμένο κομμάτι είναι μήκους 7,2 χιλιομέτρων και τα Δημόσια Έργα εκτιμούν πως εντός του πρώτου εξα-

μήνου του 2025 θα πραγματοποιηθεί η προσφοροδότηση του έργου.

Δρόμος Πάφου - Πόλης

Από τα τρία έργα το πρώτο μεγάλο στοιχείο για την κυβέρνηση είναι ο δρόμος Πάφου - Πόλης Χρυσοχούς λόγω του ναυαγίου που σημειώθηκε με την εταιρεία που είχε αναλάβει την πρώτη φάση, η οποία δεν ολοκληρώθηκε ποτέ. Το έργο έχει χωριστεί σε τρεις φάσεις. Την πρώτη από την Πάφο έως το Στρουμπί, τη δεύτερη από την Πόλη Χρυσοχούς έως το Στρουμπί και την τρίτη που αφορά την αύξηση των λωρίδων κυκλοφορίας της πρώτης φάσης. Κυβέρνηση και Δημόσια Έργα δίνουν προτεραιότητα στην ολοκλήρωση των εργασιών της πρώτης

φάσης (Πάφος-Στρουμπί) που προβλέπει αρχικά δύο λωρίδες κυκλοφορίας. Εδώ τα Δημόσια Έργα προετοιμάζουν το έδαφος με την ετοιμασία των σχετικών εγγράφων για τις προσφορές, μια εργασία που όπως πληροφορείται η «Κ» βρίσκεται προς το τέλος της. Στόχος και δέσμευση αποτελεί το έργο να προκηρυχθεί εντός Μαΐου και μέχρι το φθινόπωρο του 2025 να έχει επιλεγεί ο ανάδοχος. Σύμφωνα με τους προγραμματισμούς και εφόσον όλα κυλήσουν ομαλά, τον Φεβρουάριο του 2026 αναμένεται η προκήρυξη της δεύτερης φάσης που αφορά το κομμάτι Πόλη - Στρουμπί, δρόμος τεσσάρων λωρίδων κυκλοφορίας. Για την τρίτη φάση που αφορά στην κατασκευή άλλων δύο λωρίδων κυκλοφορίας στο τμήμα Πάφος

- Στρουμπί, δεν υπάρχουν εκτιμήσεις για τον χρόνο προκήρυξης του έργου μιας και θα εξαρτηθεί από την αποπεράτωση των εργασιών της πρώτης φάσης.

Λιμάνι Λάρνακας

Το άλλο μεγάλο στοιχείο για την κυβέρνηση είναι η επιστροφή του λιμένα της Λάρνακας σε τροχιά ανάπτυξης. Το συναινετικό περιβάλλον που φαίνεται να υπάρχει μεταξύ κυβέρνησης και τοπικών φορέων για τον τρόπο ανάπτυξης, αναμφίβολα διευκολύνει την επιστροφή του έργου σε κατάσταση κινητικότητας. Κομβικό σημείο θεωρείται η επισημοποίηση της συνεργασίας με το ΤΑΙΠΕΔ της Ελλάδας, ενός οργανισμού με εμπειρία στην ανάπτυξη λιμένων. Χωρίς να προσδιορίζεται επί ακριβώς, όλα φαίνονται έτοιμα για την υπογραφή μνημονίου συνεργασίας προκειμένου το

Το πρώτο μεγάλο στοιχείο για την κυβέρνηση είναι ο δρόμος Πάφου - Πόλης Χρυσοχούς λόγω του ναυαγίου που σημειώθηκε με την εταιρεία που είχε αναλάβει την πρώτη φάση, η οποία δεν ολοκληρώθηκε ποτέ.

ΤΑΙΠΕΔ να προχωρήσει με δύο μελέτες για την ανάπλαση του λιμανιού της Λάρνακας. Στην πρώτη φάση θα πραγματοποιηθεί μελέτη προκειμένου να αξιολογηθεί το περιβάλλον της ανατολικής Μεσογείου. Η μελέτη θα καταδείξει τις δυνατότητες της εμπορικής και επιβατικής κίνησης. Από τα αποτελέσματα της μελέτης θα καθορισθεί το μοντέλο ανάπτυξης του λιμανιού και των υποδομών που θα κατασκευαστούν. Διευκρινίζεται ότι αν υπάρξει ενιαία ανάπλαση λιμένα και μαρίνας ή χωριστά. Η δεύτερη μελέτη του ΤΑΙΠΕΔ είναι αυτή που θα ανοίξει τον δρόμο για την επιλογή του επενδυτή που θα αναλάβει την ανάπτυξη και τη διαχείριση του λιμένα, μια διαδικασία που αναμένεται να χρειασθεί χρόνο.

Κλιμακώνεται η διαμάχη ξενοδόχων με την Booking.com

Ετοιμάζονται ομαδικές αγωγές σε όλη την Ευρώπη κατά της πλατφόρμας

Τον ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ

Σε νέο γύρο αντιπαράθεσης οδηγούνται οι ξενοδόχοι με την ηλεκτρονική πλατφόρμα κρατήσεων Booking.com, καθώς ισχυρίζονται πως παρά την απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η ιστοσελίδα εξακολουθεί στην πράξη να κάνει κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης της. Έτσι, ετοιμάζονται ομαδικές αγωγές σε διάφορα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης από ξενοδόχους που συντονίζουν νομικά γραφεία με στόχο τη διεκδίκηση αποζημιώσεων, ενώ το θέμα αναμένεται να απασχολήσει και την 90ή γενική συνέλευση της Πανευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας Ξενοδοχίας και Εστίασης (HOTREC) που ξεκίνησε προχθες και ολοκληρώνεται σήμερα στο Οσλό.

Οι εκπώσεις

Η υπόθεση αφορά τη δυνατότητα των ξενοδόχων να μπορούν να παρέχουν προσφορές και εκπώσεις σε πελάτες τους μεγαλύτερες από αυτές που δίνουν στην ηλεκτρονική πλατφόρμα. Επιπλέον, με δεδομένο ότι η Booking.com εισπράττει προμήθεια της τάξης του 15% –και σε περιπτώσεις ακόμα υψηλότερη– για κάθε κράτηση που εξασφαλίζει για ένα ξενοδοχείο ή κατάλυμα, τα περιθώρια για προσφορά καλύτερων τιμών είναι μεγάλα και το διακύβευμα υπολογίζεται σε δισεκατομμύρια ευρώ.

Με απλά λόγια, οι ξενοδόχοι πιστεύουν πως μπορούν να προσφέρουν εκπώσεις μικρότερες από τις προμήθειες που τους κρατάει η ηλεκτρονική πλατφόρμα και να είναι ούτως ή άλλως πιο ανταγωνιστικοί από αυτήν.

Η διεύρυνση του ψηφιακού μετα-

σχηματισμού στα ξενοδοχεία έχει επitrέψει την ανάπτυξη ιδιωτικών πλατφορμών κρατήσεων του κάθε συγκροτήματος, με αποτέλεσμα η ανάγκη να προωφeyγει ένα ξενοδοχείο σε πωλήσεις μέσω της Booking.com ή άλλων ομοειδών ιστοσελίδων, όπως η Expedia, να έχει αρχίσει να περιορίζεται.

Το θέμα είναι κρίσιμο και για τους Έλληνες ξενοδόχους οι οποίοι ήδη έχουν αναπτύξει ή προσανατολίζονται στην ανάπτυξη των δικών τους συστημάτων online κρατήσεων και marketing. Μάλιστα τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία δείχνουν ότι οι απευθείας κρατήσεις στους σημαντικότερους προορισμούς της Ελλάδας για φέτος το Πάσχα, σε σχέση με τα επίπεδα της πασχαλινής περιόδου του 2024, σημείωσαν άνοδο της τάξης του 18,3% – σύμφωνα με στοιχεία της εταιρείας ψηφιακού marketing Nelios.

Ακόμη κι έτσι, όμως, μόνο το 33% των εσόδων ευρωπαϊκών ξενοδοχείων το 2024 από άμεσες online κρατήσεις. Οι υπόλοιπες έγιναν μέσω πλατφορμών, όπως η παραπάνω, σύμφωνα με στοιχεία της D-Edge.

Για να πραγματοποιήσει όμως αυτές τις κρατήσεις και να προβάλλει τα ξενοδοχεία, η Booking.com επέβαλε μέχρι πέρυσι επισήμως τη λεγόμενη ρήτρα ισοτιμίας. Δηλαδή, δεν επέτρεπε στα ξενοδοχεία να προσφέρουν τιμές χαμηλότερες από αυτές που της έδιναν για τις δικές της πωλήσεις. Σε διαφορετική περίπτωση υπήρχαν κυρώσεις. Επειτα από προσφυγές που έγιναν, όμως, απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης τον Σεπτέμβριο του 2024, που βασίστηκε στην οδηγία για τις ψηφιακές αγορές (DMA), ακύρωσε αυτές τις ρήτρες ισοτιμίας, επιτρέποντας

Οι ξενοδόχοι υποστηρίζουν ότι παρά την απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η πλατφόρμα εξακολουθεί στην πράξη να κάνει κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης της. Η Booking.com εισπράττει προμήθεια της τάξης του 15% –και σε περιπτώσεις ακόμη υψηλότερη– για κάθε κράτηση. Το 2024 μόνο το 33% των εσόδων των ευρωπαϊκών ξενοδοχείων πραγματοποιήθηκε από άμεσες online κρατήσεις. Οι υπόλοιπες έγιναν μέσω πλατφορμών.

Την κατηγορούν ότι επιβάλλει υπερβολικές προμήθειες και αθέμιτους όρους και διεκδικούν αποζημιώσεις δισεκατομμυρίων ευρώ.

τουλάχιστον τυπικά στα ξενοδοχεία να μπορούν να προσφέρουν τιμές και μέσω άλλων καναλιών. Από την πλευρά της η Booking Holdings, που προσδιορίστηκε ως gatekeeper βάσει του νόμου για τις ψηφιακές αγορές (DMA) από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη δικτυακή υπηρεσία διαμεσολάβησης, Booking.com, δηλώνει επισήμως στην ιστοσελίδα της ότι «έχουμε δεσμευτεί να προωθήσουμε μια δίκαιη και ανταγωνιστική ψηφιακή οικονομία και έ-

χουμε εφαρμόσει μια σειρά από μέτρα για να συμμορφωθούμε με τις υποχρεώσεις μας βάσει του DMA».

Στην πράξη, όμως, πολλοί ξενοδόχοι καταγγέλλουν ότι αυτό, δηλαδή η δυνατότητα προσφοράς καλύτερων τιμών, δεν είναι ακόμη εφικτό διότι σε μια τέτοια περίπτωση μοιχοκτάρονται και δεν προβάλλονται τα ξενοδοχεία τους όπως θα έπρεπε από την Booking.com.

Τον περασμένο Νοέμβριο η Πανευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Ξενοδοχίας και Εστίασης (HOTREC) με ανακοίνωσή της κατήγγειλε την ηλεκτρονική πλατφόρμα κρατήσεων για ελλιπή συμμόρφωση με το ευρωπαϊκό κεκτημένο και την απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πανευρωπαϊκό μέτωπο

Τα επόμενα βήματα της συνομοσπονδίας θα συζητηθούν στην υπό ε-

ξέλιξη ετήσια γενική συνέλευσή της στο Οσλό. Εν τω μεταξύ, όμως, ξενοδόχοι σε Γαλλία και Ισπανία, με την πρωτοβουλία νομικών εταιρειών, όπως οι Geradin Partners και Eskarlam, ετοιμάζουν ομαδικές αγωγές κατηγορώντας την πλατφόρμα ότι επιβάλλει υπερβολικές προμήθειες και αθέμιτους όρους.

Οι νομικές εταιρείες, μάλιστα, έχουν λανσάρει την ψηφιακή ιστοσελίδα actioncollectivehotel.fr, καλώντας ξενοδόχους που είχαν συμβάσεις με την Booking.com από το 2015 έως το 2024 να συμμετάσχουν και αφού εκτιμηθούν οι ζημιές να υπολογιστεί η αξίωση αποζημιώσεων που για τη Γαλλία εκτιμάται πως μπορεί να αγγίξει το 1,5 δισ. ευρώ. Πέρα απ' τη Γαλλία και την Ισπανία, αντίστοιχες πρωτοβουλίες αναπτύσσονται στην Πορτογαλία και στην Ιταλία.

Μειώθηκαν οι καταθέσεις, αυξήθηκαν τα δάνεια

Καθαρή μείωση €66,3 εκατ. στις καταθέσεις και σημαντική αύξηση €429,9 εκατ. στα δάνεια κατέγραψαν οι τράπεζες στην Κύπρο τον Μάρτιο 2025, σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιοποίησε την Τρίτη η Κεντρική Τράπεζα Κύπρου, με τον ετήσιο ρυθμό δανεισμού να ενισχύεται στο 3,1%. Σύμφωνα με τα στοιχεία, οι συνολικές καταθέσεις παρουσίασαν καθαρή μείωση ύψους €66,3 εκατ., σε αντίθεση με τον Φεβρουάριο οπότεν είχε σημειωθεί καθαρή αύξηση €498,3 εκατ. Ο ετήσιος ρυθμός αύξησης των καταθέσεων επιβραδύνθηκε στο 7,1% από 7,7% τον προηγούμενο μήνα, ενώ το συνολικό υ-

Σύμφωνα με στοιχεία της Κεντρική Τράπεζας Κύπρου, οι συνολικές καταθέσεις παρουσίασαν μείωση ύψους €66,3 εκατ.

πόλοιπο καταθέσεων διαμορφώθηκε στα €55,9 δισ. Οι καταθέσεις κατοίκων Κύπρου υποχώρησαν κατά €22,5 εκατ. Παρά την αύξηση των καταθέσεων από νοικοκυριά κατά €13,6 εκατ. και από μη χρηματοδοτικές εταιρείες κατά €400,1 εκατ., οι υπόλοιποι εγχώριοι τομείς (επενδυτικοί οργανισμοί, συνταξιοδοτικά ταμεία κ.ά.) παρουσίασαν μείωση κατά €436,1 εκατ., επηρεάζοντας αρνητικά τη συνολική εικόνα.

Αντίθετα, τα δάνεια κατέγραψαν σημαντική άνοδο. Τα συνολικά δάνεια αυξήθηκαν καθαρά κατά €429,9 εκατ., έναντι αύξησης €42,7 εκατ. τον Φεβρουάριο. Ο ετήσιος ρυθμός αύξησης επιταχύνθηκε στο 3,1% από 1,9%, με το υπόλοιπο των δανείων να ανέρχεται στα €25,5 δισ. Ειδικότερα, τα δάνεια κατοίκων Κύπρου αυξήθηκαν κατά €269,9 εκατ. Η αύξηση προήλθε κυρίως από τα δάνεια προς τις μη χρηματοδοτικές εταιρείες (€188,6 εκατ.), ενώ τα δάνεια προς νοικοκυριά αυξήθηκαν κατά €29,8 εκατ.

Omegazon Omega-3 HealthAid

Υψηλής ποιότητας Ωμέγα λιπαρά οξέα
για την εύρυθμη λειτουργία της καρδιάς

ΑΝΑΛΥΣΗ

Χριστιανική αντίληψη επενδυτικής στρατηγικής

Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Από τις πλέον επιδραστικές προσωπικότητες, ο Πάπας Φραγκίσκος ανήκει πλέον στην Ιστορία, αλλά όσο κι αν φαίνεται παράδοξο, είχε συμβάλει στη διαμόρφωση χριστιανικής επενδυτικής στρατηγικής. Άνοιξε τον παγκόσμιο διάλογο για ηθικές αρχές που διέπουν τις επενδύσεις. Με αφετηρία μια φράση από το κατά Λουκάν Ευαγγέλιον (κεφ. 6, 37-38) «...το μέτρον και τη διάθεση που προσφέρετε τις ευεργεσίες σας στους άλλους, με το ίδιο μέτρον θα ανταποδοθεί και σε εσάς από τον Θεό», υιοθετεί κείμενο επενδυτικών αρχών, με τον τίτλο «Mensuram Bonam» (Μέτρο του Αγαθού: πολιτικές που βασίζονται στην πίστη για καθολικούς επενδυτές – Ένα σημείο εκκίνησης και πρόσκληση για δράση). Αναζητά ισορροπία μεταξύ της επίλυσης ζητημάτων που αφορούν την οικονομική ακεραιότητα και την ηθική ακεραι-

Ορισμένα επενδυτικά μέσα και μορφές επενδύσεων δεν συνδυάζουν την ορθή χρήση κεφαλαίου με την προώθηση του κοινού καλού και αποφεύγονται ακόμη και αν αυτό σημαίνει ότι οι επενδυτές χάνουν οφέλη.

Η καθολική αντίληψη για τις επενδύσεις δέχεται ότι ορισμένοι αποκλεισμοί δεν βοηθούν τις αποδόσεις παρότι υποστηρίζεται η ανάγκη να επενδύονται τα περυσιακά στοιχεία σωστά και παρωγικά. Επικρίνει όμως τη δεδομένη αντίληψη ότι οι επαγγελματίες διαχειριστές κεφαλαίων πρέπει να επικεντρωθούν αποκλειστικά στη μεγιστοποίηση των αποδόσεων. Η προσέγγιση Mensuram Bonam είναι ότι οι επαγγελματίες της αγοράς αποτελούν μέρος ενός ευρύτερου κόσμου και, ως φύλακες πόρων για τις μελλοντικές γενιές, θέτουν ορισμένα εργαλεία για την πραγματοποίηση κερδών, εκτός ορίων. Από την αρχή σχεδόν της θητείας του (2015) είχε στραφεί στην προστασία του περιβάλλοντος με εγκύκλιο που είχε τίτλο «Δόξα σοι, Κύριε» και αφορμή σχετική αναφορά του Αγίου Φραγκίσκου της Ασίζης που λειτουργούσε ως πρότυπο του. Στην εγκύκλιο αυτή επισημαίνει ιδιαίτερα τις αναφορές του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου, που ήταν αδελφικός φίλος του. Κάτω από τον υπότιτλο «Ενωμένοι από την ίδια ανησυχία», υπογραμμίζει δηλώσεις του Πατριάρχη Βαρθολομαίου καθώς «έβληματα μπορούν να λυθούν απλώς με την αύξηση των κερδών των εταιρειών ή των ατόμων. Είναι ρεαλιστικό να ελπίζουμε πως όσοι έχουν εμμονή με τη μεγιστοποίηση των κερδών θα σταματήσουν να συλλογίζονται την περιβαλλοντική ζημία που θα αφήσουν πίσω τους για τις μελλοντικές γενιές».

Οι παρεμβάσεις του Πάπα Φραγκίσκου για την ορθή χρήση του κεφαλαίου.

ότητα. Υποστηρίζει ότι όταν αυτά συγκρούονται, το δεύτερο (η ηθική) πρέπει πάντα να υπερισχύει του συμφέροντος.

Και όπως χαρακτηριστικά σημειώνει: «Πρέπει να απορρίψουμε μια μαγική αντίληψη της αγοράς, η οποία θα υπονοούσε ότι τα προβλήματα μπορούν να λυθούν απλώς με την αύξηση των κερδών των εταιρειών ή των ατόμων. Είναι ρεαλιστικό να ελπίζουμε πως όσοι έχουν εμμονή με τη μεγιστοποίηση των κερδών θα σταματήσουν να συλλογίζονται την περιβαλλοντική ζημία που θα αφήσουν πίσω τους για τις μελλοντικές γενιές».

Το «Μέτρο του Αγαθού» είναι οδηγός με ό,τι επιτρέπεται και τις επενδύσεις που πρέπει να αποφυγούν καθολικοί επενδυτές και επαγγελματίες που διαχειρίζονται κεφάλαια. Στις επενδύσεις που αποφεύγονται περιλαμβάνεται ότι αφορά την παιδική εργασία, συνδέεται με διαφθορά, την πυρηνική ενέργεια, αλλά και εκδόσεις, πορνογραφία, «παπάνθρωπων» ηλεκτρονικά παιχνίδια, συνθήκες που εθίζουν ανθρώπους σε εξαρτήσεις και πολλά άλλα.

Ισως όλοι θα συμφωνήσουν με τον Φραγκίσκο ότι «η επιχειρηματική δραστηριότητα είναι ουσιαστικά ένα ευγενές λειτουργήμα, που αποσκοπεί στην παραγωγή πλούτου και στη βελτίωση του κόσμου μας...».

Τέταρτη μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο έγινε η Καλιφόρνια

Το ΑΕΠ της πολιτείας έφτασε πέρυσι στα 4,1 τρισ. δολ. και ξεπέρασε την Ιαπωνία

Την είδηση ανακοίνωσε με υπερηφάνεια ο Γκάβιν Νιούσορμ, κυβερνήτης της Καλιφόρνιας από το 2019: Η οικονομία της «χρυσής πολιτείας» των ΗΠΑ ξεπέρασε την οικονομία της Ιαπωνίας και την εκτόπισε από την τέταρτη θέση ανάμεσα στις μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου. Στη διάρκεια του 2024 το ΑΕΠ της Καλιφόρνιας έφτασε στα 4,1 τρισ. δολάρια, σύμφωνα με τα πρώτα στοιχεία του αμερικανικού Γραφείου Οικονομικών Αναλύσεων. Υπερέβη, έτσι, το ΑΕΠ της Ιαπωνίας που στο ίδιο χρονικό διάστημα ήταν 4,02 τρισ. δολάρια, σύμφωνα με το ΔΝΤ.

Αυτό σημαίνει ότι μόνον οι ΗΠΑ, η Κίνα και η Γερμανία έχουν μεγαλύτερες οικονομίες από την Καλιφόρνια, η οποία υπερέβη παράλληλα και τις τρεις αυτές ως προς τον ρυθμό ανάπτυξης της που έφτασε το περασμένο έτος στο 6%. «Η Καλιφόρνια δεν ακολουθεί απλώς τον ρυθμό ανάπτυξης του κόσμου, αλλά ηγείται με τον ρυθμό ανάπτυξης της», τόνισε ο κυβερνήτης Νιούσορμ στο σχετικό δελτίο Τύπου και εξήγησε πως «η οικονομία της πολιτείας μας ευημερεί επειδή εμείς επενδύουμε στους ανθρώπους, θέτουμε σε προτεραιότητα τη βιωσιμότητα και πιστεύουμε στη δύναμη της καινο-

Ο κυβερνήτης έχει εκφράσει τη διαφωνία του με τις πολιτικές Τραμπ και έχει καταθέσει μήνυση κατά του Αμερικανού προέδρου για τους δασμούς.

τομίας». Ωστόσο ο κυβερνήτης της δεν έκρυψε την ανησυχία του για τον κίνδυνο που απειλεί την πολιτεία της τεχνολογίας και του αυξανόμενου πλούτου. Προειδοποίησε πως η οικονομία της Καλιφόρνιας κινδυνεύει από «τις παρακινδυνευμένες πολιτικές των δασμών που προωθεί η νέα ομοσπονδιακή κυβέρνηση» και τόνισε ότι «πρέπει να προστατευθεί η οικονομία της ιαχίας».

Η Καλιφόρνια δεν είναι μόνον η πλουσιότερη πολιτεία των ΗΠΑ αλλά και η πλέον πολυπληθής, καθώς ο πληθυσμός της ανέρχεται σε περίπου 40 εκατ. άτομα. Αντιπροσωπεύει το 14% του ΑΕΠ της υπερδύναμης, σύμφωνα με στοιχεία της κυβέρνησης, και το οκταίο βέλαια στο τεχνολογικό κέντρο της Silicon Valley αλλά και στους δύο ραγδαία αναπτυσσόμενους τομείς της αγοράς ακινήτων

Η Καλιφόρνια αντιπροσωπεύει το 14% του ΑΕΠ της υπερδύναμης, ενώ το περασμένο έτος πάνω από το 40% των εισαγωγών της προήλθε από Μεξικό, Καναδά και Κίνα, με την αξία τους να ανέρχεται σε 203 δισ. δολ.

και της χρηματοδότησης. Το περασμένο έτος η Καλιφόρνια είχε διμερείς εμπορικές συναλλαγές συνολικού ύψους σχεδόν 675 δισ. δολαρίων με το Μεξικό, τον Καναδά και την Κίνα κυρίως που είναι οι σημαντικότεροι εμπορικοί εταίροι της πολιτείας. Σύμφωνα με στοιχεία των τοπικών αρχών της Καλιφόρνιας, πάνω από το 40% των εισαγωγών της προήλθε από αυτές τις χώρες, με την αξία τους να ανέρχεται σε 203 δισ. δολάρια. Συνολικά οι εισαγωγές της πολιτείας το περασμένο έτος υπερέβησαν σε αξία τα 491 δισ. δολάρια.

Ο κυβερνήτης της δεν έχει περιοριστεί να εκφράσει με λόγια τη διαφωνία του με τις επιλογές του Ντόναλντ Τραμπ. Την περασμένη εβδομάδα μήνυσε τον απρόβλεπτο πρόεδρο των ΗΠΑ επειδή έκανε χρήση του προεδρικού δικαιώ-

ματος για τις καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης προκειμένου να επιβάλει μονομερώς σφραγιστικούς δασμούς, οι οποίοι κατά τη γνώμη του κυβερνήτη έχουν ήδη πληθεί τις οικογένειες και τις επιχειρήσεις της Καλιφόρνιας.

Στη μήνυση, που υποβλήθηκε στις 16 Απριλίου σε ομοσπονδιακό δικαστήριο, υποστηρίζει πως ο Ντόναλντ Τραμπ δεν έχει την εξουσία να επιβάλει δασμούς στις εισαγωγές από το Μεξικό, την Κίνα και τον Καναδά, ούτε έναν οριζόντιο δασμό ύψους 10% στις εισαγωγές από τον υπόλοιπο κόσμο. Σύμφωνα με τον Νιούσορμ, οι δασμοί αυτοί προκαλούν «άμεσο και ανεπανόρθωτο κακό στην Καλιφόρνια, τη μεγαλύτερη οικονομία της χώρας, με τον μεγαλύτερο μεταποιητικό και αγροτικό τομέα σε όλες τις ΗΠΑ». Κι αυτό γιατί έχουν προκαλέσει

ρωγμές στις εφοδιαστικές αλυσίδες και έχουν ήδη πολλαπλασιάσει το κόστος, με αποτέλεσμα να προκαλούν «ζημιές ύψους πολλών δισεκατομμυρίων» στην πολιτεία. Σύμφωνα με τον κυβερνήτη της πολιτείας, ο Τραμπ δεν έχει το δικαίωμα να επικαλείται τον νόμο για τις έκτακτες εξουσίες λόγω διεθνούς επείγουσας οικονομικής κατάστασης και χαρακτηρίζει την κίνηση του προέδρου «παράνομη και άνευ προηγούμενου», καθώς κάτι τέτοιο προϋποθέτει την έγκριση του Κογκρέσου. Σημειώτεον ότι την Τέταρτη άλλες 12 πολιτείες των ΗΠΑ υπέβαλαν μηνύσεις κατά της κυβέρνησης Τραμπ επειδή «επέβαλε παράνομα» αυξήσεις φόρων στους Αμερικανούς μέσω των δασμών. Από την πλευρά του, ο Λευκός Οίκος χαρακτηρίζει τη μήνυση «κυνήγι μαγισσών».

Το ΔΝΤ αναθεώρησε καθοδικά τις προβλέψεις για την παγκόσμια ανάπτυξη

Σε δραστική επί τα χείρω αναθεώρηση των προβλέψεών του για την παγκόσμια ανάπτυξη προβαίνει το ΔΝΤ, τόσο για το τρέχον όσο και για το επόμενο έτος, στην έκθεσή του για την παγκόσμια οικονομία που δόθηκε χθες στη δημοσιότητα. Εν μέσω της εντεινόμενης ανησυχίας που προκαλεί η εμπορική πολιτική του Ντόναλντ Τραμπ, το Ταμείο προειδοποιεί πως η εικόνα ενδέχεται να επιδεινωθεί περαιτέρω, καθώς οι δασμοί οδηγούν σε παγκόσμιο εμπορικό πόλεμο.

Σε ό,τι αφορά το τρέχον έτος, το Ταμείο αναθεώρησε προς τα κάτω την πρόβλεψή του για ανάπτυξη στο 2,8%, δηλαδή σε ρυθμό σαφώς χαμηλότερο από εκείνον του 3,3% τις προηγούμενες προβλέψεις του τον Ιανουάριο. Αν επιβεβαιωθεί, θα πρόκειται για τη χαμηλότερη ανάπτυξη που θα έχει σημειώσει η παγκόσμια οικονομία μετά το καταστροφικό 2020 και την ύφεση της πανδημίας. Θα είναι, επίσης, η δεύτερη χειρότερη επίδοση της παγκόσμιας οικονομίας μετά την παγκόσμια χρηματο-

Δίνει πλέον πιθανότητες 40% στο ενδεχόμενο ύφεσης στην αμερικανική οικονομία.

πιστωτική κρίση του 2009. Για το επόμενο έτος, άλλωστε, το Ταμείο υποβάθμισε την πρόβλεψή του για ανάπτυξη στο 3%, μειώνοντάς τη δηλαδή κατά 0,3 εκατοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με την πρόβλεψη του Ιανουαρίου.

Ειδικότερα για την αμερικανική οικονομία, το Ταμείο προεξόφλει πως ο εμπορικός πόλεμος θα αποτελέσει ένα πλήγμα στην προσφορά, που θα οδηγήσει σε επιτάχυνση του πληθωρισμού και μείωση της παραγωγικότητας, ενώ οι εμπορικοί εταίροι της υπερδύναμης θα δουν να πλήττεται καιρία η ζήτηση εξαιτίας των δασμών που θα πληθύνουν την παραγωγή και θα εξωθήσουν ανοδικά τις τιμές. Όπως επισημαίνει το Ταμείο, από πλευράς των ΗΠΑ οι δασμοί

Το Ταμείο αναθεώρησε προς τα κάτω την πρόβλεψή του για ανάπτυξη στο 2,8%, δηλαδή σε ρυθμό σαφώς χαμηλότερο από εκείνον του 3,3% της προηγούμενης πρόβλεψής του τον Ιανουάριο. Αν επιβεβαιωθεί, θα πρόκειται για τη χαμηλότερη ανάπτυξη που θα έχει σημειώσει η παγκόσμια οικονομία μετά την ύφεση της πανδημίας.

βρίσκονται πλέον σε ένα επίπεδο που δεν έχει προηγουμένως εδώ και έναν αιώνα. Κι ενώ εκτιμά πως η αμερικανική οικονομία μάλλον θα αποφύγει την ύφεση το τρέχον έτος, δίνει πλέον πιθανότητες 40% σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο. Πρόκειται για μια ακόμη ραγδαία επιδείνωση των εκτιμήσεών του, δεδομένου ότι τον Οκτώβριο έδινε μόνον 27% πιθανότητες να διολισθησει σε ύφεση η μεγαλύτερη οικονομία του πλανήτη.

«Μπαίνουμε σε μια νέα εποχή», σχολίασε στους δημοσιογράφους ο επικεφαλής των οικονομολόγων του ΔΝΤ Πιερ Ολιβιέ Γκουρινχας κατά την παρουσίαση της ετήσιας έκθεσης του Ταμείου για την παγκόσμια οικονομία. Και εξήγησε πως «το παγκόσμιο οικονομικό σύστημα που λειτουργεί τα τελευταία 80 χρόνια βρίσκεται σε διαδικασία αναδιάρθρωσης». Από τις προβλέψεις του ΔΝΤ, εκείνες με τη μεγαλύτερη επί τα χείρω αναθεώρηση αφορούν την αμερικανική οικονομία και την Κίνα. Για τις ΗΠΑ το Ταμείο προβλέπει ανάπτυξη μόλις 1,8% για το τρέχον έτος και 1,7%

για το επόμενο, δηλαδή ρυθμούς αντίστοιχους κατά 0,9 και 0,2 εκατοστιαίες μονάδες κατώτερους σε σύγκριση με τις προηγούμενες εκτιμήσεις του. Παράλληλα το Ταμείο αναβάθμισε την πρόβλεψή του για τον πληθωρισμό στις ΗΠΑ κατά μία εκατοστιαία μονάδα στο 3%. Σε ό,τι αφορά τη δεύτερη οικονομία στον κόσμο, την Κίνα, το Ταμείο εκτιμά πως θα σημειώσει ανάπτυξη 4% τόσο φέτος όσο και το επόμενο έτος, που σημαίνει κατά 0,6 και 0,5 εκατοστιαίες μονάδες λιγότερο από τις προηγούμενες εκτιμήσεις του. Όπως επισημαίνει πάντως ο κ. Γκουρινχας, χάρη στην αναπτυξιακή πολιτική του Πεκίνου η Κίνα θα περιορίσει τον αντίκτυπο από τους δασμούς. Το Ταμείο επισημαίνει πως οι προοπτικές ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας μπορούν να βελτιωθούν άμεσα αν αποχωρήσουν οι εμπορικές διενέξεις και οι αλληλοκατηγορίες για τα άλλες φύσιν εμπόδια που εφαρμόζουν διάφορες χώρες στο εμπόριο, όπως και για τα μέτρα στρέβλωσης του εμπορίου.

Χαμηλότερη ανάπτυξη στη διετία αναμένει η ΕΚΤ

Ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη θα είναι ελαφρώς υψηλότερος το 2025 και το 2026 απ' ό,τι αναμενόταν προηγουμένως, σύμφωνα με την τριμηνιαία έρευνα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας μεταξύ των αναλυτών. Η έρευνα δείχνει πληθωρισμό 2,2% και 2%, αντίστοιχα, ενώ οι εκτιμήσεις για το 2027 και μακροπρόθεσμα παραμένουν στο 2% – επίπεδο που έχει ορίσει η ΕΚΤ ως στόχο για τη σταθερότητα των τιμών. Οι αναλύτες αναθεωρούν προς τα πάνω τις προβλέψεις για τον δομικό πληθωρισμό – που δεν περιλαμβάνει την ενέργεια, τα τρόφιμα, το αλκοόλ και τον καπνό – κατά 0,1% για την περίοδο 2025-2027, καθώς και μακροπρόθεσμα.

Αντιθέτως, χαμηλώνουν τον πήχυ για την ανάπτυξη το 2025 σε 0,9% από

Ο πληθωρισμός εκτιμάται ότι θα κινηθεί σε ελαφρώς υψηλότερα επίπεδα – Μέτριος ο αντίκτυπος των δασμών, λέει ο Ολι Ρεν.

1% και σε 1,2% από 1,3% για το 2026 και αυξάνουν τις προβλέψεις για το 2027 σε 1,4% από 1,3%. Οι προβλέψεις για την ανεργία μειώνονται σε 6,3% το 2025 και το 2026. Πάντως, ο κεντρικός τραπεζίτης της Φινλανδίας και μέλος του Δ.Σ. της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, Ολι Ρεν, εκτίμησε ότι οι αμερικανικοί δασμοί θα μειώσουν τον πλη-

θωρισμό στην Ευρωζώνη βραχυπρόθεσμα, αν και ο συνολικός αντίκτυπος θα είναι «μέτριος». «Βραχυπρόθεσμα, ο αντίκτυπος στη μεταβολή των τιμών καταναλωτή στην Ευρωζώνη είναι καθοδικός», είπε ο Ρεν, σύμφωνα με το Bloomberg. «Οι δασμοί έχουν αντικρουόμενες επιπτώσεις στον πληθωρισμό. Στις ΗΠΑ θα προκαλέσουν επιτάχυνση του πληθωρισμού, αλλά στην Ευρωζώνη οι επιπτώσεις έχουν δύο κατευθύνσεις: Αφενός υπάρχουν πληθωριστικές πιέσεις και αφετέρου η μειωμένη ζήτηση μειώνει τον πληθωρισμό». «Οι περισσότεροι οικονομολόγοι υπέθεσαν επίσης ότι το ευρώ θα αποδυναμωνόταν ως αποτέλεσμα των δασμών. Αυτό δεν έχει συμβεί, το αντίθετο μάλιστα», πρόσθεσε ο κεντρικός τραπεζίτης. «Εάν η Κίνα ανα-

κατευθύνει τις εξαγωγές της προς την Ευρώπη λόγω των υπερβολικά υψηλών δασμών από τις ΗΠΑ, εάν οι τιμές της ενέργειας μειωθούν και εάν το ευρώ ενισχυθεί, τότε οι δασμοί δεν θα προκαλέσουν επιτάχυνση του πληθωρισμού στην Ευρωζώνη», εκτίμησε. Σε κάθε περίπτωση, παραδέχθηκε ότι «ο εμπορικός πόλεμος που ξεκίνησε ο πρόεδρος Τραμπ έχει δημιουργήσει εξαιρετικά αβεβαιότητα, η οποία μειώνει την οικονομική ανάπτυξη της Ευρωζώνης».

Ο Ολι Ρεν αναφέρθηκε και στις φραστικές επιθέσεις του Τραμπ προς τον πρόεδρο της Fed, Τζέρομ Πάουελ, λέγοντας ότι «τα τελευταία σχόλια αμφισβητούν την ανεξαρτησία της Federal Reserve, υπονομεύοντας περαιτέρω την εμπιστοσύνη της αγοράς».

Ο Ολι Ρεν σημειώνει ότι στις ΗΠΑ οι δασμοί θα προκαλέσουν επιτάχυνση του πληθωρισμού, αλλά στην Ευρωζώνη οι επιπτώσεις έχουν δύο κατευθύνσεις: αφενός υπάρχουν πληθωριστικές πιέσεις και αφετέρου η μειωμένη ζήτηση μειώνει τον πληθωρισμό.

«Πυροσβεστική» παρέμβαση

Ο **υπουργός Οικονομικών** Σκοτ Μπέσεντ προσπάθησε να πρεμήσει τις αγορές, τονίζοντας την ανάγκη να διατηρηθεί η ανεξαρτησία της Fed. «Η νομισματική πολιτική είναι σαν ένα κουτί με κοσμήματα – πρέπει να προφυλαχθεί». Όπως είπε, οι συνεντεύξεις των υποψηφίων για τον επόμενο πρόεδρο της Fed θα ξεκινήσουν το φθινόπωρο.

10%

Έχει αποδυναμωθεί το δολάριο φέτος με την επίθεση Τραμπ στην ανεξαρτησία της Fed.

Στήριξη από Λαγκάρντ

«Και οι δύο έχουμε συνηθίσει, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, στην πολιτική πίεση», τόνισε η Κριστίν Λαγκάρντ σε σχόλιο της για την επίθεση Τραμπ στον επικεφαλής της Fed. «Τρέφω μεγάλο σεβασμό για τη δουλειά που κάνει [ο Πάουελ] και για το ότι είναι όσο το δυνατόν πιο επιμελής και πειθαρχημένος στην εκπλήρωση της εντολής του».

4%

Μόλις είναι οι πιθανότερες που δίνουν οι αγορές για μείωση των επιτοκίων της Fed στη συνεδρίαση του Μαΐου.

Δεν παραιτείται

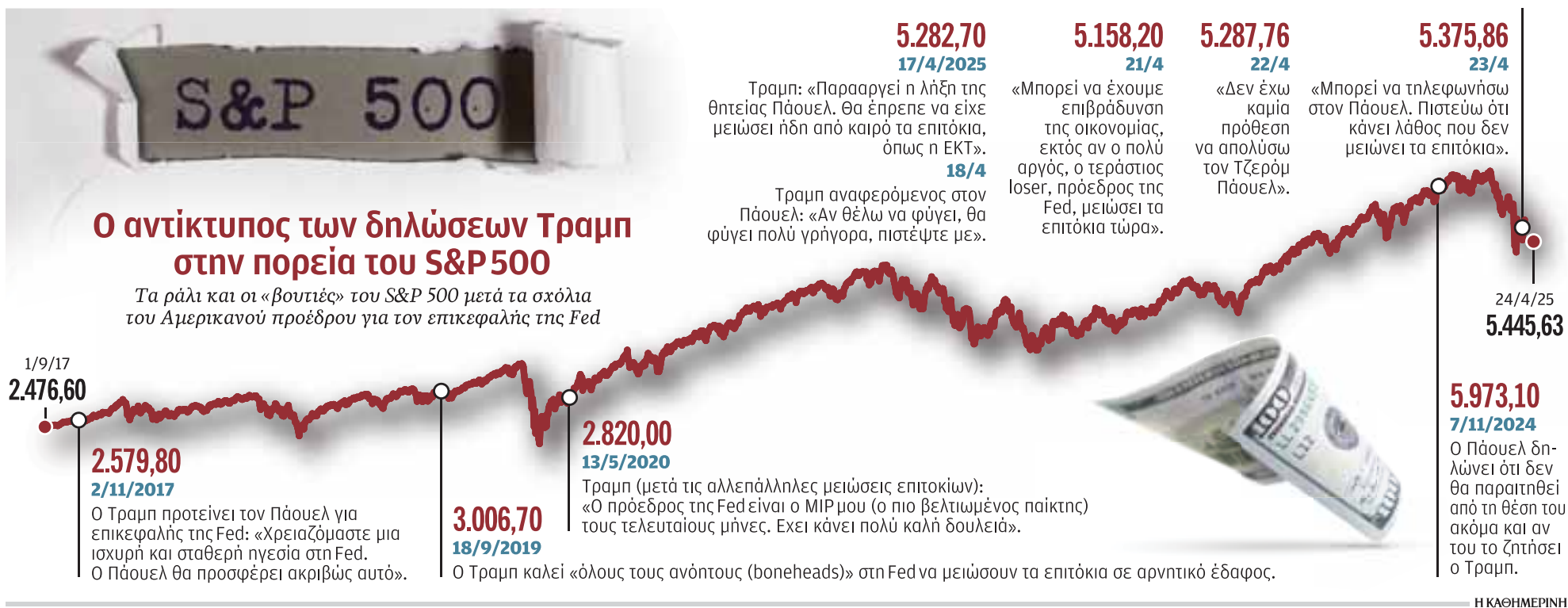
Μετά την εκλογή Τραμπ, ο Τζερόμ Πάουελ δήλωσε ότι δεν θα παραιτηθεί εάν του ζητηθεί από τον πρόεδρο. Σε ομιλία του τόνισε ότι η ανεξαρτησία της Fed είναι «θέμα νόμου» και ότι η κεντρική τράπεζα λαμβάνει αποφάσεις «με βάση την καλύτερη σκέψη μας και την καλύτερη ανάλυσή μας» και όχι «οποιαδήποτε πολιτική πίεση».

Επιχείρηση «αποδιοπομπαίος τράγος»

Οι **οικονομικές** συνθήκες στις ΗΠΑ σήμερα δεν δικαιολογούν χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής, με τις προοπτικές για τον πληθωρισμό να έχουν επιδεινωθεί λόγω των απότομων αυξήσεων των δασμών. Αν και μια αύξηση των τιμών που προκαλείται από τους δασμούς θα μπορούσε γενικά να θεωρηθεί ως μια εφάπαξ αύξηση, το γεγονός ότι οι μεσοπρόθεσμες προσδοκίες των νοικοκυριών για τον πληθωρισμό έχουν εκτοξευθεί πρόσφατα σηματοδοτεί έναν κίνδυνο αποσταθεροποίησης των προσδοκιών σε σχέση με τον στόχο του 2% της Fed, τον οποίο το διοικητικό συμβούλιο δεν μπορεί να αγνοήσει. Επομένως, οι μειώσεις των επιτοκίων βραχυπρόθεσμα δεν δικαιολογούνται, όπως επισμαίνουν οι αναλυτές. Όσον αφορά το κατά πόσον μπορεί ο πρόεδρος των ΗΠΑ να αποπέμψει τον διοικητή της ομοσπονδιακής τράπεζας, το καταστατικό της Fed αναφέρει πως κάτι τέτοιο μπορεί να συμβεί μόνον «όταν υπάρχει ζήτημα» που ερμηνεύεται ως κάποια σοβαρή ατασθαλία. «Ο ισχυρισμός του Ντόναλντ Τραμπ ότι δεν έχει καμία πρόθεση να απολύσει τον Τζερόμ Πάουελ δεν αποτελεί πράξη αυτοσυγκράτησης – είναι αναγνώριση της πραγματικότητας», σημειώνει ο Γκριν της deVere. Ωστόσο, η επίθεση του Τραμπ στον Πάουελ έχει ενεργήσει υποψίες μεταξύ ορισμένων αναλυτών ότι η κίνηση αυτή μπορεί να αποτελεί και μέρος ενός σχεδίου, αυτού της δημιουργίας ενός «αποδιοπομπαίου τράγου» σε περίπτωση που η οικονομία των ΗΠΑ γονατίσει, αναφέρει το Fortune. «Ο Τραμπ θα κουνάει το σπαθί του μέχρι την ημέρα που ο Πάουελ θα ολοκληρώσει τη θητεία του», εκτιμά η Threadneedle Ventures. Η απόλυση Πάουελ δεν αποτελεί πιθανό σενάριο, όπως σημείωσαν οι στρατηγικοί αναλυτές της Macquarie, Τιερί Γουίτζιαν και Γκάρεθ Μπέρι. «Οχι μόνο θα αμφισβητείτο η νομιμότητα μιας απόλυσης στα δικαστήρια, αλλά, και νωρίτερα, η πίεση από τις αγορές, ακόμη και από τους οίκους αξιολόγησης, πιθανότατα θα σταματούσε την πολιτική διαδικασία μιας “απόλυσης” εν τη γενέσει της», προσθέτουν. «Ο καλύτερος λόγος που πιστεύουμε ότι ο Τραμπ δεν θα απέλμε τον Πάουελ είναι ότι ο Τραμπ χρειάζεται τον Πάουελ ως κάποιον που θα κατηγορηθεί για οποιαδήποτε οικονομική επιβράδυνση μπορεί να προκύψει. Πράγματι, εάν η Fed μείωνε επιθετικά τα επιτόκια, ο Τραμπ δεν θα είχε καμία δικαιολογία για την ύφεση, εκτός από τη δική του πολιτική στζέντα». Συνεπώς, οι επιθεσίες του Τραμπ στον Πάουελ μέχρι στιγμής θα μπορούσαν να αποτελέσουν τον θεμέλιο λίθο για την επίριψη ευθυνών από τον Λευκό Οίκο σε περίπτωση οικονομικής επιβράδυνσης. Αλλάστε ο ίδιος ο Τραμπ έχει... φροντίσει να το διαμνηνύσει ξεκάθαρα: «Μπορεί να έχουμε επιβράδυνση της οικονομίας, εκτός αν ο Mr. Too Late, ο τεράστιος loser, πρόεδρος της Fed, μειώσει τα επιτόκια τώρα», έγραψε πριν από μερικές ημέρες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης...

Τζερόμ Πάουελ εναντίον Ντόναλντ Τραμπ

Νικητής του πρώτου γύρου ο κεντρικός τραπεζίτης των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Το **τελευταίο** επεισόδιο στο σίριαλ της απρόβλεπτης και αλαζονικής συμπεριφοράς του Ντόναλντ Τραμπ, και της κρίσης αξιοπιστίας των ΗΠΑ που έχει προκαλέσει ο ίδιος, ήταν η «επίθεση» του στην ανεξαρτησία της Fed – τον βασικό πυλώνα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και τον ακρογωνιαίο λίθο της εμπιστοσύνης στο δολάριο, το παγκόσμιο νόμισμα αποθεματικών. Αν και ο Τραμπ πραγματοποίησε άλλη μια «μεγάλη υποχώρηση» υπό την ασφυκτική πίεση των αγορών, κανείς δεν φαίνεται να πιστεύει ότι η σύγκρουσή του με τη Fed θα αποκλιμακωθεί, ενώ κάποιοι δεν αποκλείουν ότι πίσω (και) από αυτό κρύβεται άλλο ένα σχέδιο του Αμερικανού προέδρου.

Την περασμένη εβδομάδα ο Τραμπ επιτέθηκε στον επικεφαλής της Fed Τζερόμ Πάουελ, κατηγορώντας τον ότι «άργησε πολύ και έκανε λάθος» σχετικά με τα επιτόκια και προσθέτοντας ότι «η λήξη της θητείας του παραινεί μακριά». Έφτασε να αποκαλέσει τον Πάουελ «τεράστιο loser», διαμνύοντας πως αν θέλει να τον απολύσει, «θα φύγει πολύ γρήγορα, πιστέψτε με»,

όπως είπε. Ωστόσο, μετά την αρνητική αντίδραση της αγοράς τη Δευτέρα, με νέα βύθιση του δολαρίου, το οποίο βρέθηκε σε χαμηλά τεσσάρων ετών έναντι του ευρώ, και νέα εκτόξευση της απόδοσης των αμερικανικών ομολόγων, ο Τραμπ υπαναχώρησε στη συνέχεια λέγοντας ότι «δεν έχει καμία πρόθεση να απολύσει τον Πάουελ», η θητεία του οποίου λήγει τον Μάιο του 2026.

Σύμφωνα με το Axios, η «καλοτούμπα» Τραμπ ήρθε έπειτα από ιδιωτική συνάντηση που είχε στο Οβάλ Γραφείο τη Δευτέρα το βράδυ με κορυφαίους συμβούλους και τους CEO των τεσσάρων μεγάλων αλυσίδων λιανικού εμπορίου των ΗΠΑ –Walmart, Target, Home Depot και Lowe’s–, οι οποίοι και προειδοποίησαν για το οικονομικό χάος που προκαλούν οι δασμοί και την τεράστια αβεβαιότητα που έχει δημιουργηθεί στις αγορές. Ο υπουργός Οικονομικών Σκοτ Μπέσεντ έπαιξε καθοριστικό ρόλο στη διοργάνωση της συνάντησης. Ο ίδιος άλλωστε είχε δηλώσει λίγες ημέρες νωρίτερα ότι η ανεξαρτησία της κεντρικής τράπεζας είναι ένα «κουτί με κοσμήματα που πρέπει να προφυλαχθεί».

Βέβαια, η κριτική του Τραμπ απέναντι

Τέτοια πολιτική πίεση στη Fed για χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής όπως η σημερινή δεν έχει παρατηρηθεί από τη δεκαετία του 1970.

στη Fed συνεχίστηκε με τον ίδιο να δηλώνει στα μέσα της εβδομάδας ότι ο Πάουελ «κάνει λάθος που δεν μειώνει τα επιτόκια».

Φυσικά, αυτή δεν ήταν η πρώτη φορά που ο Τραμπ πραγματοποιεί επίθεση στον Πάουελ. Και κατά την πρώτη θητεία του, όταν μάλιστα ο ίδιος είχε επιλέξει τον Πάουελ να αναλάβει το τιμόνι της Fed, προσπάθησε να τον απομακρύνει, καθώς και τότε θεωρούσε ότι κινούνταν πολύ αργά όσον αφορά τις μειώσεις των επιτοκίων. «Όλοι οι ανόητοι (boneheads) εκεί στη Fed, να μειώσουν τα επιτόκια σε αρνητικό έδαφος», είχε πει το 2019. Η Fed μείωσε εκείνο το έτος επιτόκια, αλλά όχι λόγω της πίεσης Τραμπ, το έκανε καθώς ήθελε να στηρίξει την οικονομία λόγω της μεγάλης αβεβαιότητας που είχαν δημιουργήσει

οι δασμοί των ΗΠΑ. Η πανδημία και η πληθωρική κρίση στη συνέχεια ανάγκασαν τον Πάουελ να μειώσει περαιτέρω και γρήγορα τα επιτόκια κοντά στο μηδέν, αποτρέποντας μια άμεση αντιπαράθεση με τον Τραμπ μέχρι τη λήξη της θητείας του το 2021.

Με την επιστροφή του Τραμπ στον Λευκό Οίκο, ο Πάουελ ήταν προετοιμασμένος για «ανάφλεξη» της μεταξύ τους κατάστασης. Αλλάστε πριν από τις εκλογές, τον Αύγουστο του 2024, ο Τραμπ είχε δηλώσει ότι «θα πρέπει να έχει λόγο στη νομισματική πολιτική» κατά τη δεύτερη θητεία του. Μετά την εκλογή του Τραμπ τον Νοέμβριο, ο Πάουελ δήλωσε ότι δεν θα παραιτηθεί εάν του ζητηθεί από τον πρόεδρο. Είχε επίσης τόνισε ότι, σύμφωνα με τον νόμο, οι πρόεδροι δεν μπορούν να απολύσουν ή να υποβιβάσουν τον πρόεδρο της Fed.

Το σημαντικό είναι πως ο Πάουελ, αντίθετα με τον Τραμπ, έχει κερδίσει την εμπιστοσύνη των αγορών. «Ο Πάουελ έκανε αυτό που λίγοι θα μπορούσαν: έμεινε σταθερός στις απόψεις του υπό ακραία πολιτική πίεση και συνέχισε να στηρίζει τις προσδοκίες για τον πληθωρισμό και την οικονομία. Οι αγορές τον εμπιστεύονται», όπως σημειώνει ο

Νάιτζελ Γκριν, διευθύνων σύμβουλος της deVere Group, από τους μεγαλύτερους οίκους χρηματοοικονομικής συμβουλευτικής στον κόσμο.

Η ανεξαρτησία των κεντρικών τραπεζών αποτελεί κανόνα για τις αγορές τις τελευταίες δεκαετίες. Δίνει τη δυνατότητα στους υπευθύνους χάραξης πολιτικής να αυξάνουν τα επιτόκια για τον έλεγχο του πληθωρισμού, ανεξάρτητα από τις πολιτικές συνέπειες. Ωστόσο, η πολιτική ανάμειξη στη Fed έχει μακρά ιστορία. Αν και ο νόμος του Κογκρέσου που δημιούργησε τη Fed το 1913 της παρέχει κάποια προστασία από τους πολιτικούς, στην πράξη το υπουργείο Οικονομικών ήλεγχε την κεντρική τράπεζα στα πρώτα της χρόνια. Προκειμένου να χρηματοδοτήσει τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, η Fed συμφώνησε να περιορίσει το κόστος δανεισμού αγοράζοντας κρατικά ομόλογα και διατηρώντας τις αποδόσεις τους χαμηλές.

Όπως παρατηρεί η Allianz, τέτοια πολιτική πίεση στη Fed για χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής όπως η σημερινή δεν έχει παρατηρηθεί από τη δεκαετία του 1970, όταν ο Άρθουρ Μπερνς ηγούνταν του θεσμού, αν και έλαβε χώρα κυρίως κεκλεισμένων των θυρών.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του **ΦΕΛΙΞ ΜΑΡΤΕΝ** / REUTERS BREAKINGVIEWS

Η πολιτική Τραμπ, μεγάλη ευκαιρία για το ευρώ

Οι **απρόβλεπτες** επιλογές του Αμερικανού προέδρου πλήττουν το δολάριο και θέτουν υπό αμφισβήτηση το καθεστώς του ως παγκόσμιου αποθεματικού νομίσματος. Το ευρώ αναμένεται να επωφεληθεί. Η αβεβαιότητα γύρω από τη Διατλαντική Συμμαχία ίσως ακυρώσει όλα πολιτικά εμπόδια απέτρεπαν έως τώρα την ανάδειξη μιας ασφαλούς επένδυσης της Ευρωζώνης, ικανής να ανταγωνιστεί τα ομόλογα του αμερικανικού δημοσίου. Η κυβέρνηση Τραμπ έχει εξαπολύσει γενική επίθεση στην ορθόδοξη

οικονομική θεωρία κηρύσσοντας μονομερώς εμπορικό πόλεμο κατά του υπόλοιπου κόσμου, ενώ παράλληλα συγκρούεται με τη Δικαιοσύνη και τη Federal Reserve. Ο σύμβουλος του Λευκού Οίκου Στίβεν Μίραν αμφισβήτησε ανοικτά τα οφέλη που φέρει το καθεστώς του δολαρίου ως παγκόσμιου αποθεματικού νομίσματος. Εμβρόντητοι οι επενδυτές άρchiσαν να εγκαταλείπουν το δολάριο. Ο βασικός δείκτης του έναντι του καλαθοποιήσιμων των σημαντικότερων εμπορικών εταίρων των ΗΠΑ έχει υπο-

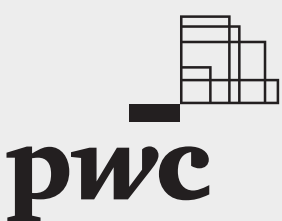
Μέχρι σήμερα το ενιαίο νόμισμα δεν έχει διασφαλίσει ένα διεθνή ρόλο αντίστοιχο της οικονομικής ισχύος της Ευρωζώνης.

χωρήσει κατά 10% από την ορκωμοσία του Τραμπ στις 20 Ιανουαρίου. Το ευρώ είναι η μόνη ρεαλιστική εναλλακτική.

Στα 25 χρόνια ζωής του, το ενιαίο νόμισμα δεν έχει διασφαλίσει ένα διεθνή ρόλο αντίστοιχο της οικονομικής ισχύος της Ευρωζώνης. Δεδομένου, όμως, ότι τώρα εξανεμίζεται η εμπιστοσύνη στα αμερικανικά πρωτεία, είναι εύλογο να κοιτάζουμε με νέα ματιά τι χρειάζεται για να κατακτήσει ένα νόμισμα μια τέτοια διεθνή θέση και μήπως ήρθε η ώρα να αναβαθμιστεί το ευρώ. Το πρώτο και βασικότερο κριτήριο είναι η ελεύθερη πρόσβαση των ξένων στο νόμισμα. Τόσο το δολάριο όσο και το ευρώ περνούν εύκολα

αυτών τον χαμηλό πήχυ που δεν περνάει το κινεζικό γουάν, καθώς το Πεκίνο χειραγωγεί την ισοτιμία και τις ροές κεφαλαίων. Το δεύτερο ζητούμενο είναι η διεθνής κυκλοφορία του νομίσματος. Συχνά αυτό ισοδυναμεί με ένα μεγάλο έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών, όπως στην περίπτωση των ΗΠΑ. Αυτό θα πληξει βέβαια την Ευρωζώνη, η οποία από τα τελευταία 15 χρόνια μόνο τρία δεν είχε πλεόνασμα. Η ΕΚΤ έχει καταβληθεί τόσο ως εγγυήτρια της νομισματικής σταθερότητας, όσο και ως πιστώτρια ύ-

στατς προσφυγής. Επιπλέον διαθέτει ενεργητικό ύψους 34 τρις. δολ., ενώ ο τραπεζικός τομέας της Ευρωζώνης είναι κατά 40% μεγαλύτερος του αμερικανικού με κεφάλαια 23,5 τρις. δολ. Υστερεί όμως ως προς το μερίδιό της στον διασυνοριακό δανεισμό, στον οποίο κυριαρχεί το δολάριο. Και αυτό εξηγείται από το τρίτο ζητούμενο που πρέπει να επιτύχει το ευρώ, να δημιουργήσει ένα παγκοσμίως αναγνωρισμένο «ασφαλές περιουσιακό στοιχείο», ανταγωνιστικό προς τα ομόλογα του αμερικανικού δημοσίου.

PwC Foundation

Ενδυναμώνουμε την τοπική κοινωνία

Ανακαλύψτε τις δράσεις μας

ΑΝΑΛΥΣΗ

Πολιτικές μετανάστευσης και οικονομικές επιπτώσεις

Των **ΠΟΛΑ ΜΠΕΛΤΡΑΝ ΣΑΑΒΙΝΤΡΑ, ΝΙΚΟΛΑΣ ΦΕΡΝΑΝΤΕΣ-ΑΡΙΑΣ, ΣΑΜΙΟΥΕΛ ΜΑΝ ΚΑΙ ΚΑΡΟΛΙΝΑ ΟΣΟΡΙΟ ΜΠΟΥΠΤΡΟΝ**

Η **μετανάστευση** ήταν πάντα αναπόσπαστο κομμάτι της Ιστορίας και της επιτυχίας της ανθρωπότητας. Από πέρσι, περισσότεροι από 300 εκατομμύρια άνθρωποι είχαν μετεγκατασταθεί νόμιμα είτε αναζητώντας ευκαιρίες ως μετανάστες είτε για να ξεφύγουν από συγκρούσεις ή φυσικές καταστροφές ως πρόσφυγες. Ο αριθμός έχει σχεδόν διπλασιαστεί από το 1995, κυρίως λόγω της αυξημένης ροής προσφύγων μεταξύ αναδυόμενων αγορών και αναπτυσσόμενων οικονομιών. Ενώ οι παράγοντες που απομακρύνουν τους ανθρώπους από τα σπίτια τους ποικίλλουν σημαντικά, οι πολιτικές που διέπουν τις μετακινήσεις παίζουν επίσης ρόλο.

Τα εμπόδια στις νόμιμες μετακινήσεις έχουν αυξηθεί τα τελευταία χρόνια εν μέσω του έντονου σκεπτικισμού απέναντι στην παγκοσμιοποίηση και των προκλήσεων για την οικονομική ανάπτυξη. Υπάρχουν τέσσερα κανάλια μέσω των οποίων οι περιορισμοί μπορούν να επηρεάσουν τον αριθμό και τη σύνθεση των αφίξεων στις οικονομίες υποδοχής: Υποκατάσταση προορισμού, όπου οι αυστηρότερες πολιτικές στον προβλεπόμενο προορισμό εκτρέπουν τους ανθρώπους σε άλλα μέρη ή τους αφήνουν ακινητοποιημένους κατά τη μεταφορά. Κατηγορική υποκατάσταση, όπου οι αυστηρότερες πολιτικές για μια συγκεκριμένη κατηγορία –νόμιμο μετανάστη ή πρόσφυγα– μπορούν να οδηγήσουν τους ανθρώπους να αναζητήσουν μια άλλη νόμιμη οδό προς τη χώρα. Καταστολή προέλευσης, όπου οι αυστηρότερες πολιτικές που στοχεύουν πολίτες συγκεκριμένων οικονομιών αποτρέπουν τις εισροές. Και υποκατάσταση προέλευσης, όπου άτομα από μη στοχευμένες οικονομίες ενθαρρύνονται να καλύψουν τα κενά που προκύπτουν.

Αυτοί οι τύποι αναδιαμόρφωσης των νέων αφίξεων επηρεάζουν την προσφορά εργασίας και τη συνολική ζήτηση. Οι πρόσθετες εισροές μπορούν να ενισχύσουν την οικονομική παραγωγή και την παραγωγικότητα της εργασίας, αλλά μπορούν επίσης να δημιουργήσουν βραχυπρόθεσμες προκλήσεις επιβαρύνοντας τις τοπικές υπηρεσίες και υποδομές. Το κόστος αυτό είναι πιθανόν υψηλό-

τερο όταν οι χώρες αντιμετωπίζουν περισσότερες προκλήσεις στην ενσωμάτωση των νεοφερμένων, όπως συμβαίνει συχνά στις αναδυόμενες αγορές και στις αναπτυσσόμενες οικονομίες που δέχονται μεγαλύτερο ποσοστό προσφύγων και συχνά έχουν περιορισμένη ικανότητα απορρόφησης σημαντικών εισροών. Το κόστος μπορεί επίσης να είναι υψηλότερο εάν οι δεξιότητες των μεταναστών και των προσφύγων δεν αντιστοιχίζονται σωστά με τις ανάγκες της τοπικής αγοράς εργασίας. Τα αποτελέσματά μας υποδηλώνουν ότι οι επιπτώσεις από την υποκατάσταση προορισμού μπορεί να είναι σημαντικές. Πάρτε για παράδειγμα ένα σύνολο οικονομιών που αυστηροποιούν τις πολιτικές για να αποτρέψουν το 20% των εισροών μεταναστών και προσφύγων στις οικονομίες τους. Με τη σειρά τους οι οικονομίες προορισμού που δέχονται αυτές τις εκτρεπόμενες ροές βιώνουν μέτρια κέρδη στην οικονομική παραγωγή κατά 0,2% κατά μέσον όρο στον ίδιο ορίζοντα, με πιο έντονες επιπτώσεις στις προηγμένες οικονομίες. Ταυτόχρονα, όταν μια οικονομία εφαρμόζει αυστηρότερες πολιτικές απέναντι στους νόμιμους μετανάστες, αυτό μπορεί να προκαλέσει την αλλαγή που ονομάζουμε κατηγορική υποκατάσταση και μπορεί να συνδεθεί με μια αύξηση σχεδόν 30% στις συνήθως μικρότερες εισροές προσφύγων κατά τα επόμενα πέντε χρόνια.

Η φιλοξενία προσφύγων έχει κατά μέσον όρο επιπτώσεις στην παραγωγή, αλλά οι δυνατότητες για οικονομικά οφέλη μπορούν να αξιοποιηθούν με ισχυρότερες πολιτικές ένταξης ιδίως μεταξύ των αναδυόμενων αγορών και των αναπτυσσόμενων οικονομιών. Οι περιορισμοί μπορούν να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην αποδοτικότητα. Ενώ ο περιορισμός των εισροών μπορεί να μετριάσει τις πιο άμεσες πιέσεις στις υποδομές και στις υπηρεσίες, η μείωση της προσφοράς εργασίας υπονομεύει τα κέρδη παραγωγικότητας και η συσσώρευση κεφαλαίου μπορεί να οδηγήσει σε απώλεια μακροπρόθεσμων οικονομικών ευκαιριών.

* Από το Ιστολόγιο του ΔΝΤ.

Οι Ευρωπαίοι τουρίστες αποφεύγουν τις ΗΠΑ και πάνε Καναδά

Ο **Καναδάς** αναδεικνύεται σε νέο πόλο έλξης για τους διεθνείς ταξιδιώτες, μια και το ενδιαφέρον για τις Ηνωμένες Πολιτείες υποχωρεί. Ο ξενοδοχειακός όμιλος Accor καταγράφει αυξημένες τουριστικές ροές προς τον Βορρά, καθώς οι ταξιδιώτες αποφεύγουν τη «γη της ελευθερίας», εν μέσω αυξανόμενης ανησυχίας για το κόστος, το κλίμα και τη συνολική εμπειρία στις αμερικανικές μεγαλου-

Οι κρατήσεις του ομίλου Accor από την Ευρώπη προς τις ΗΠΑ για αυτό το καλοκαίρι είναι μειωμένες κατά 25%.

πόλεις. Ο Καναδάς ωφελείται από αυτή την εισροή ταξιδιωτών, δήλωσε ο οικονομική διευθύντρια της Accor, Μαρτίν Γκέροου, σε τηλεδιάσκεψη με δημοσιογράφους, προσθέτοντας ότι οι Καναδοί μειώνουν επίσης τα ταξίδια προς τις ΗΠΑ. Οι ενδείξεις πληθαίνουν ότι τα προσοδοφόρα υπερατλαντικά ταξίδια μπορεί να κινδυνεύουν, καθώς οι Ευρωπαίοι επικέπτες αποφεύγουν τις ΗΠΑ εν

μέσω μιας ευρύτερης ενίσχυσης του αντιαμερικανικού συναισθήματος και οι Αμερικανοί τουρίστες περιορίζουν τις δαπάνες τους. Ο διευθύνων σύμβουλος Σερμασιτιάν Μπαζίν προειδοποίησε νωρίτερα αυτό τον μήνα ότι οι κρατήσεις της Accor από την Ευρώπη προς τις ΗΠΑ για αυτό το καλοκαίρι είναι μειωμένες κατά 25%. Οι αφίξεις μη πολιτών στις ΗΠΑ με αεροπλάνο μειώθηκαν σχεδόν 10% τον Μάρτιο σε σύγκριση με ένα χρόνο νωρίτερα, σύμφωνα με τα στοιχεία της αμερικανικής Υπηρεσίας Διεθνούς Εμπορίου. Η υποχώρηση θα μπορούσε να κοστίσει στην οικονομία των ΗΠΑ σχεδόν 90 δισ. δολάρια το 2025, εκτιμά η Goldman Sachs. «Τα καλά νέα είναι ότι, αν δεν πάνε στις ΗΠΑ, συνήθως καταλήγουν κάπου όπου η Accor είναι παρούσα», σχολίασε η Γκέροου. Η Accor ανακοίνωσε έσοδα πρώτου τριμήνου ύψους 1,35 δισ. ευρώ, πάνω από τη μέση εκτίμηση των αναλυτών, και επιβεβαίωσε τις μεσοπρόθεσμες προοπτικές ανάπτυξης της. Η ζήτηση διατηρήθηκε τον Απρίλιο και τον Μάιο, αν και η ορατότητα είναι περιορισμένη πέραν αυτού, συμπλήρωσε η Γκέροου. Τα έσοδα ανά διαθέσιμο δωμάτιο –βασιικός δείκτης κερδοφορίας– αυξήθηκαν κατά 5% το πρώτο τρίμηνο.

Οι αφίξεις μη πολιτών στις ΗΠΑ με αεροπλάνο μειώθηκαν σχεδόν 10% τον Μάρτιο σε σύγκριση με ένα χρόνο νωρίτερα, σύμφωνα με τα στοιχεία της αμερικανικής Υπηρεσίας Διεθνούς Εμπορίου.

Ο χρυσός έσπασε το φράγμα των 3.500 δολ. για πρώτη φορά

Η κόντρα Τραμπ - Fed στρέφει τους επενδυτές σε ασφαλή καταφύγια

Εσπασε το φράγμα των 3.500 δολαρίων ο χρυσός, για πρώτη φορά, καθώς η κλιμακούμενη ένταση ανάμεσα στον Ντόναλντ Τραμπ και τον άλλοτε εκλεκτό του πρόεδρο της Federal Reserve έχει εντείνει την ανησυχία πως ο Αμερικανός πρόεδρος θα μπορούσε να αποπέμψει τον Τζερόμ Πάουελ. Η ανησυχία οδηγεί τους επενδυτές σε μαζική έξοδο από τις αμερικανικές μετοχές, από τα ομόλογα του αμερικανικού δημοσίου και το δολάριο και τους στρέφει μαζικά στα ασφαλή καταφύγια.

Ετσι, η τιμή του παραδοσιακά θεωρούμενου ασφαλούς καταφυγίου του χρυσού σημείωσε χτες νέα άνοδο 2,2% έχοντας ενισχυθεί κατά 2,9% κατά την προηγούμενη συνεδρίαση. Εκτοξεύθηκε έτσι για πρώτη φορά στα 3.510 δολ. η συγγιά, καταγράφοντας νέο ιστορικό ρεκόρ έπειτα από συνεχιζόμενη άνοδο των τελευταίων μηνών. Είχαν προηγηθεί νέες πιέσεις του Ντόναλντ Τραμπ προς την ομοσπονδιακή τράπεζα των ΗΠΑ, την οποία κάλεσε να μειώσει άμεσα τα επιτόκια, μια κίνηση που θεωρείται απειλή για την ανεξαρτησία της κεντρικής τράπεζας, με αποτέλεσμα το δολάριο να υποχωρήσει στο χαμηλότερο σημείο από το 2023. Από την πλευρά του, ο Πάουελ προειδοποίησε την περασμένη ε-

Το αφήγημα του Αμερικανού προέδρου Ντόναλντ Τραμπ για ενίσχυση της Αμερικής έχει εξελιχθεί στο «sell America», λένε αναλυτές.

βδομάδα ότι οι σαρωτικοί δασμοί που ανακοινώνει κάθε λίγο η κυβέρνηση Τραμπ μπορεί να επιβραδύνουν τον ρυθμό ανάπτυξης της αμερικανικής οικονομίας και να οδηγήσουν σε επιτάχυνση του πληθωρισμού. Αναλυτές της RBC επισημαίνουν πως «τα δημοσιεύματα του Τύπου σχετικά με τις πιέσεις που ασκεί ο Τραμπ στη Federal Reserve υπονομεύουν την εμπιστοσύνη στην ανεξαρτησία της ομοσπονδιακής τράπεζας, ενώ τα όσα ακούγονται περί πιθανής αποπομπής του Πάουελ εντείνουν την αβεβαιότητα σε μια αγορά που ήδη έχει πλημμυρίσει αβεβαιότητα».

Ο Μάικλ Φερόλι, επικεφαλής των οικονομολόγων της JPMorgan Chase, υ-

Η Goldman Sachs προέβλεψε ότι το πολύτιμο μέταλλο θα μπορούσε να φτάσει στα 4.000 δολάρια ανά ουγγιά στα μέσα του επόμενου έτους.

πογραμμίζει σχετικά πως «η παραμικρή υποβάθμιση της ανεξαρτησίας της Fed θα επιταχύνει τις πληθωριστικές πιέσεις που έχουν ήδη ενταθεί εξαιτίας των δασμών». Όπως επισημαίνει στο Bloomberg ο Λι Γιανγκ Λε, αναλυτής στην Kallanish Index Services, «η ραγδαία άνοδος του χρυσού φέτος καταδεικνύει πως η εμπιστοσύνη των επενδυτών στις ΗΠΑ βρίσκεται στα χαμηλότερα επίπεδα που έχει σημειώσει ποτέ». Ο ίδιος αναλυτής κατέληξε στο συμπέρασμα πως «το αφήγημα του Τραμπ για ενίσχυση της Αμερικής έχει εξελιχθεί στο «sell America», δηλαδή στο «πουλήστε τους τίτλους της Αμερικής το συντομότερο δυνατόν».

Η τιμή του χρυσού έχει αυξηθεί κατά ένα τρίτο από τις αρχές του έτους, καθώς ο κλιμακούμενος εμπορικός πόλεμος έχει προκαλέσει αναταράξεις στις αγορές και έχει υπονομεύσει καθοριστικά την εμπιστοσύνη των επενδυτών στο δολάριο και σε κάθε επένδυση που έχει βάση το αμερικανικό νόμισμα. Ετσι, παράλληλα με τον χρυσό έχουν ενισχυθεί καθοριστικά ορισμένα παραδοσιακά καταφύγια, όπως προδίδουν οι μαζικές εισροές σε διαπραγματευσίμα αμοιβαία κεφάλαια (ETFs), αλλά και η άνοδος του ιαπωνικού γιεν, που έχει ενισχυθεί πάνω από 140 γιεν έναντι ενός δολαρίου για πρώτη φορά από τον Σεπτέμβριο. Παράλληλα οι αγορές χρυσού από κεντρικές

τράπεζες έχουν δώσει ώθηση στην ανοδική πορεία του μετάλλου, με τις τιμές να σημειώνουν άνοδο κάθε μήνα από τις αρχές του έτους.

Οι επενδυτικοί οίκοι γίνονται όλο και πιο θετικοί απέναντι στον χρυσό, καθώς το ράλι συνεχίζεται. Η Goldman Sachs προέβλεψε ότι το μέταλλο θα μπορούσε να φτάσει στα 4.000 δολάρια ανά ουγγιά στα μέσα του επόμενου έτους. Σύμφωνα με την Jefferies, ο χρυσός μπορεί να είναι «το μόνο πραγματικά ασφαλές περιουσιακό στοιχείο που έχει απομείνει», καθώς οι επενδυτές αμφισβητούν τα αμερικανικά περιουσιακά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των κρατικών ομολόγων.

Την άρση δασμών σε προϊόντα των ΗΠΑ σχεδιάζει η Κίνα

Ανάμεσά τους είναι ιατρικός εξοπλισμός και βιομηχανικά χημικά

Το ενδεχόμενο να εξαιρέσει κάποια προϊόντα από τους δασμούς του 125% που έχει ανακοινώσει για τις αμερικανικές εξαγωγές εξετάζει η κυβέρνηση της Κίνας, σύμφωνα με πηγές του Bloomberg, καθώς το οικονομικό κόστος του εμπορικού πολέμου επιβαρύνει σοβαρά ορισμένες βιομηχανίες. Τα προϊόντα που εξετάζεται να εξαιρεθούν από τους δασμούς είναι ιατρικός εξοπλισμός και ορισμένα βιομηχανικά χημικά, όπως το αιθάνιο.

Οι αξιωματούχοι συζητούν επίσης την άρση των δασμών για τις μισθώσεις αεροπλάνων. Όπως πολλές αεροπορικές, οι κινεζικοί αερομεταφορείς δεν έχουν στην ιδιοκτησία τους όλα τα αεροσκάφη τους, αλλά πληρώνουν τέλη μίσθωσης σε τρίτες εταιρείες για να χρησιμοποιούν ορισμένα από αυτά. Οι πληρωμές αυτές θα γίνονταν οικονομικά καταστροφικές με τους πρόσθετους δασμούς.

Οι εξαιρέσεις τις οποίες εξετάζει η Κίνα αντικατοπτρίζουν παρόμοιες κι-

Οι υποχωρήσεις αντικατοπτρίζουν το πόσο βαθιά είναι συνδεδεμένες οι δύο μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου.

νήσεις από την πλευρά των ΗΠΑ, οι οποίες εξαιρέσαν τα ηλεκτρονικά είδη από τους δασμούς του 145% που επιβλήθηκαν στις κινεζικές εισαγωγές νωρίτερα αυτόν τον μήνα. Οι υποχωρήσεις αντικατοπτρίζουν το πόσο βαθιά είναι συνδεδεμένες οι δύο μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου, με ορισμένες βασικές βιομηχανίες να έχουν «παγώσει» μετά την κλιμάκωση του εμπορικού πολέμου. Ενώ οι ΗΠΑ εισάγουν πολύ πε-

Οι εξαιρέσεις τις οποίες εξετάζει η Κίνα αντικατοπτρίζουν παρόμοιες κινήσεις από την πλευρά των ΗΠΑ, οι οποίες εξαιρέσαν τα ηλεκτρονικά είδη από τους δασμούς του 145% που επιβλήθηκαν στις κινεζικές εισαγωγές νωρίτερα αυτόν τον μήνα.

ρισσότερα από την Κίνα από ό,τι το αντίστροφο, η κίνηση του Πεκίνου αναδεικνύει τους τομείς της κινεζικής οικονομίας που εξακολουθούν να εξαρτώνται από τα αμερικανικά προϊόντα. Η Κίνα είναι ο μεγαλύτερος κατασκευαστής πλαστικών στον κόσμο, αλλά ορισμένα από τα εργοστάσιά της εξαρτώνται από το αιθάνιο, το οποίο εισάγεται κυρίως από τις ΗΠΑ. Και τα νοσοκομεία της βασίζονται σε προηγμένο ιατρικό

εξοπλισμό, όπως μαγνητικούς τομογράφους και μηχανήματα για υπερηχογράφηματα που κατασκευάζονται από αμερικανικές εταιρείες, όπως η GE Healthcare Technologies.

Οι επενδυτές αναζητούν ενδείξεις ότι οι δύο χώρες θα δεσμευθούν για κάποια μείωση των δασμών, αλλά οι σχέσεις φαίνεται να βρίσκονται ακόμη σε στασιμότητα. Την Πέμπτη, Κινέζοι αξιωματούχοι απαίτησαν δημόσια από

τις ΗΠΑ να ανακαλέσουν όλους τους μονομερείς δασμούς προτού συμφωνήσουν σε εμπορικές συνομιλίες. Όμως σε συνέντευξη του στο περιοδικό Time, που δημοσιεύθηκε την Παρασκευή, ο Τραμπ αποκάλυψε ότι ΗΠΑ και Κίνα βρίσκονται σε συνομιλίες προκειμένου να συνάψουν δασμολογική συμφωνία. Μάλιστα, όπως είπε, είχε και τηλεφωνική συνομιλία με τον Κινέζο πρόεδρο Σι Τζινπίνγκ.

Το δόγμα Τραμπ για φθηνές εξαγωγές με ισχυρό δολάριο

Το σκεπτικό και οι επιδιώξεις της νέας πολιτικής των ΗΠΑ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ

Το αδύναμο δολάριο ενισχύει την ανταγωνιστικότητα των αμερικανικών εξαγωγών. Το ισχυρό δολάριο είναι ελκυστικό ως παγκόσμιο αποθεματικό νόμισμα. Η ζωή έχει δείξει ότι δεν μπορείς να έχεις και τα δύο ταυτόχρονα, μία πραγματικότητα την οποία φαίνεται πως φιλοδοξεί να ανατρέψει ο Ντόναλντ Τραμπ, υπό την καθοδήγηση των οικονομικών συμβούλων του. Στην πράξη, η Ουάσινγκτον δεν κρύβει ότι επιχειρεί να χρεώσει στον υπόλοιπο κόσμο τη στρατιωτική και συναλλαγματική πρωτοκαθεδρία της.

Ακόμη και ορισμένοι από τους πιο διακεκριμένους οικονομολόγους αδυνατούν να συλλάβουν τη συνοχή της εμπορικής πολιτικής Τραμπ, η οποία με όχημα τις αναταράξεις από τους άκριτους δασμούς αποδυναμώνει το δολάριο κι ως το θέλει ισχυρό. Εως ότου άκουσαν την ανάπτυξη του σκεπτικού της από τον πρόεδρο του Συμβουλίου Οικονομικών Επιχειρησιών - CEA των ΗΠΑ, Στιβ Μίραν.

«Πρώτον, οι Ηνωμένες Πολιτείες παρέχουν μια ομπρέλα ασφαλείας που διασφαλίζει τη μεγαλύτερη περίοδο ειρήνης την οποία γνώρισε ποτέ η ανθρωπότητα. Δεύτερον, οι ΗΠΑ παρέχουν σε δολάριο και τίτλους του Δημοσίου αποθεματικά στοιχεία ενεργητικού που καθιστούν δυνατό το παγκόσμιο εμπορικό και χρηματοπιστωτικό σύστημα όπως αυτό έχει υποστηρίξει τη μεγαλύτερη εποχή ευημερίας που γνώρισε ποτέ η ανθρωπότητα. Όμως και τα δύο είναι δαπανηρά για να τα παρέχουμε (...) Από οικονομικής άποψης, η λειτουργία του δολαρίου ως αποθεματικού έχει προκαλέσει επιμονες νομισματικές στρεβλώσεις και συνέβαλε, μαζί με τους άδικους φραγμούς στο εμπόριο άλλων χωρών, σε μη βιώσιμα εμπορικά ελλείμματα. Αυτά τα εμπορικά ελλείμματα έχουν αποκαταστεί τον μεταπολεμικό μας τομέα και πολλές οικογενείες εργατικής τάξης και τις κοινό-

Η Ουάσινγκτον δεν κρύβει ότι επιχειρεί να χρεώσει στον υπόλοιπο κόσμο τη στρατιωτική και συναλλαγματική πρωτοκαθεδρία της.

τπές τους, για να διευκολύνουν τους μη Αμερικανούς να συναλλάσσονται μεταξύ τους (...) Όταν ιδιωτικοί οργανισμοί σε δύο ξεχωριστές ξένες χώρες συναλλάσσονται μεταξύ τους, συνήθως το κάνουν σε δολάρια λόγω της ιδιότητας της Αμερικής ως παρόχου αποθεματικών. Αυτό το εμπόριο συνεπάγεται αποταμιεύσεις που στεγάζονται σε τίτλους σε δολάρια, συχνά σε ομόλογα. Ως αποτέλεσμα όλων αυτών, οι Αμερικανοί πληρώνουν για την ειρήνη και την ευημερία όχι μόνο για τους εαυτούς τους, αλλά και για τους μη Αμερικανούς (...) Για να δείτε πώς λειτουργεί, φανταστείτε δύο ξένα έθνη, ας πούμε την Κίνα και τη Βραζιλία, να συναλλάσσονται μεταξύ τους. Καμία χώρα δεν έχει νόμισμα α-εξιόπιστο, ρευστό και μετατρέψιμο, γεγονός που καθιστά τις μεταξύ τους συναλλαγές δύσκολες. Ωστόσο, επειδή μπορούν να συναλλάσσονται σε δολάρια ΗΠΑ που υποστηρίζονται από το υπουργείο Οικονομικών των ΗΠΑ, μπορούν να συναλλάσσονται ελεύθερα μεταξύ τους και να ευημερούν. Τέτοιο εμπόριο μπορεί να συμβεί μόνο λόγω της ισχύος του αμερικανικού στρατού που διασφαλίζει την οικονομική μας σταθερότητα και την αξιοπιστία του δανεισμού μας. Η στρατιωτική και οικονομική κυριαρχία μας δεν μπορεί να θεωρείται δεδομένη και η κυβέρνηση Τραμπ είναι αποφασισμένη να διατηρήσει και τα δύο. Αλλά η οικονομική μας κυριαρχία έχει κόστος (...) Ούτε θα πρέπει να επιτραπεί στον μεγαλύτερο αντίπαλό μας (σ.σ. Κίνα) να επωφεληθεί τόσο πολύ από μια διεθνή ασφάλεια

Ανώτερος σκοπός της διοίκησης Τραμπ, με όχημα τις αναταράξεις από τους άκριτους δασμούς, φαίνεται πως είναι η διενέργεια διμερών διαπραγματεύσεων, οι οποίες συν τοις άλλοις θα αξιώνουν παρεμβάσεις των εμπορικών εταίρων της Αμερικής για την υποτίμηση των νομισμάτων τους.

και χρηματοοικονομική αρχιτεκτονική την οποία εμείς χρηματοδοτούμε (...) Το καλύτερο αποτέλεσμα είναι αυτό στο οποίο η Αμερική συνεχίζει να δημιουργεί παγκόσμια ειρήνη και ευημερία και παραμένει ο πάροχος αποθεματικών και οι άλλες χώρες δεν συμμετέχουν μόνο στην αποκόμιση των οφελών αλλά και στην ανάληψη του κόστους», ανέφερε μεταξύ άλλων ο επικεφαλής οικονομικός σύμβουλος του προέδρου Τραμπ, μιλώντας τις προάλλες σε εκδήλωση του Hudson Institute στις ΗΠΑ.

Στο πλαίσιο αυτό, παρέθεσε 5 τρόπους με τους οποίους ο υπόλοιπος κόσμος μπορεί να ανταποδώσει στις ΗΠΑ τη στρατιωτική και συναλλαγματική προστασία τους: «Να αποδεχθούν δασμούς στις εξαγωγές τους στις ΗΠΑ χωρίς να εφαρμόσουν αντίποινα (...) Να σταματήσουν τις αθέμιτες και επιβλαβείς εμπορικές πρακτικές ανοίγοντας τις αγορές τους και αγοράζοντας περισσότερα από την Αμερική (...) Να ενισχύσουν τις αμυντικές δαπάνες και τις προμήθειες από τις ΗΠΑ αγοράζοντας περισσότερα προϊόντα κατασκευής των ΗΠΑ (...) Να επενδύσουν και να εγκαταστήσουν εργοστάσια στην Αμερική (...) Να κόψουν επιταγές στο υπουργείο Οικονομικών που θα μας βοηθήσουν να χρηματοδοτούμε παγκόσμια δημόσια αγαθά (σ.σ. αναφέρεται στην ιδέα οι ξένες κυβερνήσεις να αγοράσουν τίτλους των ΗΠΑ με με-

γάλη χρονική διάρκεια -βλ. ομόλογα 100 ετών- και χαμηλές αποδόσεις, οι οποίοι θα έχαναν την αξία τους με την πάροδο του χρόνου, με τον πληθωρισμό να επιδοτεί τελικά τις ΗΠΑ)».

Κατά μία έννοια, η κυβέρνηση Τραμπ ζητεί από τον υπόλοιπο κόσμο να καταβάλει φόρο τιμής για τη διατήρηση της πρωτοκαθεδρίας των ΗΠΑ, η οποία -σύμφωνα με την ίδια προσέγγιση- λειτουργεί προς το συμφέρον του πλανήτη. Σημειωτέον, βασική αιτία των πιέσεων στο δολάριο είναι πλέον ο κλονισμός της εμπιστοσύνης στις ΗΠΑ που προκαλούν οι χειρισμοί της κυβέρνησης Τραμπ στο πλαίσιο ενός ανένδοτου εμπορικού πολέμου. Ανώτερος σκοπός της αμερικανικής διοίκησης, αμφίβολως επιτυχίας, φαίνεται πως είναι η διενέργεια διμερών διαπραγματεύσεων, οι οποίες συν τοις άλλοις θα αξιώνουν παρεμβάσεις των εμπορικών εταίρων της Αμερικής για την υποτίμηση των νομισμάτων τους.

Ισχυρό ή αδύναμο δολάριο
Όταν το δολάριο είναι ισχυρό, έχει μεγαλύτερη αγοραστική δύναμη. Ο Αμερικανός καταναλωτής έχει όφελος καθώς οι εισαγωγές γίνονται φθηνότερες και οι ΗΠΑ μπορούν να αγοράζουν με ευκολία ξένα νομίσματα. Επιπλέον, καθώς τα αγαθά κοστίζουν λιγότερο ασκούνται καθοδικές πιέσεις στον πληθωρισμό. Συγχρόνως, οι Αμερικανοί έχουν πλε-

ονέκτημα όταν ταξιδεύουν και καταναλώνουν στο εξωτερικό. Ωστόσο οι αμερικανικές εξαγωγές γίνονται πιο ακριβές. Ως αποτέλεσμα, πλύνεται η ανταγωνιστικότητα της αμερικανικής παραγωγής και ασκούνται ανοδικές πιέσεις στο εμπορικό έλλειμμα των ΗΠΑ.

Όταν το δολάριο είναι αδύναμο, έχει λιγότερη παγκόσμια αγοραστική δύναμη, κλονίζει την εμπιστοσύνη των επενδυτών στις ΗΠΑ και αγοράζει λιγότερο ξένο νόμισμα. Επιπλέον, οι εισαγωγές κοστίζουν περισσότερο, ασκώντας ανοδικές πιέσεις στον πληθωρισμό. Ωστόσο ενισχύει τις εξαγωγές των ΗΠΑ, ενθαρρύνει τον τουρισμό στην Αμερική και βοηθάει στη μείωση του εμπορικού ελλείμματος.

Συμπέρασμα: Το αν συμφέρει τις ΗΠΑ το ισχυρό ή το αδύναμο δολάριο εξαρτάται από τη συγκυρία και τους στόχους της πολιτικής. Ενα μέτριο ισχυρό δολάριο συνδυάζει ίσως τις περισσότερες παραμέτρους.

Στο τραπέζι η μείωση δασμών για την Κίνα

Η κυβέρνηση Τραμπ εξετάζει το ενδεχόμενο να μειώσει ακόμη και πάνω από το ήμισυ τους δασμούς που έχει επιβάλει στις εισαγωγές από την Κίνα σε μια προσπάθεια αποκλιμάκωσης των εντάσεων με το Πεκίνο, οι οποίες έχουν προκαλέσει αναταράξεις στο παγκόσμιο

εμπόριο και στις επενδύσεις, σύμφωνα με τη Wall Street Journal. Ειδικότερα, σύμφωνα με το δημοσίευμα, ανώτερος αξιωματούχος του Λευκού Οίκου δήλωσε ότι οι δασμοί κατά της Κίνας είναι πιθανό να μειωθούν σε ποσοστό μεταξύ περίπου 50% και 65%.

Η κυβέρνηση εξετάζει επίσης μια κλιμακωτή προσέγγιση, παρόμοια με εκείνη που είχε προταθεί πέρσι από την Επιτροπή της Βουλής για την Κίνα: 35% δασμοί για προϊόντα που οι ΗΠΑ δεν θεωρούν απειλή για την εθνική ασφάλεια και τουλάχιστον 100% για προϊόντα που θεωρούνται στρατηγικής σημασίας για τα αμερικανικά συμφέροντα, σύμφωνα με κάποιες από τις πηγές που επικαλείται η WSJ. Ο Τραμπ δήλωσε την Τρίτη ότι είναι διατεθειμένος να μειώσει τους δασμούς σε κινεζικά προϊόντα, λέγοντας ότι οι δασμοί 145% που επέβαλε στη δεύτερη θητεία του θα μειωθούν. «Αλλά δεν θα είναι μηδενικοί», σημείωσε. Η εξέλιξη αυτή αποτέλεσε ευχάριστη είδηση για τους επενδυτές, οι οποίοι είχαν ανησυχήσει από τις επιθετικές κινήσεις του Λευκού Οίκου τις τελευταίες εβδομάδες. Η Κίνα έδωσε στήριξη την Τετάρτη ότι είναι ανοικτή σε εμπορικές συνομιλίες με τις Ηνωμένες Πολιτείες, αν και το Πεκίνο προειδοποίησε ότι δεν πρόκειται να διαπραγματευθεί υπό τις συνεχιζόμενες απειλές του Λευκού Οίκου.

Οι δασμοί θα ωθήσουν το παγκόσμιο δημόσιο χρέος σε επίπεδα πανδημίας

Σχεδόν το 100% του παγκόσμιου ΑΕΠ αναμένεται να φτάσει το παγκόσμιο χρέος στο τέλος της δεκαετίας, ξεπερνώντας το επίπεδο-ρεκόρ της πανδημίας, εξαιτίας των οικονομικών πιέσεων που ασκούν οι αμερικανικοί δασμοί εν μέσω βραδύτερης ανάπτυξης και εξάντλησης των κρατικών προϋπολογισμών. Μάλιστα στο χειρίστο σενάριο, το χρέος θα μπορούσε να αγγίξει επίπεδα που έχουν καταγραφεί τελευταία φορά στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο.

Αυτό προειδοποιεί το ΔΝΤ στο αναθεωρημένο Fiscal Monitor, όπου προβλέπει αύξηση του παγκόσμιου χρέους κατά 2,8% στο 95,1% του ΑΕΠ το 2025.

Εκτιμά επίσης ότι η ανοδική τάση θα συνεχιστεί, αγγίζοντας το 99,6% του ΑΕΠ το 2030. Το διεθνές χρέος είχε αγγίξει το επίπεδο-ρεκόρ του 98,9% το 2020, καθώς οι κυβερνήσεις ανά τον κόσμο δανειζόνταν αδρά, προκειμένου να πληρώσουν την οικονομία και τους καταναλωτές όσο η οικονομική δραστηριότητα είχε σταματήσει. Επειτα, το χρέος υποχώρησε εντός δύο ετών κατά 10 μονάδες, αλλά άρχισε να ανεβαίνει ξανά και μάλιστα τα τελευταία στοιχεία δείχνουν επιτάχυνση της αύξησης. «Οι σημαντικές ανακοινώσεις

Με «Καμπανάκι» από το ΔΝΤ, που εκτιμά ότι θα αγγίξει το 99,6% του ΑΕΠ το 2030.

δασμών από τις ΗΠΑ, τα αντίποινα από άλλες χώρες και τα εξαιρετικά υψηλά επίπεδα αβεβαιότητας σε ό,τι αφορά τα μέτρα συμβάλλουν στην επιδείνωση των προοπτικών και στα αυξημένα ρίσκα», αναφέρει το ΔΝΤ στην έκθεση. Το Ταμείο σημειώνει επίσης ότι ως αποτέλεσμα, οι κυβερνήσεις έχουν δυσκολότερες αποφάσεις να πάρουν, όσο εξαντλούν τα ταμεία τους από τις υψηλότερες αμυντικές δαπάνες, τις ανάγκες για μεγαλύτερη κοινωνική στήριξη και την αύξηση του κόστους εξυπηρέτησης του χρέους, το οποίο θα μπορούσε να αυξηθεί περαιτέρω με την κλιμάκωση των πληθωριστικών εντάσεων.

Τα ετήσια δημοσιονομικά ελλείμματα αναμένεται να διαμορφωθούν κατά μέσον όρο στο 5,1% του ΑΕΠ φέτος έναντι 5% πέρσι, 3,7% το 2022 και 9,5% το 2020, σύμφωνα με το Fiscal Monitor.

Οι προβλέψεις αυτές, όπως αντίστοιχα και οι εκτιμήσεις για την ανάπτυξη που

Αν εφαρμοστούν υψηλότεροι δασμοί από τις ΗΠΑ και σκληρότερα ανταποδοτικά μέτρα από τις υπόλοιπες χώρες, το ΔΝΤ εκτιμά ότι οι προβλέψεις του για το διεθνές χρέος και την ανάπτυξη θα μπορούσαν να επιδεινωθούν περαιτέρω.

δημοσιεύθηκαν χθες από το ΔΝΤ, θα μπορούσαν να επιδεινωθούν αν εφαρμοστούν υψηλότεροι δασμοί από τις ΗΠΑ και σκληρότερα ανταποδοτικά μέτρα από τις υπόλοιπες χώρες. Τα επίπεδα του χρέους ίσως ξεπεράσουν το 117% του ΑΕΠ μέχρι το 2027 στο χειρίστο σενάριο, «αν τα έσοδα και η οικονομική δραστηριότητα συρρικνωθούν περισσότερο από τις τρέχουσες προβλέψεις λόγω αυξημένων δασμών και αποδυναμωμένων αναπτυξιακών προοπτικών». Σύμφωνα με το ΔΝΤ, αν πραγματοποιηθεί αυτό το σενάριο, το χρέος θα διαμορφώνεται στο υψηλότερο επίπεδο από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο.

Η κλιμάκωση των πιέσεων θα μπορούσε να πυροδοτήσει μεγαλύτερες ανάγκες για κοινωνικές δαπάνες, ιδίως στις χώρες που εκτίθενται περισσότερο στα εμπορικά σοκ και σύμφωνα με το ΔΝΤ, αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε αύξηση των δαπανών.

Η πρόβλεψη του ΔΝΤ «δείχνει» ήπια βελτίωση στα ετήσια ελλείμματα προϋπολογισμού των ΗΠΑ την επόμενη διετία στο 6,5% του ΑΕΠ φέτος και στο 5,5% το 2026 έναντι 7,3% το 2024. Αυτό αποδίδεται στον συνδυασμό αυξημένων εσόδων από δασμούς που έχουν ανα-

κινωθεί και της συνεχιζόμενης οικονομικής ανάπτυξης.

Η πρόβλεψη αυτή, όμως, έγινε βάσει της υπόθεσης ότι οι φοροαπαλλαγές που τέθηκαν σε ισχύ το 2017 θα λήξουν στο τέλος του έτους, όπως άλλωστε είναι προγραμματισμένο. Παρ' όλα αυτά, η κυβέρνηση Τραμπ σκοπεύει να τις παρατείνει, κίνηση που σύμφωνα με ειδικούς αναμένεται να προσθέσει περίπου 4 τρις. δολάρια στο αμερικανικό χρέος την επόμενη δεκαετία.

Στην Κίνα

Τα δημοσιονομικά ελλείμματα της Κίνας αναμένεται να αυξηθούν κατακόρυφα το 2025, στο 8,6% του ΑΕΠ και στο 8,5% το 2026 από 7,3% το 2024. Σύμφωνα με το ΔΝΤ, τα μέτρα στήριξης ήταν ένας λόγος που η πρόβλεψη για την κινεζική ανάπτυξη παρέμεινε στο 4%, εν μέρει αντισταθμίζοντας τα βαριδιά των δασμών. Παρά την κλιμάκωση των πιέσεων στο χρέος, το ΔΝΤ επανέλαβε τη συμβουλή του για προτεραιοποίηση της μείωσης του δημόσιου χρέους, ώστε οι κυβερνήσεις να χτίσουν δημοσιονομικά «μαξιλάρια», χάρη στα οποία θα μπορούν να αντιμετωπίσουν μελλοντικά οικονομικά σοκ.

Κάθε εβδομάδα, Νέες ευκαιρίες.

Altamira Real Estate
8000 8200 | altamirarealestate.com.cy

Altamira
doValue Group

Τιλ Λέοπολντ, επικεφαλής στον τομέα Απασχόλησης του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ

78 εκατ. νέες θέσεις εργασίας έως το 2030

Η τεχνητή νοημοσύνη θα αυξήσει την απασχόληση κατά 170 εκατ. άτομα, ενώ θα εκτοπίσει 92 εκατ.

Συνέντευξη στον **ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ**

ΘΕΤΙΚΟ ισοζύγιο στην παγκόσμια απασχόληση μέσα στην επόμενη πενταετία καταγράφει το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ. Μιλώντας στην «Κ» ο επικεφαλής στον τομέα Απασχόλησης του WEF, Τιλ Λέοπολντ, μεταφέρει την πρόβλεψη ότι θα προστεθούν 78 εκατ. νέες θέσεις εργασίας μέχρι το 2030. Βασικές κινητήριες δυνάμεις είναι αφενός η τεχνητή νοημοσύνη, η οποία τόσο δημιουργεί όσο και εκτοπίζει δουλειές, αφετέρου η ενεργειακή μετάβαση, η οποία αποτελεί τον μεγαλύτερο παραγωγό απασχόλησης: δημιουργεί πέντε θέσεις εργασίας για κάθε μία που καταργεί. Ο ερευνητής του World Economic Forum, υπεύθυνος της έκθεσης για το μέλλον της εργασίας, περιγράφει τις δεξιότητες που είναι τώρα απαραίτητες στη λειτουργία της οικονομίας, σχολιάζοντας χαρακτηριστικά: «Δεν είναι δίκαιο ούτε ρεαλιστικό να περιμένουμε από τους πολίτες να τις αποκτήσουν μόνοι τους στον ελεύθερο χρόνο μετά τη δουλειά τους». Σημειώνει δε ότι οι επιχειρήσεις έχουν μόνο να κερδίσουν –και σε οικονομικούς όρους– από την επένδυση στις δεξιότητες των εργαζομένων τους. Περιγράφει επίσης ποια θα ήταν μια έξυπνη στρατηγική από έναν νεοεισερχόμενο στην αγορά εργασίας.

– Πώς διαμορφώνονται οι προοπτικές στην παγκόσμια αγορά εργασίας;

– Μέχρι το 2030 αναμένεται να δημιουργηθούν συνολικά 170 εκατ. νέες θέσεις εργασίας και να εκτοπιστούν 92 εκατ. από τις υφιστάμενες. Επομένως, θα έχουμε καθαρή αύξηση 78 εκατ. θέσεων εργασίας. Το πρόβλημα δεν θα είναι η ποσότητα των θέσεων εργασίας. Η πρόκληση έγκειται στην ταχύτητα με την οποία αλλάζουν οι τύποι απασχόλησης. Ως αποτέλεσμα, οι δεξιότητες για τις νεοεμφανιζόμενες δουλειές εμφανίζονται συχνά πολύ διαφορετικές από εκείνες που απαιτούσαν οι θέσεις εργασίας οι οποίες διαταράσσονται, τάση η οποία παρατηρείται ιδίως λόγω της τεχνητής νοημοσύνης, η οποία είναι σημαντική κινητήρια δύναμη ταυτόχρονα τόσο για τη δημιουργία όσο και για την εκτόπιση θέσεων εργασίας. Στο μεταξύ, η πράσινη μετάβαση είναι ο μεγαλύτερος παραγωγός θέσεων εργασίας, υπό την έννοια ότι δημιουργεί πέντε νέες θέσεις για κάθε μία που εκτοπίζει.

– Σε ποιους τομείς καταγράφεται σήμερα η μεγαλύτερη δυναμική σε όρους απασχόλησης;

– Τεχνολογία: ειδικοί στα μεγάλα δεδομένα, στην τεχνητή νοημοσύνη και στον κυβερνοχώρο. Μηχανικοί fintech και προγραμματιστές λογισμικού και εφαρμογών. Πράσινη και ενεργειακή μετάβαση: μηχανικοί και τεχνικοί ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, μηχανικοί και τεχνικοί περιβάλλοντος, ειδικοί ηλε-

Η ευρύτερη βασική παιδεία είναι τελικά πιο σημαντική για τις περισσότερες θέσεις εργασίας απ' ό,τι η βαθιά εξειδικευμένη τεχνολογία, τονίζει στην «Κ» ο Τιλ Λέοπολντ.

κτρικών οχημάτων. Ρόλοι της πρώτης γραμμής: αγρότες, οδηγοί delivery, εργάτες οικοδομών και πωλητές. Οικονομία φροντίδας και εκπαίδευση: επαγγελματίες νοσηλευτές, κοινωνικοί λειτουργοί, επαγγελματίες συμβουλευτικής και βοηθοί προσωπικής φροντίδας. Επίσης, εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, δηλαδή εκπαιδευτικοί με έμφαση στα πρώτα χρόνια της εκπαίδευσης αλλά και στη διά βίου μάθηση και την ανάπτυξη δεξιοτήτων.

Καθώς η τεχνολογία θα κάνει όλο και περισσότερα πράγματα για εμάς, ένα άλλο σύνολο δεξιοτήτων που έχει αυξανόμενη ζήτηση είναι αυτό που ονομάζουμε ανθρώινες δεξιότητες, δηλαδή δημιουργικότητα, ενσυναίσθηση, συνεργασία, επίλυση προβλημάτων, ευελιξία και ανθεκτικότητα, επισημαίνει ο Τιλ Λέοπολντ.

Η ΑΙ δεν μπορεί να φροντίσει ηλικιωμένους

– Οι δημογραφικές τάσεις στις ανεπτυγμένες οικονομίες δεν είναι ενθαρρυντικές. Πόσο καταλυτικές θα είναι για τους μελλοντικούς ρυθμούς ανάπτυξης οι ελλείψεις σε εργατικό δυναμικό και σε ποιον βαθμό θα μπορέσουν να καλυφθούν από την αυτοματοποίηση;

Πολλές από τις σημερινές προηγμένες οικονομίες εισέρχονται ή έχουν ήδη εισέλθει σε μια φάση γήρανσης και συρρίκνωσης του εργατικού δυναμικού. Από την άλλη πλευρά, πολλές αναδυόμενες οικονομίες βιώνουν ένα «δημογραφικό μέρισμα» από το νέο, αυξανόμενο και όλο και καλύτερα εκπαιδευμένο εργατικό δυναμικό. Οι δύο αυτές δημογραφικές τάσεις αποτελούν από μόνες τους σημαντικές κινητήριες δυνάμεις για τη δημιουργία θέσεων εργασίας σε τομείς όπως η οικονομία της περιθαλψής και η εκπαίδευση. Η δημιουργία καλής ποιότητας τομέων ανθρώπινων υπηρεσιών είναι μία από τις πιο ανεκμετάλλετες ευκαιρίες για οικονομική ανάπτυξη και δυναμισμό στις περισσότερες οικονομίες. Ευρύτερα, οι εργοδότες που είναι πιο εκτεθειμένοι

στη δημογραφική γήρανση και συρρίκνωση του εργατικού δυναμικού εξετάζουν πιο ενεργά τις επενδύσεις στον αυτοματισμό, όμως όχι σε κλίμα που θα οι καταστήσει κύρια λύση στο ζήτημα. Αυτό που πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη προς αξιοποίηση είναι η σιωπηρή, επί του πεδίου, γνώση των πολλών δεκαετιών που παίρνουν μαζί τους οι παλαιότερες γενιές μόλις συνταξιοδοτούνται.

– Οδεύουμε προς αύξηση της ηλικίας συνταξιοδότησης;

– Ένα από τα πιθανά αποτελέσματα των μεγάλων τεχνολογικών, οικονομικών και δημογραφικών μακροτάσεων που διαδραματίζονται σήμερα στις οικονομίες και τις αγορές εργασίας είναι το γεγονός ότι οι επόμενες γενιές μπορεί να σκέφτονται διαφορετικά πλέον την «ηλικία συνταξιοδότησης», στον βαθμό που οι άνθρωποι θα ζουν περισσότερο και πιο υγιείς. Βέβαια, είναι ανησυχητική η επιβράδυνση αυτής της τάσης, όπως καταγράφεται τελευταία σε ορισμένες οικονομίες.

– Ποιος θα είναι ο ρόλος των με-

ταναστών στα αναπτυξιακά μοντέλα της επόμενης ημέρας;

– Κι εδώ ο τρόπος με τον οποίο ενδέχεται να συζητηθεί αυτό το θέμα για το μέλλον θα μπορούσε να είναι αρκετά διαφορετικός, δεδομένων και πάλι των παγκοσμίων μακροτάσεων. Τα κέντρα ανάπτυξης και δυναμισμού της παγκόσμιας οικονομίας αλλάζουν. Ο αγώνας της ΑΙ επιταχύνεται. Ένα αυξανόμενο μερίδιο θέσεων εργασίας –περισσότερες από 90 εκατ. παγκοσμίως έως το 2030, σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες έρευνές μας– θα μπορούσε να είναι εξ ολοκλήρου από απόσταση, από οπουδήποτε στον κόσμο. Ένα σημαντικό μερίδιο του ΑΕΠ παράγεται σήμερα σε περιοχές ιδιαίτερα εκτεθειμένες στην κλιματική αλλαγή, όπως οι παραθαλάσσιες πόλεις. Η μεταναστευτική δυναμική και οι πολιτικές των χωρών είναι λοιπόν πιθανό να εξελιχθούν σύμφωνα με αντίστοιχες εξελίξεις.

– Η ΑΙ θα ενισχύσει την παραγωγικότητα για τις επιχειρήσεις ή για τον εργαζόμενο;

– Η ΑΙ έχει τη δυνατότητα να είναι βαθιά μεταμορφωτική για τις οικο-

Το 52% των μεγάλων εργοδωτών αναμένει ότι θα διαθέσει στους μισθούς μεγαλύτερο μερίδιο των εσόδων του.

– Τι δεξιότητες θα χρειάζονται στη νέα εκδοχή της αγοράς εργασίας; Θα μπορούν να τις ακολουθήσουν οι κοινωνικές πλειονότητες ή οδεύουμε σε αύξηση των ανισοτήτων;

– Αυτό που βλέπουμε πλέον είναι η σύγκλιση ορισμένων δεξιοτήτων, οι οποίες συνδυαζόμενες μπορεί να εξοπλίσουν τους περισσότερους από εμάς για τις δουλειές του αύριο. Δεν είναι αυστηρά ο προγραμματισμός. Είναι η τεχνολογική γνώση η οποία μας οδηγεί σε αυτό που αποκαλούμε βασικό τεχνολογικό αλφαριθμητικό, δηλαδή το να γνωρίζεις πώς να εργάζεσαι με διαφορετικά είδη τεχνολογιών – ποια είναι τα δυνατόν τους σημεία και ποιοι οι περιορισμοί τους. Από την άλλη πλευρά, καθώς η ίδια η τεχνολογία θα κάνει όλο και περισσότερα πράγματα για εμάς, ένα άλλο σύνολο δεξιοτήτων που έχει αυξανόμενη ζήτηση είναι αυτό που ονομάζουμε ανθρώπινες δεξιότητες, δηλαδή δημιουργικότητα, ενσυναίσθηση, συνεργασία, επίλυση προβλημάτων, ευελιξία και ανθεκτικότητα. Επομένως,

είναι ο συνδυασμός αυτών των δύο συνόλων δεξιοτήτων που θα μας οδηγήσει στο μέλλον. Τα καλά νέα είναι ότι πρόκειται για δεξιότητες τις οποίες μπορείς να μάθεις. Η ευρύτερη βασική παιδεία είναι τελικά πιο σημαντική για τις περισσότερες θέσεις εργασίας απ' ό,τι η βαθιά εξειδικευμένη τεχνολογία. Όμως εδώ θα πρέπει να γίνει σαφές ότι το θέμα που συζητάμε οφείλει να αποτελέσει ευρεία κοινωνική προτεραιότητα με την απαιτούμενη συναίνεση ανάμεσα στις κυβερνήσεις, στους εργοδότες, στα εκπαιδευτικά ιδρύματα και τους εργαζομένους. Δεν είναι δίκαιο, ούτε ρεαλιστικό, να περιμένουμε από τους πολίτες να παραμένουν από μόνοι τους ενήμεροι και να αποκτούν τις νέες δεξιότητες μόνοι τους, για παράδειγμα, στον ελεύθερο χρόνο τους μετά τη δουλειά τους. Θα πρέπει να προχωρήσουμε προς μια οικονομία και κοινωνία διά βίου μάθησης, η οποία θα προσφέρει στους ανθρώπους τη δυνατότητα –τους χρόνους, τους πόρους και την αναγνώριση– να αποκτήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες. Τα κενά δεξιοτήτων θεωρούνται σήμερα το βασικό εμπόδιο για την ενσωμάτωση της νέας τεχνολογίας για τον μετασχηματισμό των επιχειρήσεων και για την ανταγωνιστικότητα σχεδόν σε κάθε κλάδο και οικονομία. Επομένως, υπάρχουν σαφείς οικονομικοί λόγοι για τις επιχειρήσεις και τις κυβερνήσεις ώστε να το λάβουν σοβαρά υπόψη.

– Ποια θα ήταν μια έξυπνη στρατηγική από έναν νεοεισερχόμενο στην αγορά εργασίας;

– Ένα από τα σταθερά ευρήματα στις έρευνες του WEF είναι το υψηλό ποσοστό συνεχούς αλλαγής των απαιτούμενων δεξιοτήτων. Κατά μέσον όρο, έως το 2030 σχεδόν το 40% όλων των βασικών δεξιοτήτων σε κάθε εργασία θα είναι διαφορετικό. Ακόμη κι αν καταφέρεται σήμερα να εγγραφείς σε ένα τέλειο 5ετές πρόγραμμα σπουδών ή επαγγελματικής κατάρτισης, το οποίο θα σε προετοιμάσει για τη δουλειά των ονείρων σου, τα δύο από αυτά τα πέντε χρόνια της εκ των προτέρων μάθησης θα έχουν ήδη ξεπεραστεί μέχρι να αποφοιτήσεις. Συνεπώς, οι νεοεισερχόμενοι στην αγορά εργασίας και οι νέοι που αναζητούν εργασία δεν θα πρέπει να επικεντρώνονται υπερβολικά στο ποιες είναι τώρα οι πιο «καυτές» θέσεις εργασίας και δεξιότητες. Θα πρέπει, αντιθέτως, να οικοδομήσουν μια βιώσιμη πρακτική διά βίου μάθησης, εστιασμένη στον συνδυασμό τεχνολογίας και ανθρώπινων δεξιοτήτων που συζητάσαμε προηγουμένως.

Μια μεγάλη φράση στον κόσμο της εργασίας σήμερα είναι «πρώτα οι δεξιότητες». Έχεις περισσότερα να κερδίσεις με το να μπορείς να κατανοήσεις και να πεις την ιστορία της σταδιοδρομίας σου με βάση τις δεξιότητες στις οποίες είσαι καλός ή θέλεις να αποκτήσεις, παρά με το να παραθέσεις επαγγελματικούς τίτλους και τομείς.

Η κινεζική CATL αλλάζει το παιχνίδι στις μπαταρίες

Η τεχνολογία της BYD, με την οποία η κινεζική εταιρεία ηλεκτρικών αυτοκινήτων υποσχέθηκε πρόσφατα αυτονομία 400 χιλιομέτρων με φόρτιση πέντε λεπτών, χαρακτηρίστηκε από τον διεθνή Τύπο «Tesla-killer». Όμως τώρα, η κινεζική εταιρεία Contemporary Ampereex Technology (CATL), που αποτελεί τον μεγαλύτερο παραγωγό μπαταριών ηλεκτρικών οχημάτων στον κόσμο, παρουσιάζει μια νέα μπαταρία, που προσφέρει ακόμη μεγαλύτερη αυτονομία. Η CATL ισχυρίζεται ότι η νέα μπαταρία Shenxing έχει αυτονομία 515 χιλιομέτρων, με φόρτιση πέντε λεπτών. Συγκριτικά, οι superchargers της Tesla προσφέρουν αυτονομία 320 χιλιομέτρων με φόρτιση 15 λεπτών. «Για άλλη μια φορά, διευρύνουμε τα όρια της απόδοσης», δήλωσε ο Γκάο Χουάν, επικεφαλής

Υπόσχεται αυτονομία 515 χιλιομέτρων για ηλεκτρικά οχήματα με φόρτιση πέντε λεπτών.

τεχνολογίας της CATL, στην Tech Day της εταιρείας στη Σαγκάι. «Στόχος μας είναι να καταστήσουμε την μπαταρία υπερφόρτισης CATL Shenxing το πρότυπο για τα ηλεκτρικά οχήματα, προσφέροντας στους χρήστες μια πιο βολική και πιο ελεύθερη εμπειρία ταξιδιού», πρόσθεσε, σύμφωνα με το CNN.

Η ανακοίνωση της CATL, μόλις ένα μήνα αφότου η BYD σόκαρε την παγκόσμια βιομηχανία ηλεκτρικών οχημάτων, βγάζει στην επιφάνεια τον έντονο

ανταγωνισμό στον τομέα της ηλεκτροκίνησης στην Κίνα, ο οποίος φέρνει αδιάκοπη καινοτομία σε χαμηλές τιμές. Η αναβαθμισμένη μπαταρία Shenxing, η οποία προσφέρει πλήρη αυτονομία 800 χιλιομέτρων, κυκλοφόρησε παράλληλα με μια νέα μπαταρία ιόντων νατρίου, τη Nextra, την οποία η CATL παρουσίασε σαν μια πιο προσιτή και ασφαλέστερη εναλλακτική λύση σε σχέση με τις μπαταρίες λιθίου και μολύβδου-οξέος. Η CATL, η οποία προμηθεύει εταιρείες όπως οι Tesla, BMW, Volkswagen και Ford, ήταν ο μεγαλύτερος προμηθευτής ηλεκτρικών μπαταριών στον κόσμο για 8οδο συνεχόμενο έτος το 2024, με μερίδιο 38% της παγκόσμιας αγοράς. Η BYD ακολουθεί με μερίδιο 17,2%. Σύμφωνα με τα στοιχεία που συμπεριελάβε η CATL στην αίτησή της για την εισα-

γωγή των μετοχών της στο χρηματιστήριο του Χονγκ Κονγκ, οι μπαταρίες της χρησιμοποιούνται σε ένα στα τρία ηλεκτρικά οχήματα παγκοσμίως, τροφοδοτώντας περίπου 17 εκατομμύρια οχήματα. Ο κινεζικός γίγαντας των μπαταριών, που έχει ήδη εισαχθεί στο χρηματιστήριο της Σεντζέν, υπέβαλε αίτηση για νέα εισαγωγή και στο Χονγκ Κονγκ τον Φεβρουάριο, σε μια προσπάθεια να ενισχύσει την παγκόσμια παρουσία του. Ο Γκάο εκτίμησε πως η νέα μπαταρία Shenxing θα τροφοδοτήσει πάνω από 67 μοντέλα ηλεκτρικών οχημάτων φέτος, χωρίς να δώσει λεπτομέρειες για αυτά. Πρόσθεσε ότι η μπαταρία αποδίδει καλά και σε πολύ κρύο καιρό, προσφέροντας φόρτιση στο 80% από 5% σε μόλις 15 λεπτά, ακόμη και σε θερμοκρασίες έως και -10 βαθμούς Κελσίου.

Η CATL, με πελάτες εταιρείες όπως οι Tesla, BMW, Volkswagen και Ford, ήταν ο μεγαλύτερος προμηθευτής ηλεκτρικών μπαταριών στον κόσμο για 8οδο συνεχόμενο έτος το 2024, με μερίδιο 38% της παγκόσμιας αγοράς.

ALPHA BANK
www.alphabank.com.cy

Οι νέες κάρτες Mastercard της Alpha Bank είναι εδώ!

Σε θέση μάχης η ελληνική αμυντική βιομηχανία

Σύσκεψη στο Μαξίμου με τη συμμετοχή 15 επιχειρήσεων για τον στρατηγικό σχεδιασμό ενίσχυσης της εγχώριας παραγωγής

Των **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**
και **ΜΑΤΙΝΑΣ ΧΑΡΚΟΦΤΑΚΗ**

Το πρώτο συντεταγμένο βήμα για τη δημιουργία ενός cluster της ελληνικής αμυντικής βιομηχανίας, που θα λειτουργεί σε συνεργασία με την κυβέρνηση, προκειμένου να επαυξήσει την εγχώρα προστιθέμενη αξία στα ελληνικά εξοπλιστικά προγράμματα και να συμμετέχει σε πτυχές του πανευρωπαϊκού σχεδίου ReArm Europe, προϋπολογισμού 800 δισ. ευρώ, έγινε στο Μέγαρο Μαξίμου με πρωτοβουλία του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη. Αυτό που κατέστη σαφές στην ευρεία σύσκεψη, που πραγματοποιήθηκε με τη συμμετοχή 15 ελληνικών επιχειρήσεων οι οποίες δραστηριοποιούνται στον τομέα, είναι πως η Ελλάδα διαθέτει την τεχνογνωσία και την παραγωγική δυναμικότητα να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο σ' αυτό το πεδίο.

Στη σύσκεψη συμμετείχαν οι επικεφαλής ή εκπρόσωποι των ομίλων Βιοχάλκο, Metlen, Σαρακάκη, ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ, Aeroservices, Ναυπηγείων Σκαρामαγκά, Ναυπηγείων Σαλαμίνας και Ναυπηγείων Ελευσίνας, ΕFA, Intracom Defense, Miltech, Prisma Electronics, Sotiria Technology, όπως και των κρατικών εταιρειών ΕΑΒ και ΕΑΣ.

Σημειολογικά η σύσκεψη εξέπεμψε πολλαπλά μηνύματα, εξηγούν στην «Καθημερινή» επιχειρηματίες αλλά και υπουργοί που συμμετείχαν: κατ' αρχάς έγινε σαφής η ύπαρξη σοβαρότατων παραγωγικών δυνατοτήτων και προοπτικών συμμετοχής σε εγχώρια και ξένα εξοπλιστικά προγράμματα. Ήδη, όμιλοι όπως η Metlen και η Βιοχάλκο αποτελούν προμνηστές τμημάτων ή πρώτων υλών σε ξένους ευρωπαϊκούς αλλά και αμερικανικούς αμυντικούς ομίλους. Μάλιστα, η Metlen επεκτείνει το σχετικό βιομηχανικό της συγκρότημα στον Βόλο και διαμορφώνει ένα σύγχρονο κέντρο κατασκευής αμυντικού εξοπλισμού. Σημειώνεται πως ο συγκεκριμένος όμιλος παραδίδει τμήματα αντιαεροπορικών συστημάτων Patriot, αρμάτων μάχης Leopard και υποβρυχίων στους ξένους κατασκευαστές τους. Μάλιστα, αναμένεται να ανακοινώσει τις επόμενες μέρες και νέες επενδύσεις στον κλάδο. Από την πλευρά της η Βιοχάλκο τα τελευταία 15 χρόνια έχει πουλήσει περισσότερους από 30.000 τόνους χάλυβα στο αμερικανικό ναυτικό.

Όπως εξηγεί ο Μιχάλης Στασινόπουλος, που εκπροσώπησε τον όμιλο στο Μαξίμου, «αυτό που χρειάζεται τώρα είναι η ανάπτυξη μιας πλατφόρμας ολοκληρωμένης αμυντικής στρατηγικής προκειμένου οι επιχειρήσεις να ξέρουν πώς να προσανατολισούν τις επενδύσεις τους ώστε να μπορούν να στηρίξουν την εγχώρια αλλά και την ευρωπαϊκή παραγωγή αμυντικών εξοπλισμών». Δεύτερο μήνυμα που εξέπεμψε η σύσκεψη είναι πως η Ελλάδα θα διεκδικήσει ρόλο στον επανεξοπλισμό της Ευρώπης και ότι δεν θα μείνει με τα χέρια σταυρωμένα, τη στιγμή που η Τουρκία έχει αναπτύξει μια σχεδόν αυτόνομη ολοκληρωμένη αμυντική βιομηχανία, εξηγούν υπουργοί της κυβέρνησης. Ένα τρίτο μήνυμα είναι όμως και η «απενοχοποίηση» της βιομηχανίας των αμυντικών εξοπλισμών, που στιγματίστηκε προ ολίγων δεκαετιών από σκάνδαλα προμηθειών. «Το γεγονός ότι βρεθήκαμε όλοι μαζί στο Μαξίμου με τον πρωθυ-

Οι περισσότεροι επιχειρηματίες στον κλάδο της αμυντικής βιομηχανίας που συμμετείχαν στη σύσκεψη συμφώνησαν πως ο στόχος να πάρουν ελληνικοί όμιλοι το 25% της αξίας των ελληνικών εξοπλιστικών προγραμμάτων είναι ένα καλό σημείο εκκίνησης.

Το υπουργείο Ναυτιλίας αναμένεται να προκηρύξει διαγωνισμούς για μεγάλα υπεράκτια σκάφη του λιμενικού το αμέσως επόμενο διάστημα, με τον συνολικό προϋπολογισμό γι' αυτά, καθώς και για λιμενικά έργα, να αγγίζει τα 2 δισ.

Η Ελλάδα θα διεκδικήσει ρόλο στον επανεξοπλισμό της Ευρώπης και δεν θα μείνει με τα χέρια σταυρωμένα, τη στιγμή που η Τουρκία έχει αναπτύξει μια σχεδόν αυτόνομη ολοκληρωμένη αμυντική βιομηχανία, λένε υπουργοί της κυβέρνησης.

πουργό και τους συναρμόδιους υπουργούς της κυβέρνησης βάζει τέλος στην παραφιλολογία για μόνιμες γκρίζες ζώνες στον κλάδο», εκτιμά ένας από τους συμμετέχοντες στη σύσκεψη.

«Ήταν εξαιρετική η πρωτοβουλία του πρωθυπουργού να συγκαλέσει μια τέτοια σύσκεψη για να έχει ο ίδιος αντίληψη των δυνατοτήτων της εγχώριας βιομηχανίας. Ανοικτά, στο φως», λέει ο Γιάννης Σαρακάκης. «Έχουμε τη διάθεση, την τεχνογνωσία και την ικανότητα να προβούμε σε περαιτέρω επενδύσεις, ενώ έχουμε αναλάβει σημαντικές πρωτοβουλίες προσέγγισης κατασκευαστών με άμεση προοπτική την παραγωγή σημαντικών τμημάτων των οχημάτων στη χώρα μας», προσθέτει ο εκ των βασικών μετόχων του ομίλου Σαρακάκη. Όπως επεσήμανε και στη σύσκεψη, ωστόσο, «για να προχωρήσουμε στο στάδιο της υλοποίησης θέλουμε να δούμε μακροπρόθεσμη προοπτική και συγκεκριμενοποίηση των σχεδίων».

Οι περισσότεροι εκ των επιχειρηματιών συμφώνησαν πως ο στόχος να πάρουν ελληνικοί όμιλοι το 25% της αξίας των ελληνικών εξοπλιστικών προγραμμάτων είναι ένα καλό σημείο εκκίνησης. Ήδη κάποιες από τις επιχειρήσεις που εκπροσωπήθηκαν, όπως η Ναυπηγεία Σαλαμίνας, συμμετέχουν σε προγράμματα. Ο συγκεκριμένος όμιλος παράγει ολοκληρωμένα τμήματα για τις νέες φρεγάτες του Πολεμικού Ναυτικού και μάλιστα πλέον κατασκευάζει τμήματα και για τις γαλικές φρεγάτες. Σύμφωνα με τον επικεφαλής των Ναυπηγείων,

Γιώργο Κόρο, η κυβέρνηση δείχνει να έχει κατανοήσει ότι «τώρα είναι μια μοναδική ευκαιρία, δεδομένων των διαθέσιμων ευρωπαϊκών κονδυλίων για την αμυντική ανάπτυξη, να αναλάβουν συνολική θετική δράση και μάλιστα πολύ πιο ενεργή από ό,τι μέχρι και σήμερα». Στη συνάντηση συμμετείχαν ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης Κωστής Χατζηδάκης, οι συναρμόδιοι υπουργοί Εθνικής Αμυνας Νίκος Δένδιας, Προστασίας Γιάννης Κεφαλογιάννης και ο σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας του πρωθυπουργού Θάνας Ντόκος.

Ναυπήγηση πλοίων, drones και AI

Ο ρόλος των ελληνικών αμυντικών βιομηχανιών μπορεί να είναι κρίσιμος και σε τομείς όπως η πολιτική προστασία, το λιμενικό σώμα και τα σώματα ασφαλείας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η συμμετοχή ελληνικών επιχειρήσεων στο πρόγραμμα «Aigis» της πολιτικής προστασίας, με έναν ευρύ αριθμό εξοπλισμών και μέσων να έχουν συστηματοποιηθεί είτε παραδοθεί επί υπουργίας Βασίλη Κικιλία.

Παράλληλα, το υπουργείο Ναυτιλίας αναμένεται να προκηρύξει διαγωνισμούς για μεγάλα υπεράκτια σκάφη του Λιμενικού το αμέσως επόμενο διάστημα, με τον συνολικό προϋπολογισμό γι' αυτά,

καθώς και για λιμενικά έργα να αγγίζει τα 2 δισ. ευρώ. Εξάλλου οι επικεφαλής των ναυπηγείων Σκαρामαγκά και Ελευσίνας δόλωσαν την ετοιμότητά τους να συμμετέχουν σε ολοκληρωμένα ναυπηγικά προγράμματα. Σε θέση μάχης βρίσκονται και τα ναυπηγεία Ελευσίνας και Σύρου, τα οποία μπορούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις ναυπήγησης πλοίων υψηλής προστιθέμενης αξίας για το Πολεμικό Ναυτικό και τις Ενοπλες Δυνάμεις. «Είμαστε έτοιμοι να ενώσουμε δυνάμεις με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, ώστε τα ελληνικά ναυπηγεία να αποτελούν πυλώνα εθνικής άμυνας, τεχνολογικής προόδου και οικονομικής ανάπτυξης», αναφέρει χαρακτηριστικά ο Πάνος Ξενοκώστας, πρόεδρος και CEO της ONEX. Παράλληλα, στο κομμάτι των υποδομών, λιμενικών ή άλλων, κατέθεσε την τεχνογνωσία της και η ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ που συμμετείχε στη σύσκεψη.

Ωστόσο, οι σύγχρονοι πόλεμοι δεν κερδίζονται μόνο με φρεγάτες, άρματα μάχης και μαχητικά αεροσκάφη. Όλο και μεγαλύτερη σημασία αποκτούν οι νέες τεχνολογίες, όπως οι εφαρμογές της τεχνητής νοημοσύνης (AI), καθώς και τα σύγχρονα μέσα μάχης, όπως τα drones. Γι' αυτό και στη σύσκεψη έδωσαν το «παρών» και εκπρόσωποι από τον χώρο της αμυντικής τεχνολογίας και των μη επανδρωμένων συστημάτων. «Αυτό που χρειάζεται είναι να στηρίξουμε τις ελληνικές επιχειρήσεις και την παραγωγική τους δραστηριότητα στη χώρα μας. Ήδη διαμορφώνεται μια ιδιαίτερα δυναμική αγορά», δηλώνει στην «Κ» ο

υπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης Δημήτρης Παπαστεργίου, δίνοντας έμφαση στον τομέα των δορυφορικών εφαρμογών και της αεροδιαστημικής τεχνολογίας. Η πλειονότητα των εταιρειών του κλάδου χαρακτηρίζεται από έντονο εξαγωγικό προσανατολισμό.

Ενδεικτικά, πάνω από το 75% της παραγωγής της Intracom Defense – με δραστηριότητα που εκτείνεται από τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη έως την τελική κατασκευή– διοχετεύεται σε αγορές εκτός της επικράτειας, έχοντας συνάψει συνεργασίες με μεγάλους διεθνείς παίκτες. «Πριν από την υπογραφή των μεγάλων συμβολαίων θα πρέπει να υπάρξει σαφής διαβεβαίωση ότι θα προηγηθεί τοπική παραγωγή, καθώς και ανάπτυξη των σχετικών δεδομένων. Πρόκειται για κοινό αίτημα όλων των εμπλεκόμενων εταιρειών», τονίζει ένας εκ των συμμετεχόντων. Από την πλευρά του ο Κρίστιαν Χατζημηνάς, ιδρυτής του ομίλου ΕFA, ο οποίος τα τελευταία χρόνια έχει πραγματοποιήσει εξαγωγές άνω των 2 δισ. ευρώ, διατυπώνει το ενδιαφέρον του για συμμετοχή στο ελληνικό εξοπλιστικό πρόγραμμα. Τονίζει, ωστόσο, ότι οι συμφωνίες δεν θα πρέπει να περιορίζονται μόνο στην εγχώρια αγορά, αλλά να συνοδεύονται και από στρατηγική προώθησης των ελληνικών προϊόντων σε διεθνές επίπεδο. Τέλος, την πρωτοβουλία για το επόμενο βήμα αναλαμβάνει πλέον η Προεδρία της κυβέρνησης, η οποία αναμένεται να έχει τον κεντρικό ρόλο στον συντονισμό της συνολικής προσπάθειας.

Ευελιξία στο ημερήσιο ωράριο εργασίας

Θα αυξάνεται ή θα μειώνεται ανάλογα με τις ανάγκες διατηρώντας τον μέσο όρο των 40 ωρών

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Σημαντικές παρεμβάσεις στο ατομικό εργατικό δίκαιο προωθεί το υπουργείο Εργασίας με νομοσχέδιο που εισάγει, μεταξύ άλλων, αλλαγές στη διευθέτηση του χρόνου εργασίας ώστε να επιτρέπεται ακόμη και σε εβδομαδιαία βάση ευελιξία στη διαδικασία πρόσληψης και οικειοθελούς αποχώρησης εργαζομένων, καθώς και μείωση της γραφειοκρατίας, κατάργηση εγγράφων και ψηφιοποίηση διαδικασιών. Στόχος του υπουργείου Εργασίας είναι οι αλλαγές στον τρόπο οργάνωσης της εργασίας να αυξήσουν την ευελιξία και την απλοποίηση διαδικασιών, στη λογική της προσαρμογής του ατομικού εργατικού δικαιού στις ανάγκες μιας νέας εποχής, όπου όπως χαρακτηριστικά τονίζουν οι ειδικοί «οι εργαζόμενοι είναι αυτοί που επιλέγουν και όχι οι εργοδότες».

Το τρίπτυχο στο οποίο στηρίζεται η προωθούμενη νομοθετική παρέμβαση είναι ευελιξία, ταχύτητα και ελάφρυνση των διοικητικών βαρών, με στόχο την αντιμετώπιση της στενότητας στην αγορά εργασίας, παράλληλα με την κατοχύρωση των δικαιωμάτων των εργαζομένων. Άλλωστε, όσο αυξάνονται οι ανάγκες των επιχειρήσεων, κυρίως ε-

ποχικού χαρακτήρα, τόσο εντείνονται και οι πιέσεις των εργοδοτών προς το υπουργείο Εργασίας προκειμένου να καλυφθούν χωρίς γραφειοκρατικές αγκυλώσεις τα δεκάδες χιλιάδες κενά που υπάρχουν. Από το υπουργείο, πάντως, έχει γίνει σαφές ότι οι όποιες αλλαγές εγκριθούν τελικά, θα αφορούν παρεμβάσεις που θα κάνουν πιο συμπερούσα τη νόμιμη εργασία. Κάτι που επιδιώκεται άλλωστε και με την εφαρμογή της ψηφιακής κάρτας εργασίας.

Στο πλαίσιο αυτό, μεταξύ των προωθούμενων αλλαγών είναι η δυνατότητα ευέλικτης διευθέτησης του χρόνου εργασίας σε εβδομαδιαία βάση. Αυτό σημαίνει ότι οι εργοδότες θα μπορούν να αυξάνουν ή να μειώνουν το ημερήσιο ωράριο εργασίας ανάλογα με τις ανάγκες της επιχείρησης, διατηρώντας τον μέσο όρο των 40 ωρών εβδομαδιαίως, με τη συναίνεση του εργαζομένου. Οι επιπλέον ώρες εργασίας θα μπορούν να αντισταθμίζονται με μειωμένο ωράριο, ρεπό ή άδεια σε επόμενες ημέρες. Σήμερα η δυνατότητα διευθέτησης είναι σε 6μηνιαία ή ετήσια βάση. Παράλληλα προβλέπεται η δυνατότητα πρόσληψης ακόμη και μέσω μιας εφαρμογής στο κινητό ή ενός ηλεκτρονικού μηνύματος που θα κάνει αποδεκτό ο υποψήφιος

εργαζόμενος. Βάσει του σχεδιασμού θα δημιουργηθεί ένα πρότυπο σύμβασης που θα περιλαμβάνει τους ουσιαστικούς εργασιές, προκειμένου οι εργοδότες να μπορούν να προσλαμβάνουν εργαζομένους όταν προκύπτει ανάγκη, για παράδειγμα ακόμη και το Σάββατο το βράδυ ώστε να πιάνουν δουλειά την Κυριακή το πρωί. Στο ίδιο πλαίσιο θα προβλέπεται, σύμφωνα με πληροφορίες, και η γρηγορότερη αποδοχή μιας οικειοθελούς αποχώρησης κάποιου εργαζομένου, ώστε να κινηθούν ταχύτερα και οι διαδικασίες αντικατάστασής του. Σήμερα απαιτούνται δέκα ημέρες προκειμένου ο εργοδότης να καταγγείλει τη σύμβαση. Με στόχο τη μείωση της γραφειοκρατίας προωθούνται ακόμη ρυθμίσεις κατάργησης κάποιων εγγράφων, π.χ. του Ε4 για την εκτός έδρας εργασία, καθώς πλέον το σύστημα μπορεί ηλεκτρονικά να ελέγξει εάν κάποιος εργαζόμενος είναι δηλωμένος ή όχι. Αλλαγές αναμένονται και όσον αφορά τα βιβλία με τους πίνακες προσωπικού, αφού μέσω της ψηφιοποίησης δεν θεωρούνται πλέον αναγκαία.

Κεντρική στόχευση του νομοσχεδίου είναι άλλωστε η ενίσχυση της χρήσης των ψηφιακών εργαλείων, όπως η ψηφιακή κάρτα και τα πληροφοριακά συ-

στήματα «Αριάδνη» και «Εργάνη II», η χρήση του οποίου βρίσκεται ήδη σε δοκιμαστική περίοδο κατά την οποία θα αναδειχθούν άλλωστε και οι όποιες διορθώσεις απαιτούνται, ώστε να ενταχθούν και αυτές στο προωθούμενο σχέδιο νόμου και να κάνουν πιο εύκολες τις προσλήψεις on demand και την παράλληλη απασχόληση, που δεν προχώρησαν παρότι έχουν νομοθετηθεί εδώ και ενάμιση χρόνο.

Τι ζητούν για τις υπερωρίες

Το τελευταίο διάστημα εκπρόσωποι των εργοδοτών ζητούν αλλαγές και στο ύψος των υπερωριών που επιτρέπονται σε ημερήσιο επίπεδο. Όπως επισημαίνουν στην «Κ» θα μπορούσε, για παράδειγμα, να αυξηθεί ο αριθμός των επιτρεπόμενων υπερωριών κατά μία ώρα ανά ημέρα, ώστε να επιτρέπει η εργασία από 11 σε 12 ώρες την ημέρα, με το συνολικό ετήσιο όριο να παραμένει το ίδιο. Στην πράξη, βέβαια, τα στοιχεία δείχνουν ότι οι Έλληνες εργάζονται περισσότερο και απουσιάζουν λιγότερο σε σχέση με τους υπόλοιπους εργαζομένους της Ε.Ε., αφού εργάζονται κατά μέσον όρο 39,8 ώρες την εβδομάδα, ενώ απουσιάζουν για λόγους ασθένειας μόνο τέσσερις ημέρες τον χρόνο.

Σύμφωνα με τις παρεμβάσεις που προωθούνται στο ατομικό εργατικό δίκαιο, οι εργοδότες θα μπορούν να προσλαμβάνουν εργαζομένους όταν προκύπτει ανάγκη, για παράδειγμα ακόμη και το Σάββατο το βράδυ ώστε να πιάνουν δουλειά την Κυριακή το πρωί.

ΚΑΝΕΙ Η ΙΑΤΡΙΚΗ ΛΑΘΗ ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ;

Ένα τολμηρό βιβλίο έρευνας
που αφορά την υγεία όλων μας

Από έναν επιδραστικό
επιστήμονα και συγγραφέα
που μόλις ορίστηκε
επικεφαλής του FDA.

Αλλεργίες

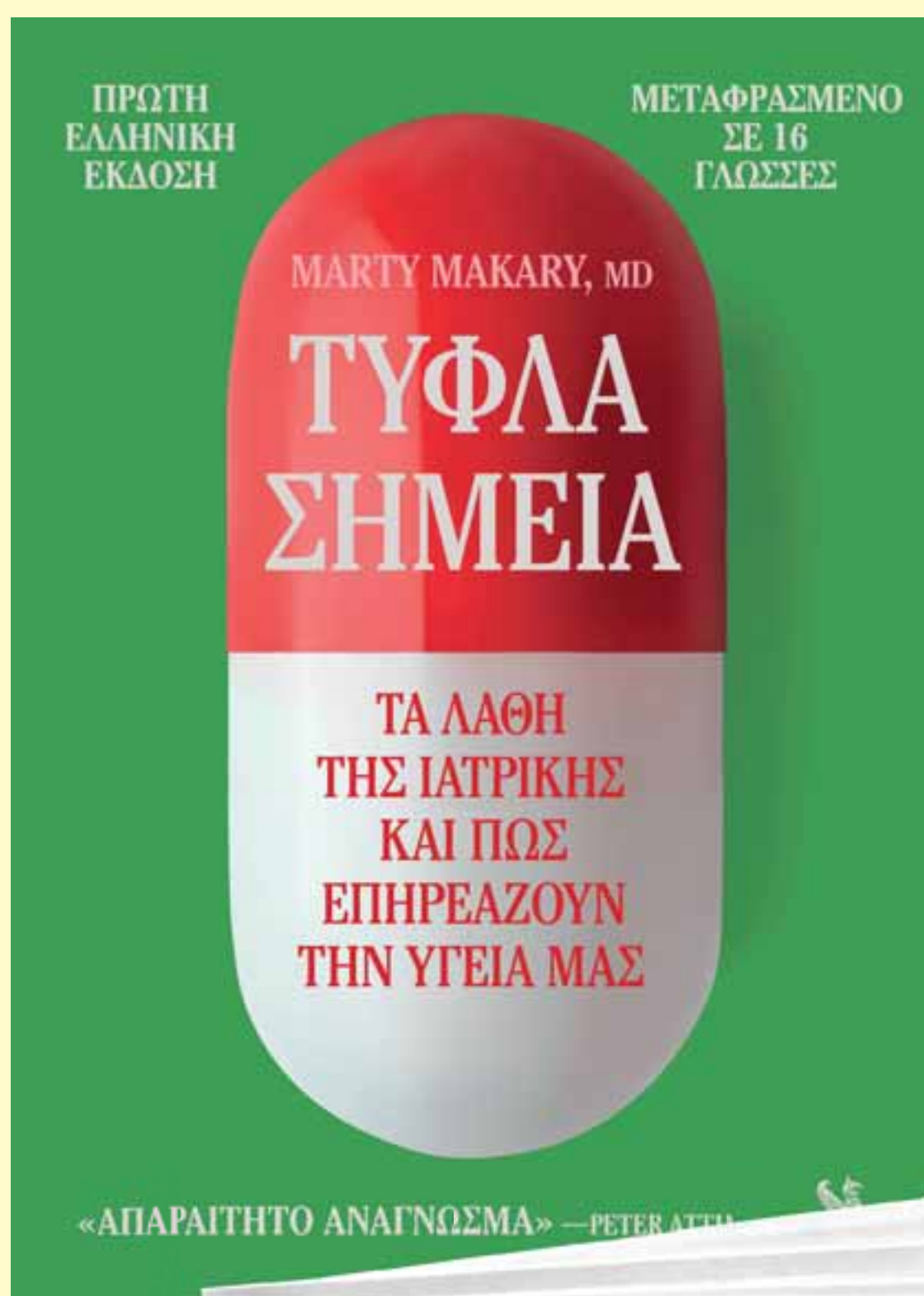
Αντιβιοτικά

Εμβόλια

Διαβήτης

Χοληστερίνη

Καρκίνος

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΟ
ΣΕ 16
ΓΛΩΣΣΕΣ

ΠΡΩΤΗ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΕΚΔΟΣΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ
4/5

Αλμα δηλωθέντων εισοδημάτων από επαγγελματίες

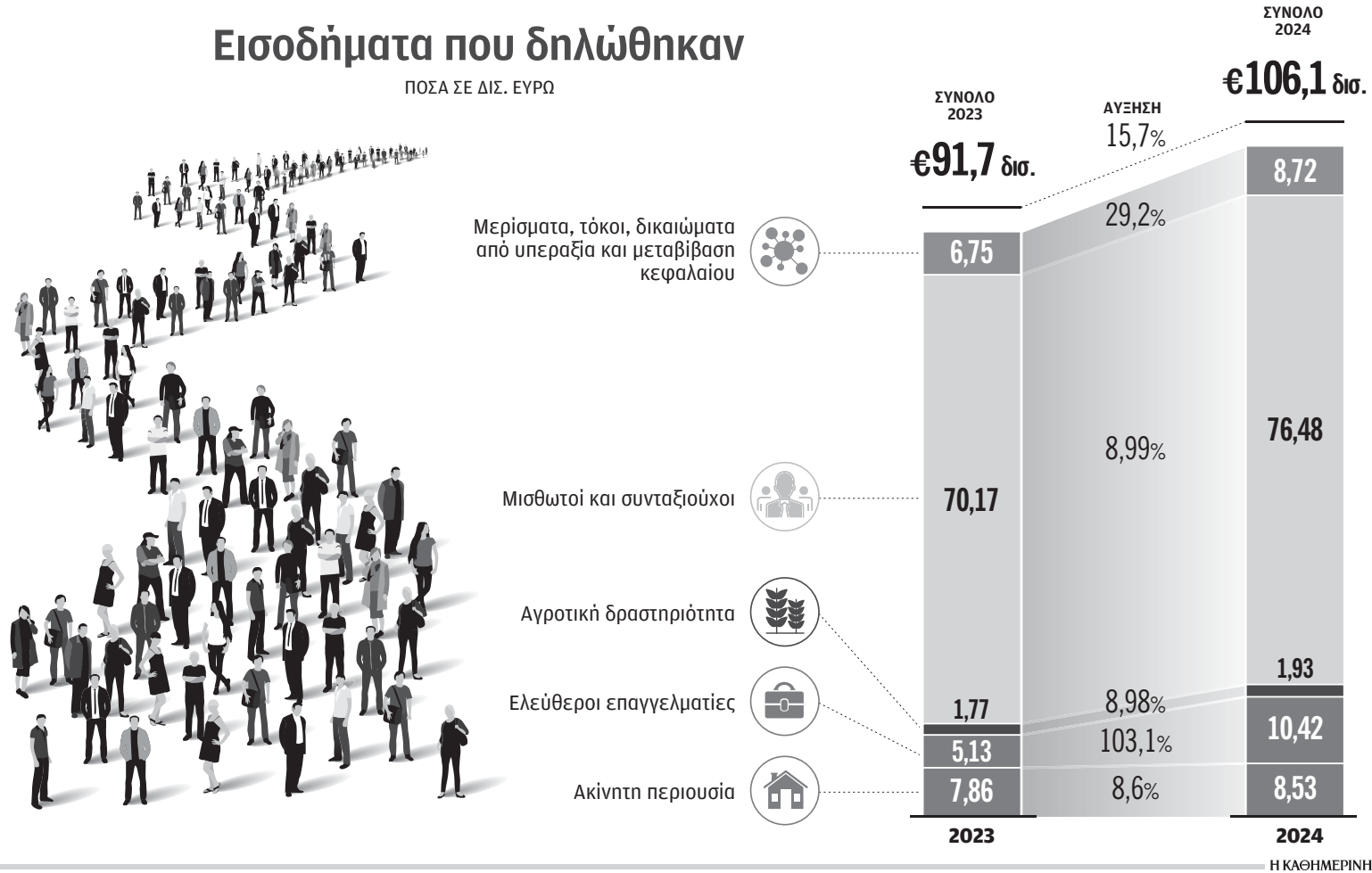
Αυξήθηκαν κατά 103,06% το 2024 λόγω τεκμαρτής φορολόγησής τους – Ανοδος 29,24% των μερισμάτων που διανεμήθηκαν

Του ΠΡΟΚΟΠΗ ΚΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Αυξημένα κατά 103,06% ήταν τα εισοδήματα που δήλωσαν οι επαγγελματίες το 2024 (για το έτος 2023) στην εφορία σε σύγκριση με τις δηλώσεις του 2023, εξέλιξη που οφείλεται στην αλλαγή του τρόπου φορολόγησής των εισοδημάτων. Μάλιστα, πηγές του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών αναφέρουν ότι φέτος η αύξηση θα είναι ακόμη μεγαλύτερη, καθώς τα ηλεκτρονικά βιβλία και η αύξηση των ηλεκτρονικών συναλλαγών μειώνουν σημαντικά τα περιθώρια φοροδιαφυγής. Παράλληλα, μεγάλη αύξηση της τάξης του 29,24% καταγράφουν τα εισοδήματα που δηλώθηκαν επίσης το 2024 σε σύγκριση με το 2023, από μερίσματα, γεγονός που αποδίδεται στον χαμηλό φορολογικό συντελεστή. Μάλιστα, οι επιχειρήσεις άρχισαν να αποδίδουν μεγαλύτερα μερίσματα στους μετόχους και ως εκ τούτου να εμφανίζουν υψηλότερα κέρδη, από τη στιγμή που η κυβέρνηση προχώρησε στη μείωση του συντελεστή στο 5%.

Συγκεκριμένα, μετά τον Ιανουάριο του 2020 τα μερίσματα φορολογούνται με συντελεστή 5% από 10% που ήταν μέχρι και το 2019 και 15% ένα χρόνο νωρίτερα. Είναι ενδεικτικό ότι τα μερίσματα που διανεμήθηκαν το 2019 ανήλθαν σε 2,6 δισ. ευρώ, ενώ πλέον έχουν ξεπεράσει τα 8,7 δισ. ευρώ. Δηλαδή καταγράφεται αύξηση 234,6% το 2024 σε σύγκριση με το 2019. Στα μερίσματα, Βουλγαρία, Ρουμανία, Σλοβενία και Ελλάδα έχουν τον ίδιο συντελεστή (5%), ενώ πολλές χώρες, όπως για παράδειγμα η Γαλλία, η Σλοβακία και η Κύπρος δεν επιβάλουν φόρο κατά τη διανομή. Από την άλλη πλευρά, η Ισπανία, το Λουξεμβούργο και η Πορτογαλία φορολογούν τα μερίσματα με συντελεστή 15%, ενώ Αυστρία, Γερμανία, Βέλγιο και Ιταλία με συντελεστές που κυμαίνονται μεταξύ 25%-30%.

Συνολικά τα εισοδήματα που δηλώθηκαν το 2024 από όλες τις κατηγορίες ήταν αυξημένα κατά 15,7% ή 14,4 δισ.

ευρώ σε σύγκριση με το 2023, ενώ στη διетία (2023-2024) τα δηλωθέντα εισοδήματα παρουσιάζουν αύξηση 21,8 δισ. ευρώ, με τάσεις μάλιστα αυξητικές. Συγκεκριμένα, τα εισοδήματα που δηλώνονται φέτος στην εφορία υπολογίζεται ότι θα καταγράψουν νέα μεγάλη αύξηση. Αυτό είναι αποτέλεσμα και της αύξησης του κατώτατου μισθού, της μείωσης της ανεργίας, αλλά και των αυξήσεων των αποδοχών στον ιδιωτικό τομέα.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιοποίησε η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, το 2024 (εισοδήματα 2023) δη-

λώθηκαν συνολικά 106 δισ. ευρώ έναντι 91,6 δισ. ευρώ το 2023 (εισοδήματα 2022). Δηλαδή το δηλωθέν εισόδημα των φυσικών προσώπων αυξήθηκε κατά 15,7% μεταξύ 2024 και 2023. Ειδικότερα:

- **Ελεύθεροι επαγγελματίες:** Δήλωσαν εισοδήματα επιπλέον 5,28 δισ. ευρώ σε σχέση με το 2023, φθάνοντας τα 10,4 δισ. ευρώ. Ο διπλάσιασμός είναι αποτέλεσμα της ανεργίας, αλλά και των αυξήσεων των αποδοχών στον ιδιωτικό τομέα.
- **Μισθωτοί - συνταξιούχοι:** Δήλωσαν στην εφορία επιπλέον 6,3 δισ. ευρώ σε

μειώνεται ότι το 56% των ελευθέρων επαγγελματιών, επιτηδευματιών και ατομικών επιχειρήσεων φορολογήθηκε με τα τεκμήρια και κατέβαλε επιπλέον φόρο σε σχέση με αυτόν που αναλογεί στο δηλωθέν εισόδημα ύψους 470 εκατ. ευρώ. Το 44% που φορολογήθηκε βάσει των δηλωθέντων εισοδημάτων εμφάνισε αυξημένα κέρδη σε σχέση με το προηγούμενο έτος, που κατά μέσον όρο κυμάνθηκαν στα 4.500 ευρώ ανά δήλωση και συνολικά στα 1,13 δισ. ευρώ.

- **Μισθωτοί - συνταξιούχοι:** Δήλωσαν στην εφορία επιπλέον 6,3 δισ. ευρώ σε

σύγκριση με το 2023. Μόνο από τις αυξήσεις των αποδοχών εισπράχθηκαν ασφαλιστικές εισφορές επιπλέον των προγραμματισθέντων ύψους 850 εκατ. • **Μερίσματα:** Διανεμήθηκαν 8,71 δισ. ευρώ και είναι αυξημένα κατά 1,97 δισ. ευρώ σε σύγκριση με το 2023. Τα τελευταία χρόνια αυξάνονται τα ποσά των μερισμάτων. Η εξέλιξη αυτή είναι αποτέλεσμα του χαμηλού συντελεστή που εφαρμόζεται από το 2020.

- **Αγρότες:** Δήλωθηκαν 1,93 δισ. ευρώ, αυξημένα κατά 159,3 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το 2023.

- **Ακίνητη περιουσία:** Δήλώθηκαν 8,53 δισ. ευρώ, επιπλέον 673 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2023. Η αύξηση αποδίδεται κατά κύριο λόγο στα σημαντικά έσοδα που καταγράφονται από τις βραχυχρόνιες μισθώσεις. Κατά τα άλλα, το ποσό των εισοδημάτων από ακίνητα θα έπρεπε να είναι πολύ υψηλότερο και σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των ιθυνόντων η φορολογητέα ύλη που υπολείπεται ξεπερνάει τα 4 δισ. ευρώ. Σε μια περίοδο όπου τα ενοίκια καταγράφουν σημαντικές αυξήσεις, από τα στοιχεία προκύπτει ότι η μέση ετήσια δαπάνη ενοικίου για πρώτη κατοικία είναι μόλις 3.058 ευρώ, δηλαδή 255 ευρώ τον μήνα. Για παράδειγμα, στο Παγκράτι για ένα διαμέρισμα 100 τ.μ. το μέσο ζητούμενο ενοίκιο ξεπερνάει τα 1.150 ευρώ.

Από την ανάλυση των στατιστικών προκύπτουν επίσης τα εξής:

- Σχεδόν ένα στα δύο νοικοκυριά ή για την ακρίβεια το 47% δήλωσε ετήσια εισοδήματα που δεν υπερβαίνουν τα 10.000 ευρώ, ενώ με μπενδιό εισόδημα εμφανίζονται 831.053 φορολογούμενοι, αριθμός ο οποίος είναι αυξημένος κατά 50.144 σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Στον αντίποδα βρίσκονται 3.371 φορολογούμενοι που δηλώνουν ετήσια εισοδήματα άνω των 500.000 ευρώ και μάλιστα 1.499 εμφανίζονται με εισοδήματα άνω των 900.000 ευρώ.

- 1.288.038 φορολογούμενοι (από 1.540.255 το 2023) έπρεσαν στην παγίδα των τεκμηρίων και αναγκάστηκαν να φορολογηθούν για εισοδήματα υψηλότερα κατά 4,168 δισ. ευρώ από αυτά που δήλωσαν, με αποτέλεσμα να πληρώσουν έξτρα ποσά φόρων. Από αυτούς, οι 294.532 είναι εισοδηματίες, οι 7.715 επαγγελματίες, οι 478.345 μισθωτοί, οι 376.162 συνταξιούχοι και οι 66.284 αγρότες. Τον μεγαλύτερο επιπλέον φόρο λόγω τεκμηρίων κατέβαλαν οι μισθωτοί με 1,159 δισ. ευρώ και ακολουθούν οι εισοδηματίες με 1,446 δισ. ευρώ, οι συνταξιούχοι με 1,066 δισ. ευρώ, οι επαγγελματίες με 253,848 εκατ. ευρώ και οι αγρότες με 241,312 εκατ. ευρώ.

Αυξήθηκαν κατά 5 δισ. τα φορολογητέα κέρδη των επιχειρήσεων

Αυξημένα κατά 5 δισ. ευρώ ήταν τα φορολογητέα κέρδη που δήλωσαν συνολικά οι επιχειρήσεις το προηγούμενο έτος, σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων. Παρά το γεγονός ότι τα ακαθάριστα έσοδα ήταν μειωμένα κατά 4 δισ. ευρώ το 2023 έναντι του 2022, οι επιχειρήσεις φαίνεται ότι δήλωσαν λιγότερες δαπάνες και ως εκ τούτου αυξήθηκαν τα φορολογητέα κέρδη τους. Η μείωση των δαπανών από τις επιχειρήσεις οφείλεται, όπως τονίζουν πηγές του υπουργείου Οικονομικών, στα ηλεκτρονικά βιβλία, καθώς όλα τα έσοδα και έξοδα «περνούν» από τα myData.

Από την επεξεργασία των στοιχείων προκύπτει ότι έξι στις δέκα επιχειρήσεις δήλωσαν το 2024 (για τη χρήση του 2023) ζημίες ή μηδενικά κέρδη. Συγκεκριμένα, σε σύνολο 356.601 νομικών προσώπων 133.020 δήλωσαν ζημίες ύψους 37,77 δισ. ευρώ, 80.279 μηδενικά αποτελέσματα, ενώ κέρδη παρουσίασαν 143.302 επιχειρήσεις. Ουσιαστικά κέρδη κατέγραψε μόλις το 40,1% των νομικών προσώπων. Τα ακαθάριστα έσοδα που δήλωσαν οι επιχειρήσεις όλης της χώρας (νομικά πρόσωπα) ανήλθαν σε 420 δισ. ευρώ, ενώ ο φόρος που βεβαιώθηκε έφθασε τα 7,2 δισ. ευρώ.

Από την επεξεργασία των στοιχείων προκύπτει ότι 3.975 επιχειρήσεις με φορολογητέα κέρδη από 900.000 ευρώ και άνω πλήρωσαν φόρο 4,5 δισ. ευρώ. Ουσιαστικά, το 1,1% του συνόλου των επιχειρήσεων πλήρωσε το 62,5% του συνολικού φόρου. Ειδικότερα και σύμ-

Οι επιχειρήσεις δήλωσαν λιγότερες δαπάνες, καθώς όλα τα έσοδα και έξοδα «περνούν» από τα myData και ως εκ τούτου αυξήθηκαν τα φορολογητέα κέρδη τους.

φωνα με τα στοιχεία της ΑΑΔΕ:

- 356.601 νομικά πρόσωπα δήλωσαν ακαθάριστα έσοδα συνολικού ύψους 420 δισ. ευρώ. Το συνολικό ύψος των φόρων που κλήθηκαν να πληρώσουν ανήλθε σε 7,2 δισ. Τα φορολογητέα κέρδη ανήλθαν σε 30 δισ. ευρώ, ενώ ο φόρος που πλήρωσαν ήταν αυξημένος κατά 600 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με τη χρήση του 2022.

- Οι κεφαλαιουχικές εταιρείες που υπέβαλαν πέρυσι φορολογική δήλωση (για τη χρήση του έτους 2023) ανήλθαν σε 134.708. Από αυτές, οι 66.737 δήλωσαν ζημίες, ενώ 14.350 είχαν μηδενικά αποτελέσματα. Οι υπόλοιπες εμφάνισαν φορολογητέα καθαρά κέρδη ύψους 23,1 δισ. ευρώ.

- Από τις ανώνυμες εταιρείες που υπέβαλαν πέρυσι φορολογική δήλωση:

- α) 20.361 ήταν βιομηχανικές, μεταποιητικές και παραγωγικές με συνολικό τζίρο 255 δισ. ευρώ. Από αυτές, οι 10.346 εμφάνισαν ζημίες, οι 851 δήλωσαν μηδενικά ποσά φορολογητέου εισοδήματος και οι υπόλοιπες δήλωσαν φορολογητέα εισοδήματα (κέρδη) συ-

Από την επεξεργασία των στοιχείων προκύπτει ότι έξι στις δέκα επιχειρήσεις δήλωσαν το 2024 (για τη χρήση του 2023) ζημίες ή μηδενικά κέρδη.

νολικού ύψους 17,7 δισ. ευρώ.

- β) 1.957 ήταν τραπεζικές και χρηματιστηριακές, οι οποίες εμφάνισαν συνολικό ετήσιο τζίρο ύψους 76,3 δισ. ευρώ. Από αυτές, οι 1.347 εμφάνισαν ζημίες συνολικού ύψους 11,3 δισ. ευρώ, οι 87 δήλωσαν μηδενικά ποσά φορολογητέου εισοδήματος και οι υπόλοιπες δήλωσαν φορολογητέα εισοδήματα συνολικού ύψους 2,6 δισ. ευρώ.

- γ) 1.987 ήταν ασφαλιστικές, με συνολικό ετήσιο τζίρο 65,2 δισ. το προηγούμενο έτος. Από αυτές, οι 965 εμφάνισαν ζημίες συνολικού ύψους 6,59 δισ. ευρώ, οι 65 δήλωσαν μηδενικά

ποσά και οι υπόλοιπες φορολογητέα εισοδήματα (κέρδη) συνολικού ύψους 2,4 δισ. ευρώ.

- δ) 34.663 ήταν εμπορικές και παροχής υπηρεσιών. Από αυτές, οι 17.120 εμφάνισαν ζημίες συνολικού ύψους 24,5 δισ. ευρώ, οι 1.580 δήλωσαν μηδενικά ποσά και οι υπόλοιπες κέρδη.

- Οι προσωπικές εταιρείες που υπέβαλαν φορολογική δήλωση (για τη χρήση του έτους 2022) ανήλθαν σε 131.359. Ζημιόγρονες ήταν 51.912, εν 8.574 δήλωσαν μηδενικά κέρδη. Οι υπόλοιπες δήλωσαν φορολογητέο εισόδημα 4,7 δισ. ευρώ.

Πάνω από 3,5 δισ. επιπλέον έσοδα λόγω ΦΠΑ και... ακρίβειας

Παράλληλα με την εκρηκτική αύξηση των εισοδημάτων που δηλώθηκαν το 2024, και οι έμμεσοι φόροι έκαναν νέο ρεκόρ. Η αύξηση οφείλεται στον συνδυασμό των υψηλών φορολογικών συντελεστών και στον πληθωρισμό, όπως επισημαίνεται σε ειδική έκθεση της ΑΑΔΕ. Αναλυτικότερα, από τα στοιχεία της ΑΑΔΕ προκύπτουν τα ακόλουθα όσον αφορά την κατανομή των φόρων και την προέλευση των εσόδων: οι φόροι επί αγαθών και υπηρεσιών απέφεραν 37,553 δισ. ευρώ στα δημόσια ταμεία, αυξημένα κατά 3,575 δισ. ευρώ, δηλαδή κατά 10,52% σε σχέση με το 2023.

Εκτός όμως από την ακρίβεια που συνετέλεσε καθοριστικά στην αύξηση των εσόδων από ΦΠΑ, ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο διαδραμάτισαν και οι αλλαγές στη φορολογία και συγκεκριμένα το μερικό κλειδίωμα των δηλώσεων ΦΠΑ. Ουσιαστικά, η φορολογική διοίκηση είχε μια σημαντική εικόνα τόσο των εσόδων όσο και των εξόδων των επιχειρήσεων, κάτι που φάνηκε και από το ποσοστό συμμόρφωσης των υπόχρεων. Σύμφωνα με τα στοιχεία της φορολογικής διοίκησης, οι εμπρόθεσμες πληρωμές έφθασαν στο 82,27%, ενώ ένα σημαντικό τμήμα επαγγελματιών και επιχειρήσεων της τάξης του 10% ρύθμιζε το χρέος του ΦΠΑ σε 12 δόσεις. Από τα στοιχεία της ΑΑΔΕ προκύπτουν τα εξής:

- Τα έσοδα από ΦΠΑ που εισπράττονται μέσω ΔΟΥ παρουσιάζουν άνοδο μεταξύ των ετών 2024 - 2023 κατά 2.620,1 εκατ. ευρώ.
- Οι φόροι προστιθέμενης αξίας που

Τα έσοδα από ΦΠΑ που εισπράττονται μέσω ΔΟΥ παρουσιάζουν άνοδο μεταξύ των ετών 2024-2023 κατά 2,6 δισ. ευρώ.

Οι φόροι επί αγαθών και υπηρεσιών αυξήθηκαν κατά 10,52% σε σχέση με το 2023 και απέφεραν συνολικά 37,553 δισ. ευρώ στα δημόσια ταμεία.

εισπράττονται από τα τελωνεία αυξήθηκαν κατά 333,02 εκατ. ευρώ σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

- Τα έσοδα από τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης κινήθηκαν ανοδικά το 2024 σε σχέση με το 2023 κατά 234,34 εκατ. ευρώ, αυξημένοι δηλαδή κατά 3,34%.

ΕΛΛΑΔΑ
από €499

ΕΥΡΩΠΗ
από €719

ΕΞΩΤΙΚΟΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ
από €1795

Orthodoxou Travel

Καλοκαιρινές αποδράσεις; Βρες το δικό σου πακέτο!

77 77 17 67

orthodoxoutravel.com

PROUD MEMBER FOR 30 years!

Ταξίδια με χαμόγελο!

Λιγότεροι Ευρωπαίοι θα ταξιδέψουν φέτος

Οικονομική αβεβαιότητα και γεωπολιτικές εντάσεις επηρεάζουν τα σχέδιά τους για δικοπές

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Οι Ευρωπαίοι ταξιδιώτες αργά αλλά σταθερά δείχνουν να στρέφονται προς νέους προορισμούς και σε περιόδους που δεν επικρατεί πολυκομική, ενώ αρχίζουν να επηρεάζονται από την ευρύτερη οικονομική και γεωπολιτική αβεβαιότητα. Όσοι όμως σκοπεύουν να ταξιδέψουν, σχεδιάζουν πλέον μεγαλύτερες διάρκειες διακοπές, αλλά και δαπάνες. Γεγονός που αποτελεί ένδειξη ότι εξακολουθούν να προτεραιοποιούν στους οικογενειακούς προϋπολογισμούς τα ταξίδια, εκτιμώντας κύκλο της ελληνικής τουριστικής βιομηχανίας.

Η Ελλάδα βρίσκεται στην τέταρτη θέση μεταξύ των προτιμήσεων των Ευρωπαίων ταξιδιωτών, έχοντας ανεβεί μια θέση από πέρυσι τέτοια εποχή, σύμφωνα με την ευρεία κυλιόμενη πανευρωπαϊκή έρευνα που διενήργησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ταξιδιών (ETC). Καί όσον αφορά αυτούς που θέλουν να ταξιδέψουν για να χαρούν τον ήλιο και την θάλασσα, βρίσκεται στη δεύτερη θέση, μετά την Ισπανία. Παράλληλα όμως παρατηρείται και μια μικρή κάμψη των προτιμήσεων για τον ευρωπαϊκό Νότο, αλλά και άνοδος των προορισμών στον Βορρά της Γηραιάς Ηπείρου. Εξέλιξη που αποδίδεται στις υπερβολικά υψηλές θερμοκρασίες που επικρατούν πλέον στη Μεσόγειο, αλλά και στους μεγάλους αριθμούς επισκεπτών κατά τον Ιούλιο και τον Αύγουστο. Έτσι, ενώ εξακολουθούν να αποτελούν αγαπημένους προορισμούς, οι νότιες χώρες παρουσιάζουν μείωση 8% στο ενδιαφέρον σε σχέση με πέρυσι. Η έρευνα αφορά τις προθέσεις των Ευρωπαίων για ταξίδια μεταξύ Απριλίου και Σεπτεμβρίου φέτος.

Σύμφωνα με τα ευρήματά της, το 30% των ερωτηθέντων σχεδιάζει να δαπανήσει από 1.501 έως 2.500 ευρώ ανά ταξίδι, ενώ το 17% εξετάζει το ενδεχόμενο να δαπανήσει πάνω από 2.500

ευρώ. Η συνολική πρόθεση ταξιδιού, ωστόσο, είναι χαμηλότερη από πέρυσι (72%, μειωμένη δηλαδή κατά 3%).

Οι χώρες όπου η πρόθεση ταξιδιού είναι ισορροπότερη, δηλαδή οι πολίτες τους θέλουν να ταξιδέψουν στο εξωτερικό, περιλαμβάνουν την Πολωνία (80%), το Ηνωμένο Βασίλειο (79%), την Ολλανδία (75%), την Ισπανία (75%) και την Ιταλία (73%). Αντιθέτως, λιγότερο πιθανό να ταξιδέψουν είναι οι Γάλλοι (65%), οι Βέλγοι (68%), οι Αυστριακοί (69%), οι Ελβετοί (69%) και οι Γερμανοί (70%). Οι τελευταίοι δείχνουν να έχουν επηρεαστεί περισσότερο από την οικονομική και γεωπολιτική αβεβαιότητα, σχολιάζουν κύκλοι της ελληνικής του-

81% των Ευρωπαίων λέει
ότι το μεταβαλλόμενο κλίμα
επηρεάζει σε ένα βαθμό
τον τρόπο που ταξιδεύουν.

ριστικές ριομχανίας. Η ταξιδιωτική συμπεριφορά επίσης μεταελλοισται, με τους ερωτηθέντες να δείχνουν αυξανόμενη όρεξη για ταξίδια που βασίζονται σε εκπαιδευσεις, δραστηριότητες και εναλλακτικούς προορισμούς. Τα παραδοσιακά δημοφιλή σημεία της Μεσογείου παρουσιάζουν μια μικρή πτώση στη δημοτικότητα τους κατά 8%, ενώ το ενδιαφέρον για την Ανατολική Ευρώπη ενισχύεται, σημειώνοντας αύξηση 3% σε ετήσια βάση.

Παρά τη μέτρια μείωση της συνολικής πρόθεσης ταξιδιού, οι Ευρωπαϊκές ταξιδιώτες επιδεικνύουν εμπιστοσύνη στις ταξιδιωτικές επιλογές τους. Μεταξύ Απριλίου και Σεπτεμβρίου 2025, το 27% των Ευρωπαίων σχεδιάζει να πραγματοποιήσει τρία ή περισσότερα ταξίδια – μια αξιοσημείωτη αύξηση 6% σε σχέση με την ίδια περίοδο πέρυσι. Οι

ταξιδιώτες σκοπεύουν επίσης να παραμείνουν περισσότερο, με το 42% να επιλέγει διακοπές διάρκειας 7-12 διανυκτερεύσεων, αύξηση 11% σε σύγκριση με το 2024. Σχεδόν το ένα τρίτο των Ευρωπαίων (30%) σχεδιάζει να δαπανήσει μεταξύ 1.501 και 2.500 ευρώ ανά άτομο ανά ταξίδι, αύξηση 7%. Ενα άλλο 17% αναμένει να δαπανήσει περισσότερο από 2.500 ευρώ.

Οι οικονομικές ανησυχίες εξακολουθούν να αποτελούν τα κύρια εμπόδια για τα ταξίδια. Οι ανησυχίες για την αύξηση του κόστους ταξιδιού λόγω του πληθωρισμού έχουν πάντως μειωθεί από 23% σε 17% σε ετήσια βάση, ενώ οι ανησυχίες για τα προσωπικά οικονομικά έχουν μειωθεί στο 14%, δηλαδή είναι χαμηλότερες κατά 3% από την προηγούμενη έρευνα.

Όσον αφορά τις προτεραιότητες δια-
πάνων, η διαμονή κατέχει την πρώτη
θέση σε όλες τις ηλικιακές ομάδες (27%),
ακολουθούμενη από το φαγητό και το πο-
τό (20%) και τις δραστηριότητες στον
προορισμό (16%). Οι νεότεροι ταξιδιώ-
τες, ηλικίας 18-24 ετών, είναι πιο πιθανό
να επενδύσουν σε ψώνια (15%) και πο-
λυτελείς εμπειρίες (11%), ενώ οι ταξι-
διώτες ηλικίας 55+ δίνουν μεγαλύτερη
έμφαση στην άνεση, ξεδούλευσης πε-
ρισσότερα σε διαμονή (33%) και φαγητό
(24%).

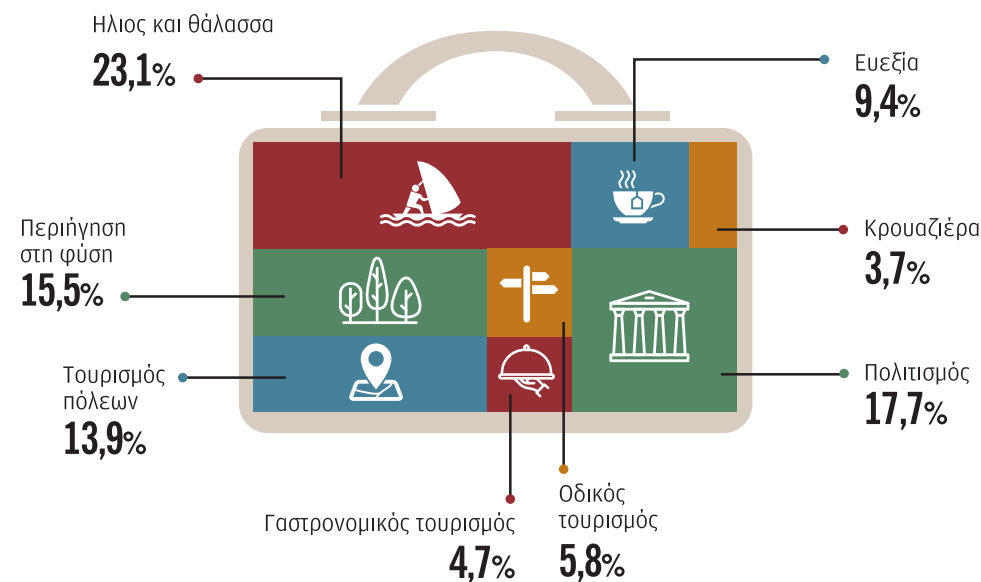
Η Νότια και Μεσογειακή Ευρώπη, περιφέρειες στην οποία ανήκει η Ελλάδα, παραμένει κορυφαία επιλογή και αναμένεται να προσελκύσει το 41% των Ευρωπαίων ταξιδιωτών αυτή την άνοιξη και το καλοκαίρι. Οστόσο, οι προθέσεις επίσκεψης στην περιοχή είναι χαμηλότερες σε ετήσια βάση, καθώς οιρίστοι ταξιδιώτες σχεδιάζουν να εξερευνήσουν εναλλακτικούς προορισμούς. Συγκεκριμένα, χώρες όπως η Αυστρία, η Βοσνία-Ερζεγοβίνη, η Αλβανία, το Βέλγιο και η Βουλγαρία παρουσιάζουν μέτρια αύξησηση ενδιαφέροντος περίπου 1%.

ΟΙ ΧΩΡΕΣ ΟΠΟΥ ΠΡΟΤΙΜΟΥΝ ΝΑ ΤΑΞΙΔΕΥΟΥΝ ΟΙ ΕΥΡΩΠΑΙΟΙ	
Απρίλιος - Σεπτέμβριος 2025	
1. Ισπανία	6,5%
2. Ιταλία	6,0%
3. Γαλλία	5,9%
4. ΕΛΛΑΔΑ	4,9%
5. Αυστρία	4,5%
6. Γερμανία	4,4%
7. Κροατία	3,7%
8. Βέλγιο	3,7%
9. Πορτογαλία	3,5%
10. Ην. Βασίλειο	3,3%

ПНГН: European Travel Commission

Τι θέλουν να κάνουν οι Ευρωπαίοι τουρίστες

Προτιμώμενος τύπος ταξιδιού αναψυχής τους επόμενους έξι μήνες

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μαγνήτης για νέους επισκέπτες η Ελλάδα

Καθευρωμένοι προορισμοί, όπως οι μεγάλες πόλεις, τα τουριστικά χωριά και τα θέρετρα, συνεχίζουν να κυριαρχούν σε δημοτικότητα, προσελκύοντας το 53% των ανοιχτάδικτων και καλοκαιρινών παραθεριστών. Παράλληλα, το 35% των Ευρωπαίων που συμμετείχαν στην έρευνα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ταξιδιών (ETC) επέλεξε λιγότερο συνηθισμένες τοποθεσίες και το 13% σκοπεύει να εξερευνήσει μέρη εκτός των συνηθισμένων εντός της χώρας που έχει επιλέξει.

Οι ταξιδιώτες όμως που επιλέγουν λιγότερο δημοφιλείς τοποθεσίες είναι εκείνοι που τείνουν να παραμείνουν περισσότερο. Το 38% αυτών των Ευρωπαίων σχεδιάζει ταξίδια άνω των 10 ημερών, σε σύγκριση με το 21% ό-σων επιλέγουν παραδοσιακούς προο-ρισμούς. Παράλληλα, αυτοί που επι-λέγουν λιγότερο γνωστές τοποθεσίες ξοδεύουν και περισσότερο, με πολλούς να έχουν προϋπολογισμό άνω των 2.500 ευρώ ανά ταξίδι. Μία άλλη ση-μαντική παράμετρος πλέον που δια-μορφώνει τις αποφάσεις και τις επιλογές των Ευρωπαίων ταξιδιωτών είναι αυτή

του καιρού. Η επίγνωση του κλίματος επηρεάζει ολοένα και περισσότερο τις αποφάσεις ταξιδιού. Σε ποσοστό 81%, αυξημένο φέτος, οι Ευρωπαίοι δηλώνουν ότι το μεταβαλλόμενο κλίμα επηρεάζει σε ένα βαθμό τον τρόπο που ταξιδεύουν. Το ποσοστό αυτό είναι αυ-

Τα δημοφιλή σημεία της Μεσογείου παρουσιάζουν μικρή πτώση στη δημοτικότητα τους κατά 8%, ενώ το ενδιαφέρον για την Αν. Ευρώπη αυξήθηκε κατά 3% σε ετήσια βάση.

Ξημένο κατά 7% σε σχέση με πέρυσι.
Πώς ακριβώς επηρεάζει τις αποφάσεις
ο καιρός;

Το 17% των ερωτηθέντων Ευρωπαίων δηλώνει ότι παρακολουθεί τις μετεωρολογικές προβλέψεις πιο στενά, ενώ το 15% αναζητά ενεργά ηπιότερα

κλίματα και το 14% αποφεύγει προορισμούς επιρρεπείς σε ακραία ζέση. Αυτή η επιγνώση μπορεί να είναι ένας από τους παράγοντες που οδηγούν στο αυξημένο ενδιαφέρον των Ευρωπαίων για ψυχρότερες ή εναλλακτικές περιοχές κατά τη διάρκεια της θερμότερης περιόδου.

Τι συμβαίνει, λοιπόν, με την Ελλάδα και τα τους επισκέπτες που έχουν ήδη ταξιδέψει εδώ τα προηγούμενα χρόνια; Πόσοι από αυτούς επιστρέφουν και πόσοι νέοι επισκέπτες αναμένεται να έρθουν φέτος από την Ευρώπη; Το 12% των ερωτηθέντων που έχουν ήδη επισκεφθεί την Ελλάδα κατά την τελευταία τριετία, απαντάει ότι θα ξανέρθει φέτος. Το 67% που την έχει επισκεφθεί όμως, δεν θα ξαναταξιδέψει φέτος εδώ. Ποσοστό ανάλογο με άλλες χώρες, πάντως, του μεσογειακού Νότου (Ιταλία 71%, Ισπανία 67%). Το 21% των Ευρωπαίων που σκοπεύουν να ταξιδέψουν στην Ελλάδα φέτος θα το κάνουν για πρώτη φορά. Είναι ένα από τα υψηλότερα ποσοστά νέων επισκεπτών που συγκεντρώνει οποιαδήποτε χώρα φέτος.

Η ΜΠΥΡΑ **ΚΕΟ** ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΤΗΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΩΜΩΔΙΑΣ

ΤΟΥ ΘΟΔΩΡΗ ΑΘΕΡΙΔΗ

ΘΟΔΩΡΗΣ **ΑΘΕΡΙΔΗΣ**

ΖΕΤΑ **ΜΑΚΡΥΠΟΥΛΙΑ**

ΗΛΙΑΣ **ΒΑΛΑΣΗΣ**

ΛΕΥΤΕΡΗΣ **ΖΑΜΠΕΤΑΚΗΣ**

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ **ΤΣΙΛΙΜΠΙΟΥ**

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ

ΘΟΔΩΡΗΣ **ΑΘΕΡΙΔΗΣ**

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

12 – 15 ΙΟΥΝΙΟΥ

ΠΑΤΤΙΧΕΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

ΛΕΜΕΣΟΥ

16 – 18 ΙΟΥΝΙΟΥ

ΜΑΡΚΙΔΕΙΟ ΘΕΑΤΡΟ ΠΑΦΟΥ

19 – 20 ΙΟΥΝΙΟΥ

ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

UCLAN - ΠΥΛΑ

21 – 22 ΙΟΥΝΙΟΥ

ΜΕΡΟΣ ΤΩΝ ΚΑΘΑΡΩΝ ΕΣΟΔΩΝ
ΘΑ ΔΟΘΟΥΝ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ:

ticketmaster.cy

ACS

7777 7040

ΜΕΓΑΛΟΙ ΧΟΡΗΓΟΙ:

ΧΟΡΗΓΟΙ:

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ:

ΟΙ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΓΙΝΟΝΤΑΙ
ΜΕ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΤΗΣ

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

Πέτρος Κουτράκης, καθηγητής Περιβαλλοντικών Επιστημών και πρώην διευθυντής του Κέντρου Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης, Κλιματικής Αλλαγής και Ενέργειας του Χάρβαρντ

Τεράστιο το ρίσκο της πυρηνικής ενέργειας

Οι υπέρμαχοι υποστηρίζουν ότι χαρίζει αντάρχεια – Ποιοι οι κίνδυνοι και ποιες οι απαιτούμενες δικλίδες ασφαλείας

Της ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ

Η **Ιταλία** μέχρι το τέλος του 2027 θα έχει οριστικοποιήσει ένα σχέδιο που θα επιτρέπει και πάλι τη χρήση πυρηνικής ενέργειας, η οποία είχε απαγορευθεί έπειτα από δύο δημοψηφίσματα, το 1987 και το 2011. Ο Βρετανός πρωθυπουργός ανακοίνωσε προσφάτως μέτρα για τη διευκόλυνση ανέγερσης πυρηνικών μονάδων στην Αγγλία και στην Ουαλλία. Η κυβέρνηση του Βελγίου εξετάζει το ενδεχόμενο να παρατείνει τη λειτουργία των υφιστάμενων στη χώρα πυρηνικών αντιδραστήρων ή να προχωρήσει στην ανέγερση νέων. Η Εσθονία, η Πολωνία και η Νορβηγία ξεκινούν τα πρώτα τους προγράμματα πυρηνικής ενέργειας με ταχύτατους ρυθμούς και άλλες 30 χώρες, σύμφωνα με στοιχεία της Παγκόσμιας Πυρηνικής Ενωσης (WNA), το σκέφτονται σοβαρά. Σε μια συγκυρία κατά την οποία η Ευρώπη και ο υπόλοιπος κόσμος επείγονται να βρουν μονιμότερους ενεργειακούς πόρους για να καλύψουν τις ολόενα και πιο αυξημένες ανάγκες τους, η πυρηνική ενέργεια, όπως ισχυρίζονται οι υποστηρικτές της, προσφέρει σχετική ενεργειακή αυτόρκεια και, παράλληλα, είναι συμβατή με τον στόχο της μείωσης των εκπομπών καυσαερίων (μολονότι συνοδεύεται από άλλου είδους περιβαλλοντικές αντισυμίες).

Ποια θέση έχει σε αυτό το «τοπίο» η Ελλάδα; Μπορεί η πυρηνική ενέργεια να αποτελέσει λύση στο μείζον πρόβλημα της ενεργειακής κρίσης; Υπάρχουν κίνδυνοι; Και ποιοι; «Δεν είναι λύση, αλλά ένα ακόμη πρόβλημα. Το ρίσκο που συλλεπάγεται είναι τεράστιο. Και όχι μόνο για το περιβάλλον, αλλά και για την υγεία μας – και χωρίς απαραίτητα αυτό να σχετίζεται με κάποιο ατύχημα που θα προκαλέσει μικρότερη ή μεγαλύτερη διαρροή», λέει στην «Κ» ένας από τους πλέον ειδικούς, ο Πέτρος Κουτράκης, καθηγητής Περιβαλλοντικών Επιστημών και πρώην διευθυντής του Κέντρου Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης, Κλιματικής Αλλαγής και Ενέργειας του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ. Νέα, υπό εξέλιξη πρωτοποριακή μελέτη του ίδιου και της ομάδας του αναδεικνύει αυτή τη σημαντική πτυχή του θέματος. Ο διακεκριμένος Έλληνας επιστήμονας και οι συνεργάτες του έχουν καταγράψει τη θνητότητα από καρκίνο του μαστού, του παχέος εντέρου και του πνεύμονα, από το 2000 έως το 2018, σε κατοικημένες περιοχές των ΗΠΑ όπου υπάρχουν σταθμοί παραγωγής πυρηνικής ενέργειας – σε ακτίνα 200 χιλιομέτρων από αυτούς. Τα δεδομένα αποδεικνύουν πως η γετίαση με πυρηνικές εγκαταστάσεις σχετίζεται με την εμφάνιση αλλά και τη δυσμενή εξέλιξη της νόσου.

«Στην Ελλάδα πρέπει να επενδύσουμε στη συλλογή και στην αποθήκευση της ηλιακής ενέργειας και να αναπτύξουμε περαιτέρω την αιολική», τονίζει ο Πέτρος Κουτράκης.

Δεν είναι λύση, αλλά ένα ακόμη πρόβλημα. Και όχι μόνο για το περιβάλλον, αλλά και για την υγεία μας – χωρίς αυτό να σχετίζεται με κάποιο ατύχημα που θα προκαλέσει διαρροή.

Στις γυναίκες η υψηλότερη επιβάρυνση παρατηρείται στον καρκίνο του πνεύμονα, με κατ' εκτίμηση 16.040 αποδιδόμενους θανάτους σε όλες τις ηλικιακές ομάδες. Ο καρκίνος του μαστού ακολουθεί με 9.333 θανάτους και του παχέος εντέρου με 5.239. Στους άνδρες ο καρκίνος του πνεύμονα έχει και πάλι την υψηλότερη εκτιμώμενη επιβάρυνση, με 17.126 θανάτους, ακολουθούμενος από τον καρκίνο του παχέος εντέρου με 7.353 θανάτους. «Ένα από τα πιο σημαντικά ευρήματά μας είναι ότι ο κίνδυνος θνητότητας μει-

Κατοικίες στο Ποτσάουν της Πενσιλβάνια, με τους δύο πύργους ψύξης του γεγονικού σταθμού πυρηνικής ενέργειας να δεσπόζουν στο βάθος. Σύμφωνα με την έρευνα του Πέτρου Κουτράκη και της ομάδας του, η γετίαση με πυρηνικές εγκαταστάσεις σχετίζεται με την εμφάνιση αλλά και τη δυσμενή εξέλιξη τριών τύπων καρκίνου.

ώνεται δραστικά με την αύξηση της απόστασης από τους πυρηνικούς σταθμούς: γίνεται σχεδόν αμελητέος για κατοίκους που βρίσκονται σε απόσταση 50 χιλιομέτρων και πλέον», εξηγεί ο κ. Κουτράκης.

Οι ΗΠΑ άρχισαν να παράγουν ηλεκτρική ενέργεια από πυρηνικούς σταθμούς το 1958 και σήμερα –με 93 εργοστάσια πυρηνικής αντιδραστικής σε 54 εργοστάσια και σε 28 πολιτείες– είναι ο μεγαλύτερος παραγωγός πυρηνικής ηλεκτρικής ενέργειας στον πλανήτη, με περίπου το 30% από την «πίτα» της διεθνούς παραγωγής. «Αυτοί οι πυρηνικοί σταθμοί (μέσης ηλικίας περίπου 42 ετών) εκπέμπουν ραδιενεργούς ρύπους που μπορούν να διασκορπιστούν στο περιβάλλον, οδηγώντας σε πιθανή έκθεση των κατοίκων των γύρω περιοχών μέσω άμεσας επαφής, εισπνοής ή και κατάποσης. Οι πυρηνικοί αντιδραστήρες είναι κλειστοί, αλλά πρέπει να αερίζονται, γιατί οι πυρηνικές αντιδράσεις δημιουργούν αέρια που είναι ανάγκη κάθε τόσο να απελευθερώνονται. Σε

αυτή την περίπτωση τα αέρια αποθηκεύονται σε ένα θάλαμο. Αν όμως οι ποσότητες τους είναι μεγάλες, απελευθερώνονται στο περιβάλλον. Δεν είναι τυχαίο ότι βρήκαμε ραδιενεργά σωματίδια σε κατοικίες ανθρώπων οι οποίοι ζουν κοντά σε πυρηνικά εργοστάσια, σε αποστάσεις έως και 20 χιλιομέτρων από αυτά», επισημαίνει ο Πέτρος Κουτράκης. «Και αν εξαιρέσουμε τις κατοικίες που εμφανίζονται άμεσα, δηλαδή σε λίγα χρόνια, έπειτα από πυρηνικά ατυχήματα, όπως αυτά στο Τσερ-

νόμπιλ και στη Φουκουσίμα, και οι οποίες αφορούν κυρίως καρκίνο του θυρεοειδούς, λευχαιμία και μυελώματα, οι συμπαγείς όγκοι –στον πνεύμονα, στον μαστό ή στο παχύ έντερο– συνήθως είναι αποτέλεσμα χρόνιας έκθεσης στην ιονίζουσα ακτινοβολία και ενδεχεται να παρουσιασθούν έπειτα από 20 ή ακόμα και 30 χρόνια. Αν σκεφθούμε, λοιπόν, ότι οι σταθμοί πυρηνικής ενέργειας άρχισαν να λειτουργούν στις ΗΠΑ τις δεκαετίες του 1970 και του 1980, την περίοδο στην οποία εστιάζει η μελέτη μας αποκάλυπτονται οι πραγματικές διαστάσεις της απειλής. Πέρα από τους καρκίνους διαπιστώνουμε επίσης ότι άνθρωποι που ζουν σε απόσταση 30 έως 50 χιλιομέτρων από τους πυρηνικούς σταθμούς διατρέχουν μεγάλο κίνδυνο εμφάνισης καρδιαγγειακών, μεταβολικών και νευρολογικών διαταραχών».

Για τον καθηγητή του Χάρβαρντ, «η Ελλάδα δεν έχει κανένα λόγο να στραφεί στην πυρηνική ενέργεια. Ή μάλλον, για να είμαστε ακριβείς, έχει πολλούς λόγους να μην το κάνει. Η ηλιακή ενέργεια που φθάνει κάθε μέρα στη Γη είναι 10.000 φορές περισσότερη από όση χρειάζεται ο πλανήτης. Στην Ελλάδα, με τόσο ήλιο, πρέπει να επενδύσουμε στη συλλογή και στην αποθήκευση της ηλιακής ενέργειας. Και με τέτοιο αιολικό δυναμικό πρέπει να αναπτύξουμε περαιτέρω την αιολική ενέργεια», όπως τονίζει. «Επίσης, σε μια χώρα σεισμογενή, όπως η δική μας, η λειτουργία πυρηνικών σταθμών θα είναι πάντα επισφαλής. Και με δεδομένο ότι οι πυρηνικοί σταθμοί παράγουν πολλά απόβλητα, τα οποία πρέπει να ταφούν –ένα από αυτά είναι το ραδιενεργό πλούτωνιο, που έχει χρόνο ημιζωής 25.000 χρόνια!–, είναι πολύ δύσκολο έως αδύνατο να βρεθούν σταθερά γεωλογικές περιοχές για την αποθήκευσή του. Τέλος, είναι και η απαιτούμενη απόσταση των 50 χιλιομέτρων που προκύπτει από τη μελέτη μας προκειμένου να μην υπάρχουν κίνδυνοι για την υγεία, όπως και η ανάγκη γετντίαςς με νερό για να ψύχεται ο σταθμός. Ξέρετε πολλά μέρη στην Ελλάδα που να πληρούν όλες αυτές τις προδιαγραφές;».

ΑΝΑΛΥΣΗ

Υποδομές αντιεπιδομάτων κατά της υπογεννητικότητας

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΑΡΧΟΝΤΑ

Σκεδόν ομόφωνα τα μέλη του Ελληνικού Πάnel Οικονομολόγων θεωρούν ότι για την αντιμετώπιση της υπογεννητικότητας πρέπει να δοθεί έμφαση στις υποδομές και στις πολιτικές έναντι των άμεσων επιδοματικών παρεμβάσεων.

Το δημογραφικό είναι μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ελλάδα. Η προβλεπόμενη μείωση του πληθυσμού επηρεάζει αρνητικά την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας. Επιβαρύνει το ασφαλιστικό σύστημα που, παρά τις επιμέρους μεταρρυθμίσεις, παραμένει σε μεγάλο βαθμό ανταποδοτικό, δηλαδή χρηματοδοτεί τις καταβολές στους σημερινούς συνταξιούχους από τις εισφορές των σημερινών εργαζομένων. Διμυουργεί σημαντικές νέες ανάγκες για δαπάνες σε ιατρική φροντίδα, φαρμακευτική αγωγή και κοινωνικές υπηρεσίες. Οδηγεί στον οικονομικό μαρασμό και την ερήμωση της περιφέρειας.

Η μείωση των γεννήσεων είναι μια γενική τάση στον ανεπτυγμένο κόσμο. Σχετίζεται τόσο με προσωπικές επιλογές και αλλαγές στην ιεράρχηση των αξιών, όσο και με αντικειμενικές παραμέτρους, όπως

το διαθέσιμο εισόδημα, η επαγγελματική και εισοδηματική ασφάλεια, το περιορισμένο σε σχέση με το παρελθόν οικογενειακό και κοινωνικό δίκτυο και η ποιότητα των υφιστάμενων υποδομών και πολιτικών.

Στην ερώτηση του Πάnel για τον Φεβρουάριο απάντησαν 19 Ελληνίδες και Έλληνες οικονομολόγοι. Από αυτούς το συντριπτικό 95% προκρίνει, έναντι της παροχής επιδομάτων, τη βελτίωση των υποδομών και των πολιτικών, όπως την ενίσχυση των βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών, την ευέλικτη εργασία και των προγραμμάτων όπως οι «Νταντάδες της γετίασης», ενώ το 5% τοποθετείται μεταξύ των δύο επιλογών.

Στα σχόλιά τους τονίζουν ότι η επιδοματική πολιτική έχει νόημα όταν εφαρμόζεται στοχευμένα, για παράδειγμα σε φτωχές οικογένειες με παιδιά ή στα πρώτα κρίσιμα χρόνια του παιδιού. Από εκεί και πέρα η πρόσβαση σε βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς και η ευέλικτη εργασία είναι απαραίτητες συνθήκες, τόσο για να αρθούν κάποια από τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν σήμερα τα νέα ζευγάρια που επιθυμούν να κάνουν παιδιά όσο και για να αυξηθεί η συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας.

Ο κ. Γιώργος Αρχόντας είναι μέλος του Επιστημονικού Συμβουλίου του Κέντρου Φιλελεύθερων Μελετών και υπεύθυνος του Ελληνικού Πάnel Οικονομολόγων.

Δαπανήσαμε 1,5 δισ. πάνω από το εισόδημά μας το δ' τρίμηνο 2024

Στα 40,7 δισ. η κατανάλωση, με το διαθέσιμο εισόδημα στα 39,1 δισ. ευρώ

Περισσότερα από το εισόδημά τους ξόδεψαν οι Έλληνες τους τελευταίους τρεις μήνες του 2024, σύμφωνα με τα προκαταρκτικά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, πιθανώς είτε αναλώνοντας μέρος από τις αποταμιεύσεις τους είτε με δάνεια. Τα στοιχεία μπορεί να μην αποτυπώνουν την πλήρη εικόνα, δεδομένου ότι η φοροδιαφυγή είναι σημαντική και κατά συνέπεια τα εισοδήματα εμφανίζονται μικρότερα απ' όσο είναι στην πραγματικότητα, αλλά καταγράφουν πολύ ταχύτερη αύξηση της τελικής καταναλωτικής δαπάνης σε

Σε αρνητικά επίπεδα συνεχίζει να ανέρχεται η αποταμίευση των νοικοκυριών, η οποία διαμορφώθηκε στο -4,1% το δ' τρίμηνο του 2024.

σύγκριση με το διαθέσιμο εισόδημα και μια συνέχεια στη μακροχρόνια τάση της αρνητικής αποταμίευσης στη χώρα.

Συγκεκριμένα, τα στοιχεία δείχνουν ότι η τελική καταναλωτική δαπάνη των νοικοκυριών και των μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων που εξυπηρετούν νοικοκυριά αυξήθηκε το διάστημα Οκτωβρίου - Δεκεμβρίου 2024 κατά 4,4% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2023. Στο μεταξύ, το διαθέσιμο εισόδημα αυξήθηκε με πολύ βραδύτερο ρυθμό, της τάξης του 1,4%.

Σε απόλυτους αριθμούς τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ δείχνουν ότι το διαθέσιμο εισόδημα, στα 39,13 δισ. ευρώ, υπολείπεται της τελικής καταναλωτικής δαπά-

Η **αρνητική** αποταμίευση του θεσμικού τομέα των νοικοκυριών στην Ελλάδα αποτελεί ένα δομικό πρόβλημα της οικονομίας εδώ και πάρα πολλά χρόνια, σημειώνει στην ανάλυσή της η ΕΛΣΤΑΤ.

νης, η οποία ανήλθε στα 40,72 δισ. ευρώ, γεγονός που μπορεί να αποδοθεί εν μέρει στις αγορές των Χριστουγέννων. Σε αρνητικά επίπεδα συνεχίζει να ανέρχεται η αποταμίευση των νοικοκυριών, που ορίζεται ως η ακαθάριστη αποταμίευση προς το ακαθάριστο διαθέσιμο εισόδημα.

Σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, διαμορφώθηκε συγκεκριμένα στο -4,1% το τέταρτο τρίμηνο του 2024 έναντι -1,1% το τέταρτο τρίμηνο του 2023.

Αξίζει να σημειωθεί ότι πρόσφατη ανάλυση της Eurobank για τα αντίστοιχα στοιχεία του τρίτου τριμήνου του 2024

διαπίστωνε ότι η αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος που παρατηρείται στα ελληνικά νοικοκυριά –κατά κύριο λόγο εξαιτίας της αύξησης των μισθών– διοχετεύεται στην κατανάλωση και όχι στην αποταμίευση, εξ ου και ο ρυθμός παραμένει αρνητικός.

Όπως σημείωνε η σχετική ανάλυση, η αρνητική αποταμίευση του θεσμικού τομέα των νοικοκυριών στην Ελλάδα αποτελεί ένα δομικό πρόβλημα της οικονομίας εδώ και πάρα πολλά χρόνια. Εξαιρεση αποτέλεσε η περίοδος της πανδημίας, ωστόσο τότε η θετική αποταμιευτική ροπή ήταν περισσότερο ακούσια λόγω των lockdowns παρά εκούσια. Η αρνητική αποταμίευση των νοικοκυριών στερει πόρους για την εγκόρρια χρηματοδότηση των επενδύσεων με αποτέλεσμα η οικονομία να προσφεύγει εν μέρει στον εξωτερικό δανεισμό.

Σύμφωνα με τα υπόλοιπα στοιχεία που δημοσίευσε η ΕΛΣΤΑΤ, κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2024 καταγράφηκε έλλειμμα στο εξωτερικό ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών 6,17 δισ. ευρώ, έναντι ελλείμματος 6,28 δισ. ευρώ που είχε καταγραφεί το τέταρτο τρίμηνο του 2023.

Επιπροσθέτως, κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2024 καταγράφηκε πλεόνασμα στο εξωτερικό ισοζύγιο πρωτογενών εισοδημάτων, τρεχουσών και κεφαλαιακών μεταβιβάσεων 1,95 δισ. ευρώ, έναντι πλεονόσματος 0,95 δισ. ευρώ που είχε καταγραφεί το αντίστοιχο περυσινό τρίμηνο. Ως αποτέλεσμα των ανωτέρω, η συνολική οικονομία παρουσίασε καθαρή λήψη δανείων 4,22 δισ. ευρώ κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2024. Το αντίστοιχο περυσινό τρίμηνο η καθαρή λήψη δανείων ανερχόταν σε 5,34 δισ. ευρώ.

Χάρης Θεοχάρης, πρώην υπουργός Τουρισμού, υφυπουργός Οικονομικών, βουλευτής Νέας Δημοκρατίας

Στροφή στη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη

Διεκδικεί την ηγεσία του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού και περιγράφει το όραμά του για τον κλάδο σε διεθνές επίπεδο

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Για πρώτη φορά ένας Έλληνας, ο Χάρης Θεοχάρης, διεκδικεί την ηγεσία του Παγκοσμίου Οργανισμού Τουρισμού. Η ανάδειξη του σε αυτή τη θέση θα επισφραγίσει το γεγονός ότι η χώρα αποτελεί πλέον μια παγκόσμια δύναμη στον τουρισμό, ικανή να ηγηθεί του κλάδου διεθνώς. Σε λιγότερο από ένα μήνα, και εφόσον επικρατήσει στις εκλογές του Οργανισμού για τη θέση του νέου γενικού γραμματέα, ο Χ. Θεοχάρης δηλώνει πως μεταξύ άλλων θα προτάξει τη βιώσιμη ανάπτυξη του τουρισμού, τον ψηφιακό μετασχηματισμό, τη στήριξη των εργαζομένων και την αντιμετώπιση προβλημάτων όπως η αλλοίωση του χαρακτήρα προορισμών που συγκεντρώνουν μεγάλους αριθμούς επισκεπτών. Στο πλαίσιο του προεκλογικού αγώνα του, ο πρώην υπουργός Τουρισμού, υφυπουργός Οικονομικών και νυν βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας βρίσκεται σε διαρκή κινητικότητα, ταξιδεύοντας από ήπειρο σε ήπειρο. Μιλώντας στην «Κ» εξηγεί το όραμά του για έναν ανανεωμένο, πιο δυναμικό, πιο δημοκρατικό αλλά και πιο πράσινο Οργανισμό Τουρισμού.

– Ποιο ήταν το κίνητρο για να διεκδικήσετε τη θέση του γενικού γραμματέα στον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού; – Όταν διακρίνεις δυνατότητες που δεν αξιοποιούνται, όταν βλέπεις προοπτικές να γίνεις η δύναμη της αλλαγής και της προόδου και συνειδητοποιείς ότι υπάρχει τρόπος να κάνεις τη διαφορά για διασκατομύρια ανθρώπους που ταξιδεύουν, ώστε να απολαμβάνουν περισσότερο την εμπειρία και ταυτόχρονα να επιβαρύνουν λιγότερο το φυσικό και ανθρώπινο οικοσύστημα των προορισμών, έχεις την επιλογή να μείνεις αμέτοχος; Εγώ όχι. Γι’ αυτό όταν μου έγινε η πρόταση από τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη, η μόνη απάντησή για μένα ήταν η καταφατική.

– Ποια είναι τα οφέλη που θα μπορούσαν να προκύψουν για την Ελλάδα,

Στο πλαίσιο του προεκλογικού αγώνα του για την ηγεσία του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού, ο κ. Χάρης Θεοχάρης βρίσκεται σε διαρκή κινητικότητα, ταξιδεύοντας από ήπειρο σε ήπειρο.

Με τη συμβολή των νέων ψηφιακών μέσων, όπως τα big data και η τεχνητή νοημοσύνη, θα γίνει δυνατό να εξορθολογιστούν οι ροές τουριστών ανά προορισμό.

εάν τελικά επικρατήσετε; – Η Ελλάδα θα επιβεβαιώσει το status της, ακόμη πιο εμφαντικά, ως μια πραγματική πρωταγωνίστρια. Ζητούμενο για εμένα είναι όμως να αναδείξω το ελληνικό στοιχείο σαν καταλύτη θετικής αλλαγής και προόδου. Θυμίζω ότι ανοίξαμε πρώτοι τον τουρισμό μας ύστερα από το ξέσπασμα της COVID-19, αναπτύσσοντας πρωτοποριακές και πρωτότυπες μεθόδους για τον έλεγχο και την υγειονομική ασφάλεια των επισκεπτών μας από το εξωτερικό. Η ελληνική μεθοδολογία υιοθετήθηκε από την Ε.Ε., ενώ αποσπάσαμε ενθουσιώδεις επαίνους και σημαντικές βραβεύσεις από τη διεθνή κοινότητα. Αν λοιπόν καταφέρω να μολιάσω στον

Όλοι οι δείκτες δείχνουν ότι το 2025 θα κινηθούμε στο πολύ υψηλό επίπεδο της περασμένης χρονιάς. Τα στοιχεία από τους πρώτους μήνες ήδη παραπέμπουν σε μια σημαντική αύξηση της τάξης του 7,5%-8% σε σύγκριση με το ίδιο διάστημα πέρυσι, σημειώνει ο κ. Θεοχάρης.

ΠΟΤ το ελληνικό πνεύμα, την εφευρετικότητα, το πάθος για την καινοτομία, μαζί με το φως της ευαισθησίας και της ανθρωπιάς, τότε ολόκληρος ο Οργανισμός θα γυρίσει σελίδα προς ένα καλύτερο μέλλον. Που θα έχει ελληνικό χρώμα, ελληνικά υπογραφή – και ταυτόχρονα παγκόσμια.

– Κατά τη δική σας εκτίμηση, ποies είναι οι προοπτικές του ελληνικού τουρισμού για τη φετινή χρονιά; – Όλοι οι δείκτες –ή οι λεγολογιασμένοι «οίωνοι» αν προτιμάτε– δείχνουν ότι το 2025 θα κινηθούμε στο πολύ υψηλό επίπεδο της περασμένης χρονιάς. Τα στοιχεία από τους πρώτους μήνες του έτους

ήδη παραπέμπουν σε μια σημαντική αύξηση της τάξης του 7,5%-8% σε σύγκριση με το ίδιο διάστημα πέρυσι. Επίσης δεν πρέπει να παραβλέπουμε, ούτε να υποτιμούμε ότι ο τουρισμός τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας βρίσκεται σε διαρκή άνοδο, η οποία οφείλεται σε μια συνολική, συντονισμένη και συστηματική προσπάθεια.

– Οι πάρα πολύ μεγάλοι αριθμοί ταξιδιωτών σε συγκεκριμένους προορισμούς είναι φαινόμενο που έχει πάρει διαστάσεις σοβαρού προβλήματος. Το ίδιο ισχύει για την κλιματική αλλαγή. Πώς σκέφτεστε να αντιμετωπίσετε τέτοιου είδους προβλήματα;

– Η λύση που αναζητούμε για τον υπερτουρισμό δεν μπορεί παρά να είναι τμήμα του γενικότερου αναπροσανατολισμού του τουρισμού προς τις βιώσιμες, φιλικές προς το περιβάλλον, πρακτικές. Το στοιχείμα για τον ΠΟΤ είναι το πώς θα υποδείξει, πώς θα «διδάξει» αν προτιμάτε, αυτές τις πρακτικές στον τουριστικό κλάδο και σε διεθνή κλίμακα. Πρακτικές οι οποίες, με τη συμβολή των νέων ψηφιακών μέσων, όπως τα big data και η τεχνητή νοημοσύνη, θα εξορθολογίσουν τις ροές τουριστών ανά προορισμό, αποτρέποντας τη συγκέντρωση περισσότερων επισκεπτών από όσους αντέχει ως φυσικό, οικιστικό, πολιτιστικό και, εντέλει, ανθρώπινο περιβάλλον.

Και για να μη μιλώ αφηρημένα, ασ παρούμε το παράδειγμα της Ελλάδας. Αυτό που θα πρέπει να κάνουμε προκειμένου να θωρακίσουμε, κατά το μέγιστο δυνατόν, τον τουριστικό κλάδο εδώ είναι να διευρύνουμε τη δραστηριότητα. Τόσο χρονικά όσο και γεωγραφικά. Πρέπει επίσης να προσελκύσουμε περισσότερους τουρίστες από διαφορετικά σημεία του πλανήτη.

– Πώς θα περιγράφατε με λίγα λόγια το όραμά σας για τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού;

– Οραμά μου είναι να τον φέρω στο προσκήνιο της παγκόσμιας τουριστικής αγοράς, εκεί όπου οφείλει και του αξίζει να είναι. Φιλοδοξώ να ανοίξω τον Οργανισμό στον κόσμο, με περισσότερη διαφάνεια και αξιοκρατία. Φιλοδοξώ να τον στρέψω προς τη βιώσιμη ανάπτυξη και, σε στενή συνάφεια με αυτό, την εκτενή ψηφιοποίηση. Να μεγιστοποιήσω τις δυνατότητες στήριξης των εργαζομένων και να προωθήσω την επιμόρφωσή τους.

– Ποies πολιτικές απαιτούνται για κάτι τέτοιο;

– Μπορώ να σας αναφέρω τους κύριους άξονες: κατ’ αρχάς, ενότητα της κοινότητας του ΠΟΤ, αντί για διχασμό και κατακερματισμό. Δεύτερον, προώθηση πρακτικών βιώσιμης ανάπτυξης και κυκλικής οικονομίας, με μια δέσμη δράσεων που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση της εξάντλησης των φυσικών πόρων, ιδιαίτερα σε πολυσύχναστους και δημοφιλείς προορισμούς. Τρίτον, ψηφιοποίηση στο μέγιστο δυνατόν. Τέταρτον, οικονομική και μορφωτική ενδυνάμωση των εργαζομένων στον κλάδο. Και πέμπτον, δημιουργία νέων, ευέλικτων θεσμικών οργάνων, όπως για παράδειγμα Παγκόσμιο Ταμείο Ανθεκτικότητας για τη στήριξη ευάλωτων χωρών ή κοινοτήτων οι οποίες εξαρτώνται οικονομικά από τον τουρισμό, κατεχοχάν σε περιόδους κρίσεων. Στην ίδια λογική εισογούμαι την ίδρυση ενός Παγκόσμιου Κέντρου Δεδομένων για την Ανθεκτικότητα και Διαχείριση Κρίσεων στον Τουρισμό.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

προτείνει

2

ΠΑΡ 20:30 (90')
Ο μικρός Έγιολφ (14+)
Χένρικ Ίψεν | Νέα Σκηνή ΟΟΚ

Στο αριστούργημα του Ίψεν, το εμμονικό ερωτικό πάθος και η μονομανής αγάπη αποτελούν την αιτία για τα όσα θα βιώσει ο μικρός Έγιολφ. Η απερισκεψία και αμέλεια των γονέων που οδηγεί, ακούσια ή εκούσια, στην κακοποίηση των παιδιών τους, είναι ένα οικείο θέμα παντός καιρού. Σκηνοθεσία-Διασκευή: Stefan Larsson. Παίζουν: Μαργαρίτα Ζαχαρίου, Αντρέας Κουτσόφτας, Μαρίνα Μακρή, Λένια Σορόκου, Ανδρέας Τσέλεπος και το παιδί Ιωσήφ Κατσουλάκης. Με αγγλικούς και τουρκικούς υπέρτιτλους. **€12 / 6**

3

ΣΑΒ 17:00 (60')
Η Κούκλα του Φραντς Κάφκα (4+)
Humart

Το έργο μάς μεταφέρει στον μαγικό κόσμο μιας «κατά πολλούς» αληθινής ιστορίας, πλημμυρισμένης από συγκίνηση και έντονα συναισθήματα. Μιας ιστορίας που μας θυμίζει πως «ό,τι αγαπάμε μάλλον θα χαθεί, η αγάπη όμως θα επιστρέψει με άλλο τρόπο...». Μια παράσταση γεμάτη εικόνες, μουσική και φυσικά χιούμορ, που έρχεται για να ταξιδέψει μικρούς και μεγάλους. Σκηνοθεσία: Κώστας Σιλβέστρος. Δραματοουργία / Κείμενο / Στίχοι τραγουδιών: Σταύρος Σταύρου. Μουσική σύνθεση: Οδωρής Οικονόμου. Παίζουν: Χριστίνα Παπαδοπούλου, Άντону Παπαμχαήλ, Αντρέας Κουτσόφτας, Άνθη Κάσιου, Ραφαέλλα Καβάζη. Χορευτής: Γιάννης Οικονομίδης. Μουσικός επί σκηνής: Ανδρέας Μιχαλόπουλος. **€12**

7

TET 20:00 (170')
The importance of being Earnest
Όσκαρ Ουάιλντ | NT Live

Η βραβευμένη με Olivier Sharon D Clarke συμπρωταγωνιστεί με τον Ncuti Gatwa σε αυτή την εύθυμη διασκευή της πιο γνωστής κωμωδίας του Όσκαρ Ουάιλντ, *Η σημασία να είσαι σοβαρός*. Ο Τζακ με τον φίλο του Άλτζι ευελπιστώντας να εντυπωσιάσουν δύο περιζήτητες δεσποινίδες, λένε το ένα ψέμα μετά το άλλο. Ο Max Webster σκηνοθετεί μια ξεκαρδιστική ιστορία ταυτότητας και ρομαντισμού, σε μαγνητοσκοπημένη αναμετάδοση από το National Theatre στο Λονδίνο. Με ελληνικούς και αγγλικούς υπότιτλους. **€12 / 10**

9

ΠΑΡ 20:30 (90')
Πάρτι Γενεθλίων (15+)
Χάρολντ Πίντερ | Σόλο για Τρεις

Με τη δομή ενός θρίλερ και έντονα τα χαρακτηριστικά του Θεάτρου του Παραλόγου, αλλά και με κωμικοτραγικές καταστάσεις, το έργο εκτυλίσσεται σε μια παραμελημένη πανσιόν. Ένας πρώην πιανίστας, είναι ο μοναδικός ένοικιος, μέχρι που καταφθάνουν δύο μυστηριώδεις τύποι, οι οποίοι οργανώνουν ένα «πάρτι γενεθλίων», για τον Στάνλεϋ το οποίο, σταδιακά, μετατρέπεται σε εφιάλτη. Σκηνοθεσία: Μαρία Μανναρίδου – Καρσερά. Ερμηνεύουν: Αντρέϊ Κρουπι, Χριστίνα Χριστόφια, Πάνος Μακρής, Λαζάρια Φράγκου, Δημήτρης Αντωνίου, Φώτης Φωτίου. **€15 / 12**

17

ΣΑΒ 19:00 (180')
Newcomers
Pylon Art & Culture

Σε μια νέα ερμηνεία της δράσης *What happens to me is written up there* (2022), η Μαρία Λοϊζίδου επιλέγει τον χώρο του θεάτρου για να φιλοξενήσει για μια μόνο φορά, τις εντάσεις των εύθραυστων γραμμών μολυβιού που ξεπερνούν το χαρτί και την πρακτική της απόδοσης του λόγου ως ανάγνωση αντανakλάσεων κοινών εμπειριών. Το *What happens to me is written up there* αποτελεί μέρος της νέας έκθεσης της Μαρίας Λοϊζίδου Newcomers, Pylon Art & Culture, Ξενοδοχείο Μινέρβα, Πλάτρες. Είσοδος Ελεύθερη

19 & 20

ΔΕΥ & ΤΡΙ 20:30 (150')
Θανάσης Αλευράς 46 + Σέξυ
Φωκάς Ευαγγελινός

Ο Θανάσης Αλευράς επιστρέφει στο Θέατρο Ριάλτο με τη νέα του παράσταση πιο ...ανώριμος αλλά και πιο σέξι από ποτέ! Μας κλείνει πονηρά το μάτι και λέει: «Είναι μια παράσταση με διάθεση αυτοσαρκασμού, με χιούμορ απέναντι στο ανελέητο sexism και την υστερία της αψεγάδιαστης ομορφιάς που επιτάσσει η εποχή, ολίγον αθρόοστομη, αφιltrάριστη και πολύ ερωτική. Και θα δείτε, το σέξι κρύβεται παντού: Στο δρόμο, στην πολιτική, στις τέχνες, στη μόδα, στα τραγούδια, στους λογαριασμούς...» Μαζί του δύο βασικοί του συνεργάτες, δύο υπέροχοι performers οι οποίοι παίζουν, χορεύουν και τραγουδάνε μαγικά: η αισθησιακή soul & funk ερμηνεύτρια Idra Kayne και ο πολυσχιδής καλλιτέχνης Jerome Kaluta. Σκηνοθεσία: Φωκάς Ευαγγελινός. Κείμενα παράστασης: Γιώργος Παυριανός. Δημοιουργική συμμετοχή στα κείμενα: Φοίβος Δεληβοριάς, Αντώνης Θυσιάδης, Θανάσης Αλευράς, Μουσικοί: Ευριπίδης Ζεμενίδης – Κιθάρες, Θάνος Μιχαηλίδης – Τύμπανα, Γιώργος Μπουλντής – Μπάσο, Χρήστος Παπαδόπουλος - Σαξόφωνο, Κλαρίνο, Αλέξανδρος Δημόπουλος – Πλήκτρα. Σημείωση: Απαραίτητη η Γονική Συναίνεση. **€28 / 25**

24

ΣΑΒ 19:00 (98')
Ocean with David Attenborough
(10+)

Το ντοκιμαντέρ οδηγεί τον θεατή σε ένα συναρπαστικό ταξίδι, αποδεικνύοντας πως δεν υπάρχει τίποτα πιο ζωτικό για την επιβίωσή μας, τίποτα πιο ζωντανό, θαυμαστό και εκπληκτικό από τον ωκεανό. Ο εμβληματικός παρουσιαστής και σκηνοθέτης μέσα από εντυπωσιακές εικόνες και σκάνες με κοραλλιογενείς υφάλους και δάση από φύκια, αποκαλύπτει παράλληλα τη σκληρή πραγματικότητα και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο ωκεανός. Στα Αγγλικά με Ελληνικούς υπότιτλους. **€8 / 5**

28

TET 20:30 (75')
Το Νερό στην Κύπρο – Ούμψες άλλων εποχών
(CY 2025) Πασχάλης Παπαπέτρου

Ένα ντοκιμαντέρ για τις προσπάθειες των Κυπρίων, σε μια ημίξηρη γεωγραφική περιοχή, να εκτρέψουν το νερό από τις κοίτες των ποταμών για να ποτίσουν τα χωράφια τους και να εκμεταλλευθούν τους αβαθείς υδροφορείς σκάβοντας λαγούμια (κανάτ). Σκηνοθεσία: Πασχάλης Παπαπέτρου. Σενάριο: Δρ. Γιώργος Κωνσταντίνου, Πασχάλης Παπαπέτρου. Αφήγηση: Κώστας Χαράλαμπίδης, Πάμπος Σακκάς. Συμπαράγωγή: Anafysis Films & Υφυπουργείο Πολιτισμού (Τμήμα Σύγχρονου Πολιτισμού). Με την στήριξη του ΕΟΑ Λεμεσού. Με Αγγλικούς υπότιτλους. Είσοδος Ελεύθερη

77777745
rialto.com.cy

Θέατρο Ριάλτο

Στο τραπέζι πλαφόν στις αυξήσεις των ενοικίων

Υψηλότερος ΕΝΦΙΑ για κλειστά ακίνητα, επιδοτήσεις και φορολογικά κίνητρα, στα μέτρα που εξετάζει η Ελληνική κυβέρνηση για να αντιμετωπιστεί το κόστος στέγασης

Του **ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ**

«Κόφτες» στα ποσοστά αύξησης των ενοικίων κατά τις ανανεώσεις μισθωτηρίων συμβολαίων, αντικίνητρα για τη διατήρηση κλειστών διαμερισμάτων, «φρένο» στις αθρόες αγορές ακινήτων από ξένους επενδυτές, επιδοτήσεις και φορολογικά κίνητρα. Η κυβέρνηση βάζει στο τραπέζι όλα τα σενάρια για την επιβολή νομοθετικών μέτρων που θα συγκρατήσουν τις ανεξέλεγκτες αυξήσεις των ενοικίων. Το πρόβλημα με το κόστος στέγασης λαμβάνει πλέον διαστάσεις «τέλειας καταιγίδας». Τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ αποτυπώνουν διψήφια ετήσια ποσοστά αυξήσεων –ο Μάρτιος έκλεισε στο 10,5%–, αλλά και αυξημένο κίνδυνο φτώχειας (άνω του 30%) για τα νοικοκυριά που δεν έχουν ιδιόκτητη στέγη. Τα όποια μέτρα έχουν ήδη ληφθεί δεν ανακόπτουν το ανατιμητικό κύμα, γι' αυτό και τα εμπλεκόμενα υπουργεία –κυρίως το υπουργείο Οικονομικών και το υπουργείο Κοινωνικών Συνοχής και Οικογένειας– επεξεργάζονται παρεμβάσεις «άμεσας απόδοσης». Στο «μικροσκόπιο» μπαίνουν και οι πρακτικές που επεξεργάζονται άλλα ευρωπαϊκά κράτη και κυρίως η Ισπανία, η οποία αντιμετωπίζει ήδη οξύτατο πρόβλημα.

Μέχρι τώρα επιχειρήθηκε να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα με παροχή κινήτρων: φορολογικά απαλλαγές για διάθεση κλειστών ακινήτων προς μακροχρόνιες μισθώσεις, επιδοτήσεις επιτοκίων ώστε να φύγουν νοικοκυριά από

Στο μικροσκόπιο των υπουργείων που επεξεργάζονται παρεμβάσεις μπαίνουν και οι πρακτικές άλλων ευρωπαϊκών κρατών και κυρίως της Ισπανίας, η οποία αντιμετωπίζει ήδη οξύτατο πρόβλημα.

Η υλοποίηση των μέτρων που έχουν ήδη δρομολογηθεί μπορεί να οδηγήσει στην κάλυψη των στεγαστικών αναγκών περίπου 20.000-30.000 νοικοκυριών, όταν η ζήτηση υπολογίζεται σε 300.000 ακίνητα.

το ενοίκιο και να αποκτήσουν την ιδιότητα στέγης, αλλά και «ζεστό χρήμα» έως 8.000 ευρώ για την επισκευή παλαιών ακινήτων προκειμένου να δοθούν και πάλι για μόνιμη στέγαση οικογενειών με ενοίκιο. Η υλοποίηση των μέτρων βρίσκεται σε εξέλιξη, όμως τα πρώτα συμπεράσματα έχουν εξαχθεί: Ο αριθμός των ωφελουμένων ακόμη και όταν ο-

λοκληρωθούν τα μέτρα θα είναι πολύ μικρός για να επηρεαστεί η ισορροπία προσφοράς - ζήτησης στην αγορά· η απόλυτη επιτυχία των μέτρων που έχουν δρομολογηθεί θα οδηγήσει στην κάλυψη των στεγαστικών αναγκών περίπου 20.000-30.000 νοικοκυριών, όταν η απόλυτη ζήτηση υπολογίζεται ότι απαιτεί περίπου 300.000 ακίνητα.

Η ανισορροπία αποτυπώνεται ξεκάθαρα στα στοιχεία του πληθωρισμού. Μήνα με τον μήνα, η ΕΛΣΤΑΤ καταγράφει υψηλότερα ποσοστά αυξήσεων στα ενοίκια κύριας κατοικίας. Το +10,5% του Μαρτίου είναι το υψηλότερο ποσοστό από το ξέσπασμα της κρίσης, ποσοστό τέσσερις φορές μεγαλύτερο από τον μέσο πληθωρισμό και υπερδιπλάσιο από τον ρυθμό μεταβολής του μέσου εισοδήματος. Αυτό μεταφράζεται σε διάθεση ολόενα και μεγαλύτερου ποσοστού εισοδήματος για την κάλυψη των στεγαστικών αναγκών όσον ζουν στο ενοίκιο. Η πρόσφατη έρευνα της Alpha Bank εντόπισε ότι ήδη το 50% των ενοικιαστών διαθέτει πάνω από το 30% του εισοδήματός του για κάλυψη στεγαστικών αναγκών, ενώ η έρευνα φτώχειας της ΕΛΣΤΑΤ θέτει τρεις στους δέκα σε κατάσταση υψηλού κινδύνου για να βρεθούν κάτω από το όριο της φτώχειας. Μέτρα ενίσχυσης της προκαταβολής (κοινωνική αντιπαροχή κ.λπ.) απαιτούν πολύ χρόνο για να αποδώσουν και πλέον η ενεργοποίηση μέτρων άμεσης απόδοσης λαμβάνει χαρακτηρισμό καταπιεστικού. Κάθε σενάριο «μετρίεται»

Τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ αποτυπώνουν διψήφια ετήσια ποσοστά αυξήσεων στο κόστος στέγασης αλλά και αυξημένο κίνδυνο φτώχειας (άνω του 30%) για τα νοικοκυριά που δεν έχουν ιδιόκτητη στέγη.

ως προς τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά του:

1. Συζητείται η επιβολή «πλαφόν» στο ποσοστό αύξησης των ενοικίων στα «πρότυπα» των επαγγελματικών μισθώσεων. Η «ιδέα» είναι ο περιορισμός να αφορά το ποσοστό αύξησης κατά τις ανανεώσεις των μισθωτηρίων, καθώς εκεί καταγράφονται οι μεγαλύτερες ποσοστιαίες αυξήσεις. Δύο είναι οι κίνδυνοι που ελλοχεύουν: Πρώτον, να εκτοξευτούν τα «μαύρα» (δηλαδή οι πραγματικές αυξήσεις να δίνονται κάτω από το τραπέζι), με αποτέλεσμα και να ζημιώνονται οι ενοικιαστές και να χάνει έσοδα το Δημόσιο. Και δεύτερον, να ξεκινήσει κύμα... εκπαρθύρωσης ενοικιαστών με στόχο την εξεύρεση νέων οι οποίοι και θα καταβάλλουν υψηλότερο μίσθωμα.

2. Η φορολόγηση (πιθανότητα με υψηλότερο ΕΝΦΙΑ) στα κλειστά ακίνητα προτείνεται για να πέσουν περισσότερα ακίνητα στην αγορά. Ο αντιλογος έχει και πλέον με το γεγονός ότι δεν υπάρχουν αξιόπιστα στοιχεία για το ποια πραγματικά είναι τα κλειστά ακίνητα και ποια δη-

λώνονται ως τέτοια. Επίσης, οι περισσότεροι ιδιοκτήτες δεν κρατούν τα ακίνητα κλειστά από επιλογή, αλλά αδυναμία: έλλειψη πόρων για την ανακαίνιση και αξιοποίηση, μπλεγμένο ιδιοκτησιακό καθεστώς, βάρος λόγω χρεών κ.λπ.

3. Το μέτρο που έβαλε στο τραπέζι η Ισπανία αφορά τη φορολόγηση –και μάλιστα με απαγορευτικούς συντελεστές– αγοράς ακινήτων από κατοίκους εξωτερικού. Στην Ελλάδα, κάτι τέτοιο θα είχε ως αποτέλεσμα να ψαλιδιστούν οι άμεσες ξένες επενδύσεις (σημαντικό κομμάτι των οποίων αφορά τα ακίνητα) και να επηρεαστεί ο ρυθμός ανάπτυξης της χώρας.

4. Γενναία αύξηση του επιδόματος ενοικίου για νέους και ευάλωτα νοικοκυριά. Το μέτρο έχει το μειονέκτημα ότι ενισχύει τη ζήτηση (άρα συντηρεί το κύμα αυξήσεων), ενώ επιφέρει και σοβαρό δημοσιονομικό κόστος. Η κυβέρνηση έχει ήδη ανακοινώσει αναπροσαρμογή του επιδόματος στέγασης (ταυτόχρονα με αλλαγή των κριτηρίων χορήγησης), όμως το μέτρο έχει ήδη

«παγώσει» μέχρι νεωτέρας και λόγω δημοσιονομικού κόστους αλλά και λόγω του ότι η αλλαγή των κριτηρίων μπορεί να μειώσει αισθητά τον αριθμό των δικαιούχων.

5. Μείωση φόρου για τους ιδιοκτήτες ακινήτων. Είναι το αίτημα των ιδιοκτητών οι οποίοι υποστηρίζουν ότι η αύξηση του καθαρού εισοδήματος μέσω της μείωσης της φορολογίας θα συγκρατήσει τα ενοίκια και θα αυξήσει το ενδιαφέρον για ενοικιάσεις κλειστών ακινήτων. Το μέτρο σκοντάφτει και στο δημοσιονομικό κόστος (τα δηλωθέντα εισοδήματα ξεπερνούν ήδη τα 11 δισ. ευρώ) αλλά και στη σοβαρή φοροδιαφυγή που καταγράφεται στη συγκεκριμένη κατηγορία εισοδημάτων.

6. Αυστηροποίηση των μέτρων για τις βραχυχρόνιες μισθώσεις, καθώς τα μέτρα που έχουν ήδη ληφθεί («πάγωμα» στα τρία κεντρικά διαμερίσματα της Αθήνας) δεν έχουν ανακόψει τον αριθμό των μισθώσεων, με τη Eurostat να καταγράφει νέο ρεκόρ διανυκτερεύσεων για το 2024.

Η «αναβαθμίση» κόλλησε στη μαύρη εργασία

Μικρό το ενδιαφέρον για τα άτοκα δάνεια του προγράμματος «Αναβαθμίζω το σπίτι», καθώς απαιτούνται αποδείξεις για τις δαπάνες

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Τις 2.500 έφτασαν οι εγκρίσεις από τις τράπεζες για το πρόγραμμα «Αναβαθμίζω το σπίτι μου» σε σύνολο αιτήσεων περίπου 3.500 οι οποίες έχουν υποβληθεί από τις 12 Φεβρουαρίου που άνοιξε η σχετική πλατφόρμα. Το πρόγραμμα χρηματοδοτεί με άτοκα δάνεια από 5.000 έως 25.000 ευρώ την ενεργειακή αναβάθμιση των κατοικιών και είναι ανοικτό για όλα τα ακίνητα, ανεξάρτητα δηλαδή εάν είναι πρώτη κατοικία ή όχι. Το μέσο δάνειο με βάση τις μέχρι σήμερα εγκρίσεις φθάνει τις 20.000 ευρώ.

Ο προϋπολογισμός του ανέρχεται στα 400 εκατ. ευρώ και το πρόγραμμα θα παραμείνει ανοικτό έως τα τέλη του χρόνου ή νωρίτερα, εφόσον εξαντληθούν οι πόροι του, που προέρχονται κατά 75% από το Ταμείο Ανακαίνισης, ενώ η διάρκεια αποπληρωμής του δανείου είναι από τρία έως επτά χρόνια. Στα πλεονεκτήματα του προγράμματος είναι ότι δεν υπάρχουν εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια, γεγονός που επιτρέπει τη χρηματοδότηση ενεργειακών παρεμβάσεων, χωρίς ουσιαστικά περιορισμούς. Εντούτοις, ο αριθμός των αιτήσεων που έχει υποβληθεί μέχρι σήμερα κρίνεται μη ικανοποιητικός και αποδίδεται από τις τράπεζες στον «α ανταγωνισμό» που υπάρχει από το πρόγραμμα «Εξοικονομώ», μέσω του οποίου επιδοτείται η δαπάνη σε ποσοστό 50% (σε κάποιες περιπτώσεις φθάνει έως το 95%), γεγονός που καθιστά το «Αναβαθμίζω» λιγότερο ελκυστικό ως προς το οικονομικό του όφελος. Σε αντίθεση, ωστόσο, με το «Εξοικονομώ», που απαιτεί

Το πρόγραμμα χρηματοδοτεί την ενεργειακή αναβάθμιση των κατοικιών χωρίς εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια.

την αναβάθμιση κατά τρεις τουλάχιστον ενεργειακές κατηγορίες του ακινήτου, το «Αναβαθμίζω» δεν συνοδεύεται από αντιστοιχες προϋποθέσεις, με συνέπεια οι όροι του να είναι πιο προσεγγιστικοί. Έτσι, ένας από τους βασικούς λόγους για τη χαμηλή αποδοχή του προγράμματος θα πρέπει να αναζητηθεί στην έλλειψη που υπάρχει στην αγορά των εργατοτεχνιτών, με δεδομένο πάντα ότι οι δαπάνες ενεργειακής αναβάθμισης απαιτούν, όπως είναι φυσικό, τιμολόγια – όταν μεγάλο μέρος της αγοράς λειτουργεί χωρίς παραστατικά.

Να σημειωθεί ότι στις επιλέξιμες δαπάνες είναι και ο ΦΠΑ ο οποίος συμπεριλαμβάνεται στο ποσό του δανείου, ενώ οι εργασίες που χρηματοδοτούνται αφορούν:

- Θερμομόνωση (εσωτερική - εξωτερική).
- Κατασκευή πράσινης στέγης. Τοποθέτηση ενεργειακών κουφωμάτων - υαλοπινάκων.
- Τοποθέτηση ηλιακού θερμοσίφωνα.
- Εγκατάσταση συστημάτων εξωτερικής μόνιμης σκίασης (όχι τέντες).
- Τοποθέτηση συστημάτων θέρμανσης - ψύξης με αξιοποίηση ανανεώσιμων

πηγών ενέργειας ή με σύστημα συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας υψηλής απόδοσης (ενδεικτικά, ηλεκτρική αντλία θερμότητας, κλιματιστικές μονάδες inverter ενεργειακής κλάσης A+ και πάνω).

Εγκατάσταση συστημάτων θέρμωσης με ρυθμίσεις.

Εγκατάσταση συστημάτων αποθήκευσης ενέργειας (συσσωρευτές) από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Εγκατάσταση φωτοβολταϊκών

σταθμών – μικρών ανεμογεννητριών και άλλων ΑΠΕ

Εργασίες τοποθέτησης - υπηρεσίες τεχνικού συμβούλου, μηχανικού.

Σε εξέλιξη είναι επίσης το πρόγραμμα «Ανακαινίζω - Νοικιάζω», οι όροι του οποίου τροποποιήθηκαν τον Φεβρουάριο του 2025 προκειμένου να καταστεί ελκυστικότερο στους υποψήφιους ιδιοκτήτες.

Το πρόγραμμα επιδοτεί την επισκευή κατοικιών με σκοπό τη διάθεσή τους

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

για εκμίσθωση. Συγκεκριμένα, οι εντασσόμενοι στο πρόγραμμα επιδοτούνται για την πραγματοποίηση δαπανών επισκευής και ανακαίνισης επί του ακινήτου τους, ύψους μέχρι 13.500 ευρώ, που περιλαμβάνουν τα απαιτούμενα υλικά και τις εργασίες.

Η επιδότηση ανέρχεται στο 60% των δαπανών που θα πραγματοποιηθούν και χορηγείται υπό τις εξής προϋποθέσεις, οι οποίες πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά:

α) Τα σχετικά τιμολόγια εξοφλούνται ηλεκτρονικά.

β) Μετά την ανακαίνιση προχωρούν σε εκμίσθωση του ακινήτου με διάρκεια τριών τουλάχιστον ετών.

Με βάση τα στοιχεία της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης, μέχρι σήμερα έχουν υποβληθεί 7.031 αιτήσεις, από τις οποίες οι 3.364 από τον Φεβρουάριο και μετά, οπότε αναθεωρήθηκαν οι όροι του προγράμματος. Οι εγκρίσεις φθάνουν τις 4.392 και από αυτές οι 2.445 έχουν ολοκληρωθεί το τελευταίο τρίμηνο.

Οι προϋποθέσεις υπαγωγής στο πρόγραμμα είναι:

• Οι ωφελούμενοι να διαθέτουν την κυριότητα ή την επικαρπία του ακινήτου κατά ποσοστό ίσο ή μεγαλύτερο του 50%.

• Οι ωφελούμενοι να έχουν ετήσιο οικογενειακό φορολογητέο, πραγματικό ή τεκμαρτό, εισόδημα έως 40.000 ευρώ και να διαθέτουν ακίνητη περιουσία της οποίας η συνολική αξία δεν υπερβαίνει τις 300.000 ευρώ.

• Το ακίνητο να έχει έκταση έως 100 τ.μ. και να βρίσκεται σε οικιστική περιοχή.

• Το ακίνητο να μην έχει δηλωθεί ως πρώτη κατοικία, ως μισθωμένο και να δηλώνεται ως κενό στο έντυπο Ε2 που συνοδεύει τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος κατά τα τρία τελευταία έτη.

Η συνολική δαπάνη χρηματοδότησης του προγράμματος «Ανακαινίζω - Νοικιάζω» δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. ευρώ και βαρύνει τον τακτικό προϋπολογισμό του υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας.

ΑΠΟ

€236.000

ΜΕ ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΑΠΟΔΟΣΗ

ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ (ROI) 6%

8000 57 57 www.cyfieldgroup.com [in](#) [f](#) [@](#) [@cyfieldgroup](#) **CYFIELD**

UNIVERSAL LIFE

Ημερίδα καριέρας

Με τη συμμετοχή δεκάδων φοιτητών, απόφοιτων και νέων επαγγελματιών πραγματοποιήθηκε το CareerStart, η ημερίδα καριέρας που διοργάνωσε η Universal Life το Σάββατο, 12 Απριλίου 2025, στη Δημοσιογραφική Εστία στην Λευκωσία. Η εκδήλωση εντάσσεται στη στρατηγική Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης της Universal Life και είχε ως στόχο να προσφέρει πρακτική καθοδήγηση και συμβουλές ενδυνάμωσης τόσο προσωπικού τους προφίλ στους νέους, που ετοιμάζονται να εισέλθουν στην αγορά εργασίας.

Η θεματολογία της ημερίδας επικεντρώθηκε σε πέντε βασικούς άξονες: συνέντευξη εργασίας, προσωπικό branding, οικονομική διαχείριση, τεχνητή νοημοσύνη και επιχειρηματικότητα. Πέντε καταξιωμένοι επαγγελματίες της κυπριακής

αγοράς μοιράστηκαν εμπειρίες και πρακτικές συμβουλές, μιλώντας με αμεσότητα και αυθεντικότητα.

Σε δήλωσή του, ο γενικός διευθυντής Διοίκησης της Universal Life, κ. Κύπρος Μοιράνης, σημείωσε ότι το CareerStart αποτελεί μια ουσιαστική έκφραση της ευθύνης της Universal Life προς τη νέα γενιά, τονίζοντας:

«Μέσα από πρωτοβουλίες που ενδυναμώνουν τους νέους και τους εξοπλίζουν με τα κατάλληλα εφόδια για το αύριο, υπολοποιούμε έμπρακτα τον ρόλο μας ως κοινωνικά υπεύθυνη εταιρεία και το όραμά μας να καταστούνε πρότυπο καινοτομίας και αριστείας. Θέλουμε οι νέοι να πιστέψουν στις δυνατότητές τους, να διεκδικήσουν τις ευκαιρίες που τους παρουσιάζονται και να σχεδιάσουν το δικό

τους μέλλον με αισιοδοξία και αυτοπεποίθηση». Η εκδήλωση επιβεβαίωσε τον ρόλο της Universal Life ως σταθερού συμ-

μάχου της νέας γενιάς, φροντίζοντας να τους προφέρει τα κατάλληλα εφόδια για εξέλιξη και προσωπική ενδυνάμωση.

HYUNDAI INSTAR

«Καλύτερο Παγκόσμιο Ηλεκτρικό» του 2025

Μεγάλη τιμή για το μικρο-μεγάλο ηλεκτρικό της Hyundai, INSTER, που ανακηρύχθηκε ως «Παγκόσμιο Ηλεκτρικό Αυτοκίνητο της Χρονιάς 2025». Η ανακοίνωση των αποτελεσμάτων έγινε στις 16 Απριλίου, στο πλαίσιο του Διεθνούς Σαλονιού Αυτοκινήτου της Νέας Υόρκης, σε ειδική τελετή. Η επιτυχία του INSTER είναι η τέταρτη συνεχόμενη για μοντέλο της Hyundai στα βραβεία World Car Awards.

«Το Hyundai INSTER είναι νικητής από την πρώτη στιγμή που κυκλοφόρησε. Είμαστε ευτυχείς που η επιτροπή

ειδικών σε θέματα αυτοκινήτων των World Car Awards, ήρθε να το επιβεβαιώσει χαρίζοντάς του τον εξαιρετικά τιμητικό τίτλο του Ηλεκτρικού Αυτοκινήτου της Χρονιάς. Ο συνδυασμός δημιουργικού σχεδιασμού, γκάμας, απόλαυσης στην εξόληση και κα τεχνολογικού εξοπλισμού είναι τα χαρακτηριστικά που τονίζουν οι αγοραστές εκτιμών περισσότερο στο νέο μας ηλεκτρικό μοντέλο. Θέρμες ευχαριστίες στην κριτική Εμπειροσύνη», δήλωσε ο Joseph.

Μα οζ, πρόεδρος και ανώτερος εκτελεστικός διευθυντής της Hyundai Motor Company.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΛΕΜΕΣΟΥ

Διεθνής αναγνώριση για το MBA του

Το MBA του Πανεπιστημίου Λεμεσού (UoL) εντάσσεται στην ελίτ των μόλις 11 EFMD πιστοποιημένων προγραμμάτων, ενισχύοντας τη θέση του ανάμεσα στα κορυφαία ευρωπαϊκά ιδρύματα που προσφέρουν αριστεία στην εκπαίδευση MBA. Αυτή η ανανέωση επιβεβαιώνει τη δέσμευση του προγράμματος στην παροχή επιχειρηματικής εκπαίδευσης παγκόσμιας κλάσης, η οποία πληροί τα υψηλότερα διεθνή πρότυπα.

Η διαπίστωση ΕΦΜΔ αποτελεί έναν διεθνώς αναγνωρισμένο δείκτη αριστείας, ο οποίος απονέμεται μόνο σε επιχειρηματικά προγράμματα που επιδεικνύουν συνεχή βελτίωση, ακαδημαϊκή ποιότητα και ισχυρή σύνδεση με τη βιομηχανία. Η ανανέωση της διαπίστωσης υπογραμμίζει την αρισότητα του Πανεπιστημίου Λεμεσού στην καινοτομία, την ουσιαστική μάθηση και την επαγγελματική επιτυχία των αποφοίτων.

To CIIM Business School, εδώ και δεκαετίες, προσφέρει το πρώτο διεθνώς διαπιστευμένο πρόγραμμα MBA EFMD στην Κύπρο, συνδυάζοντας ακαδημαϊκή αριστεία, διεθνή

αναγνώριση, πρακτική εφαρμογή,
σύνδεση με τη βιομηχανία, και
τόμο παιδαγωγική προσέγγιση κ
παγκόσμια προοπτική – όλα
προσιτή τιμή, μέσω μιας ευέλικτ
και ξεκάθαρης δομής σπουδών.

«Αυτή η διαπίστωση αποτε-
λόμενη της εξαιρετικής ποιότη-
τος του προγράμματος MBA, του Π
ντιστημίου και των φοιτητά-
μας», δήλωσε ο καθηγητής Θεώ-
δωρος Παναγιώτου, πρόεδρος τ
Πανεπιστημίου Λεμεσού, ενώ ο
μνημόνευσε ότι, «παράμενουμε ε
σμευμένοι να παρέχουμε μια δι-
θώς ανταγωνιστική και μεταα-
γωγική εκπαιδευτική εμπειρία».

Το πρόγραμμα MBA του Παν

πιστημίου Λεμεσού συνεχίζει να ξεχωρίζει ως κορυφαία επιλογή για φιλόδοξους επαγγελματίες που αναζητούν σύγχρονες επιχειρηματικές γνώσεις, ηγετικές δεξιότητες και διεθνή προοπτική.

Το UoL ξεχωρίζει ως ένα πραγματικά πρωτοποριακό εκπαιδευτικό ίδρυμα, το οποίο υπερβαίνει τα όρια της παραδοσιακής εκπαίδευσης και κατάρτισης, υιοθετώντας μια μετασχηματιστική προσέγγιση.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμα MBA και τη διαπίστευσή του, επισκεφθείτε: www.uol.ac.cy/en/program/mba-program/.

Τα αποτελέσματα της 4ης έκδοσης του Technology FAST 50

H Deloitte Μέσος Ανατολής δημιούργησε τα αποτελέσματα της έρευνάς της, με τη βοήθεια της εταιρείας εκδόσεων του προγράμματος Middle East Technology Fast 50, παρουσιάζοντας τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες νεοφυείς επιχειρήσεις τεχνολογίας στις Κύπρου και τις Μέσος Ανατολής. Το πρόγραμμα κατατάσσει τις εταιρείες βάσει της αύξησης των εσόδων τους κατά τα τελευταία τέσσερα χρόνια, και αναδεικνύει την καινοτομία και το επιχειρηματικό πνεύμα που συνεχίζει να χαρακτηρίζει το τεχνολογικό τοπίο της περιοχής.

Νέο ρεκόρ για φέτος οι περισσότερες από 200 αιτήσεις που λήφθηκαν, το οποίο ανατράπηκε την αυξανόμενη εμπλοκή και ωρμίοντα εταιρειών στο οικοσύστημα των νεοφυών επιχειρήσεων της περιοχής. Εταιρείες με βάση τη Σαουδική Αραβία αντιπροσωπεύουν το 30% των καταταγμένων επιχειρήσεων στο πρόγραμμα, ενώ ακολουθούν τα ΗΑΕ (28%) και η Κύπρος (16%).

Ο Κυριάκος Χαρολάπιτης, επικεφαλής του προγράμματος Fast 50, σχολίασε: «Είμαι ενθουσιασμένος με τις εταιρείες που παραμένουν στη κατάσταση που είμαστε για τις πρωτοποριακές τεχνολογίες τους, που πρόκειται να επαναπροσδιοριστούν την υπάρχουσα κατάσταση, καθώς και τους επιχειρηματίες τεχνολογίας που αλλάζουν τις συμβατικές επιχειρηματικές πρακτικές των πανηγυριών. Όλοι τους έχουν συνεισφέρει στην ανάπτυξη της χώρας μας».

δύσσει επιδείξει την εμπειρογνώ-
μοσύνη και το πάθος τους για να
αναπτύξουν ισχυρές επιχειρήσεις
με αξιοσημείωτη ανάπτυξη. Ει-
μαστος περήφανοι που το προ-
γράμμά μας αναδεικνύει αυτού-
τους οραματίστες που, διαμορ-
φώνουν τις ζωές μας, τον τρόπο
που εργαζόμαστε και επικοινωνο-
ύμε, ενώ παράλληλα δημιουρ-
γούν σημαντικές ευκαιρίες για
την αντιμετώπιση μελλοντικών
προκλήσεων. Αναγνωρίζοντας
εταιρείες σε Κύπρο και Μέση Α-
νατολή με σημαντική ανάπτυξη
και έμφαση στην καινοτομία, το
πρόγραμμα Technology Fast 50
συμβάλλει στην εδραίωση του
ρόλου που έχουν οι εταιρείες αυ-
τές στη διαμόρφωση της οκο-
νομίας των ευρωπαϊκών περιοχών.

Οι τρεις κορυφαίες εταιρείες στην κατηγορία Fast 50 έχουν έδρα την Κύπρο και τη Σαουδική Αραβία, ενώ στην κατηγορία Rising Star –που διακρίνει εταιρείες που παρουσιάζουν σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης, αλλά δεν πληρούν όλα τα κριτήρια των κατάταξης Fast 50– βρίσκεται περισσότερο εταιρείες από τη ΗΑΕ και τη Σαουδική Αραβία. «Το τοπίο του Fintech στην περιοχή εξελίσσεται γρήγορα, με τις εταιρείες τεχνολογίας να ηγούνται του μετασχηματισμού των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και να θέτουν νέα πρότυπα για τον κλάδο», ανέφερε ο Στέλιος Κυριακίδης, συνεταιριστής στην Deloitte Κύπρου.

MEDAESTHETICS

DR ARGYRIS MICHAELIDES

PLASMA
HIFU
FACIAL DERMAPEN
LASER ASCLEPION
BOTOX
FILLER
LASER HAIR REMOVAL
FUNGAL NAILS PHOTOTHERAPY

MEDSPA

MEDICAL SKINCARE

FOLLOW US

MEDICAL
AESTHETIC
CLINICS

FOR
BOOKING
22871110

Κέρδη 0,46% στο Χ.Α. με ώθηση από τις τραπεζικές μετοχές

Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 1.709,63 μονάδες με τζίρο στα 150,09 εκατ. ευρώ

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Ανοδικά κινήθηκε το Χρηματιστήριο Αθηνών, με τον Γενικό Δείκτη να καταγράφει μικρά κέρδη με ώθηση από την υπεραπόδοση του τραπεζικού κλάδου, αν και δεν έλειψαν οι πτώσεις σε blue chips. Η αγορά φαίνεται να αφομοιώνει το επίπεδο των 1.700 μονάδων, στο οποίο κατάφερε να επανέλθει μετά το σοκ που προκάλεσε στις αγορές η εμπορική πολιτική των ΗΠΑ, ενώ οι επενδυτές προχωρούν σε περιορισμένες κινήσεις με το βλέμμα και στο υπαράξ μακροοικονομικών στοιχείων για ΗΠΑ και Ευρώζων που ανακοινώνονται αυτή την εβδομάδα. Έτσι, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 1.709,63 μονάδες με άνοδο 0,46%, ενώ ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 150,09 εκατ. ευρώ. Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης ενισχύθηκε κατά 0,61% στις 4.237,86 μονάδες, ενώ με άνοδο 0,16% έκλεισε η μεσαία κεφαλαιοποίηση, στις 2.580,25 μονάδες. Στα μη τραπεζικά blue chips, με άνοδο 4,03% έκλεισε η «Ελλάκτωρ» και κατά 3,30% ενισχύθηκε η ΕΛΒΑΛΧαλκός,

ενώ ακολούθησαν με κέρδη άνω του 2% οι Jumbo και ΟΠΑΠ και με άνοδο άνω του 1% οι Aktor, ΔΑΑ και Motor Oil. Στον αντιποδο, με απώλειες 1,53% έκλεισε η Metlen και ακολούθησαν η Coca-Cola με πτώση 0,81% και η ΕΥΔΑΠ με απώλειες 0,51%.

Ο τραπεζικός δείκτης κατέγραψε κέρδη 1,11%, κλείνοντας στις 1.595,18 μονάδες, με την Τράπεζα Πειραιώς να σημειώνει άνοδο 2,17%, τη Eurobank να ακολουθεί με άνοδο 1,61%, την Alpha Bank να ενισχύεται κατά 1,35%, την Εθνική Τράπεζα να καταγράφει κέρδη 0,13%, ενώ με απώλειες 0,13% έκλεισε η Optima Bank. Το ελληνικό Χρηματιστήριο καταγράφει συσώρευση έπιετα από την αναρρίκηση του στην περιοχή των 1.700 μονάδων μετά την αναβάθμιση της Ελλάδας από την S&P, σχολιάζει ο Δημήτρης Τζάνας, σύμβουλος διοίκησης της «Κύκλος Α-ΧΕΠΕΥ».

Ωστόσο, τα θετικά νέα συνεχίζονται, επισημαίνει ο αναλυτής, με τον οίκο Stoxx να περιλαμβάνει το ελληνικό Χρηματιστήριο σε watchlist για μετά-

Ο τραπεζικός δείκτης κατέγραψε κέρδη 1,11%, κλείνοντας στις 1.595,18 μονάδες, με την Τράπεζα Πειραιώς να σημειώνει τη μεγαλύτερη άνοδο, ενισχυμένη κατά 2,17%.

ταξή του στις ανεπτυγμένες αγορές, που είναι πιθανό να αναγγελθεί τον Σεπτέμβριο. Παράλληλα, ολοκληρώνονται οι εταιρικές ανακοινώσεις των αποτελεσμάτων για το 2024 και οι επιδόσεις σε όλα τα μεγέθη, πωλήσεις - λειτουργική κερδοφορία και καθαρά κέρδη, είναι ικανοποιητικές, με τα συ-

νολικά κέρδη να διαμορφώνουν P/E της συνολικής αγοράς λίγο πάνω από 10x, με discount 30% περίπου έναντι του γερμανικού δείκτη DAX. Πιο αξιοσημείωτες είναι οι χρηματικές διανομές που οδηγούν σε αποδόσεις που φτάνουν ακόμη και το 10% και περιλαμβάνουν και πολλές εταιρείες μεσαίας κεφαλαιοποίησης.

Με τις τράπεζες να αποτελούν πάντα τον οδηγό της αγοράς, τα roadshows που έχουν αναγγελθεί για τον Μάιο από τη UBS στο Λονδίνο στις 13-14/5 και τη Wood στην Αθήνα στις 15-16/5 προσλαμβάνουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον, καθώς οι διοικήσεις καλούνται να προι-δεάσουν για τη φετινή πορεία ενόψει των ανακοινώσεων του α΄ τριμήνου, επισημαίνει ο κ. Τζάνας. Συνεπώς, όπως εκτιμά, και με την προσδοκία ότι η οργανική κερδοφορία θα συνεχίσει την ανοδική πορεία της και το 2025 για τον τραπεζικό κλάδο, η αναμέτρηση του Γενικού Δείκτη με τα υψηλά του έτους που καταγράφηκαν τον Μάρτιο, στις 1.746,18 μονάδες, είναι πιθανό να μην καθυστερήσει.

Ανοδος πλνν Παρισιού στις ευρωπαϊκές αγορές

Μεικτά ήταν χθες η εικόνα των ευρωπαϊκών αγορών, που έμοιαζαν να αναζητούν κατεύθυνση καθώς ο Ντόναλντ Τραμπ τάραξε και πάλι τα νερά ανακοινώνοντας μέτρα που θα ελαφρύνουν τον αντίκτυπο των δασμών για τις αυτοκινητοβιομηχανίες. Η είδηση βελτίωσε το κλίμα σε ορισμένες αγορές, αφού όσες επιχειρήσεις καταβάλλουν ήδη δασμούς για τα εισαγόμενα οχήματα δεν θα υπόκεινται σε νέους δασμούς, ενώ η Ουάσιγκτον θα μειώσει επίσης τους φόρους σε εισαγόμενα ανταλλακτικά και εξαρτήματα αυτοκινήτων. Παραμένει, άλλωστε, ακόμη η προσδοκία πως τελικά η στάση του Τραμπ έναντι της Κίνας θα είναι ηπιότερη και θα αποφευχθούν τα χειρότερα σενάρια επιθετικού εμπορικού πολέμου.

Το ενδιαφέρον των επενδυτών ήταν, όμως, παράλληλα στραμμένο στον Καναδά, όπου αναδείχθηκε σε νικητή των εκλογών ο πρώην διοικητής της Τράπεζας της Αγγλίας, Μάρκ Κάρνεϊ, ο οποίος ηγείται του Φιλελεύθερου Κόμματος. Το αποτέλεσμα των εκλογών εμπνέει προβληματισμό στις αγορές, δεδομένου ότι παραμένει αβέβαιο το κατά πόσον θα κατορθώσει να σχηματίσει πλειοψηφική κυβέρνηση. Έτσι ο πανευρωπαϊκός δείκτης Eurostoxx 600 έκλεισε με μικρά κέρδη 0,36% και ο εξωστρεφής δείκτης FTSE 100 του Λονδίνου με μικρή άνοδο 0,55%. Ανάμεσα

στους χαμένους του FTSE 100 ήταν χθες ο πετρελαϊκός κολοσσός BP, καθώς είχε ανακοινώσει νωρίτερα σημαντική μείωση των κερδών του κατά 49% από το α΄ τρίμηνο του έτους. Την ίδια στιγμή, το χρηματιστήριο της Φρανκφούρτης σημείωνε άνοδο, με τον δείκτη Xetra DAX να κλείνει με κέρδη 0,69%, μιας και νωρίτερα είχαν δοθεί στη δημοσιότητα στοιχεία που εμφάνιζαν βελτιωμένη την εμπιστοσύνη των κα-

Στα νέα μέτρα Τραμπ για τις αυτοκινητοβιομηχανίες και στις καναδικές εκλογές στραμμένο το βλέμμα των επενδυτών.

ταναλωτών και τον πληθωρισμό να αποκλιμακώνεται στο 2,1% στη μεγαλύτερη ευρωπαϊκή οικονομία. Ωθηση στον δείκτη έδωσε, άλλωστε, η είδηση ότι ο γερμανικός τραπεζικός κολοσσός της Deutsche Bank κατέγραψε άλμα κερδών κατά 39% το α΄ τρίμηνο υπερβαίνοντας τις προβλέψεις της αγοράς. Τη μεγαλύτερη άνοδο σημείωσε χθες ο δείκτης FTSE MIB του Μιλάνου, που έκλεισε με κέρδη 1,07%, ενώ ο CAC 40 του Παρισιού έκλεισε με μικρές απώλειες 0,24%.

(Τιμήν: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη				(Σε δολάρια)			
Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%					
3M COMPANY	138,13	0,145					
ALCOA CORP	25,29	-1,0563					
ALTRIA GROUP	59,34	1,9763					
AMAZON COM	186,26	-0,7672					
AMER EXPRESS C	265,27	0,1208					
AMER INTL GROU	81,77	-0,1953					
AMGEN	286,28	1,1269					
APPLE INC	211,055	0,4354					
BANK OF AMERIC	39,765	-0,0377					
BAXTER INTL INC	30,92	1,2774					
BOEING CO	182,47	0,0933					
BRISTOL MYERS	48,76	0,6191					
CATERPILLAR IN	305,2837	-0,5785					
THE CIGNA GR O	335,375	0,1658					
CHEVRON	139,67	-0,3069					
CISCO SYSTEMS	57,135	0,519					
CITIGROUP	68,595	0,4613					
CERVECIERIAS	15,25	0,9265					
COCA-COLA CO	72,3301	0,7523					
COLGATE PALMOL	92,42	1,6051					
DANAOS CORP	80,56	0,7504					
DIANA SHIPPING	1,48	1,3699					
DOW INC	30,135	0,6177					
DUPONT DE NMOU	65,52	-0,2284					
GLBL X EM MR E	26,39	0,3418					
ENTERGY CP	84,1	-1,1635					
EXXON MOBIL	108,63	0					
FEDEX CORP	210,14	-0,643					
FORD MOTOR CO	10,0426	0,2255					
INTL BUS MACHI	239	1,2026					
GENERAL DYNAMI	272,44	0,1839					
GE AEROSPACE O	201,2	0,1693					
GOLDM SACHS GR	546,09	-0,0567					
HALLIBURTON CO	20,595	-0,2663					
THE HTFD INS O	121,28	0,7225					
HP INC	25,43	0,1575					
HOME DEPOT INC	358,2604	0,3755					
INTEL CORP	20,695	0,902					
JOHNSON JOHNSO	156,36	0,6501					
JPMORGAN CHASE	244,155	0,3844					
LAZARD INC ORD	38,8	-0,894					
MCDONALD'S COR	315,73	-0,3409					
MERCK & CO	84,7247	1,8448					
MICROSOFT CP	393,41	0,5752					
3M COMPANY	138,1	0,1233					
MORGAN STANLEY	115,48	-0,3022					
NIKE INC CL B	57,6	0,506					
NORFOLK SOUTHE	222,93	0,5412					
PFIZER INC	23,7107	2,8664					
PROCTER & GAMB	161,8	-0,0309					
ROCKWELL AUTOM	246,78	0,0973					
SCHLUMBERGER L	34,14	0,1173					
SOUTHERN	91,305	0,6116					
STEALTH GAS	5,45	0,9259					

London/Λονδίνο				(Σε πέννες)			
Εταιρείες	Χθεςανώ	Μετ.%					
ANGLO AMERICAN	2131	0,947					
A.B.FOOD	2036,6677	-9,067					
ADMIRAL GRP	3260	0,929					
ASHTED GRP	4004	-2,078					
ANTOFAGASTA	1694,57881	0,774					
AVIVA	556,4	1,422					
ASTRAZENECA	10600,567	0,722					
BARCOCK INTL	807	0,436					
BAE SYS.	1730	2,916					
BARCLAYS	296,8	0,576					
BR.AMER.TOB.	3159	0,254					
BERKELEY GPHL	4082	0,741					
BR.LAND	390,6	0,983					
BUNZL	2310	0,61					
BP	353,05	-2,486					
BURBERRY GRP	737,577	1,374					
BT GROUP	171,8	-0,058					
COCACOLA HBC A	3766	-0,633					
CARNIVAL	1255,455	-2,526					
CENTRICA	159,8	0,693					
COMPASS GROUP	2444,5	0,205					
CAPITA GROUP	185	0					
CRH	6930	-0,058					
DCC	4838	0,499					
DIAGEO	2061,5	-0,386					
DIRECT LINE	282,6448	0,855					
EXPERIAN	3614	-0,028					
EASVJET	495	1,393					
FRESNILLO	1013	1,603					
GLENCORE	264,1	-0,527					
GSK	1434,5	1,81					
HIKMA	1959	1,136					
HAMMERSON	250,8	0,08					
HSBC HLDS.UK	858	2,915					
INTL CONSOL AI	261,6	-0,608					
INTERCON. HOTE	7824	-0,357					
3I GRP	4200	0,478					
IMB BRANDS	3028	1,237					
INTERTEK GROUP	4542	0,309					
ITV	80,15	3,752					
JOHNSON MATTHE	1289,5	1,177					
KINGFISHER	285,6	2,366					
LAND SECS.	587	0,256					
LEGAL&GEN.	236,166	-0,211					
LLOYDS GRP	73,2	0,412					
MARKS & SR	288	0,547					
MONDI	1133	-0,614					
NATIONAL GRID	1078,6496	0,606					
NEXT	12040	0,88					
PRUDENTIAL	802,8	-0,1					

Amsterdam/Αμστερνταμ				(Σε ευρώ)			
Εταιρείες	Χθεςανώ	Μετ.%					
AALBERTS	28,94	1,62					
AEGON	5,726	0,1					
ABN AMRO BANK	18,49	1,65					
AKZO NOBEL	55,24	1,4					
ARCELOMITTAL	26,54	0,84					
ASMIL HOLDING	585,2	0,12					
GALAPAGOS	23,48	-0,76					
HEINEKEN	77,62	0,13					
ING GROEP	17,254	1,7					
KPN KON	4	1,62					
NN GROUP	53,62	0,4					
IMCO	117,65	2,44					
RANDSTAD	35,4	0					
RELX	47	0,82					
VOPAK	36,42	0,94					
WOLTERS KLUWER	153,65	1,12					

Milano/Μιλάνο				(Σε ευρώ)			
Εταιρείες	Χθεςανώ	Μετ.%					
ENI	12,70	12,72					
#N/A Invalid field.	4,76	1,44					
MEDIOBANCA	17,45	17,45					
RCS MEDIAGROUP	0,99	0,98					
SNAM	5,03	4,97					
TELECOM ITALIA	0,35	0,34					
TENARIS	14,79	14,81					
TERNA	8,68	8,61					
UNICREDIT	52,35	1,18					

Tokyo/Τόκιο				(Σε γιέν)			
Εταιρείες	Χθεςανώ	Μετ.%					
AJINOMOTO	2893	1,37					
ASAHI GROUP HL	1959	0,56					
ASTELLAS PHARM	1435	3,87					

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

TIMEΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ			
ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ		TIMEΣ SPOT	
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,1373	ΡΕΑΛ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ	6,4326
ΓΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ	162,28	ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ	1,5746
ΛΕΒ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	1,9558	ΓΟΥΑΝ ΚΙΝΑΣ	8,2715
ΚΟΡΩΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ	24,922	ΔΟΛΑΡΙΟ ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ	8,8237
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4636	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑΣ	19.059,27
ΛΙΡΑ ΣΤΕΡΛΙΝΑ	0,84980	ΣΕΚΕΛ ΙΣΡΑΗΛ	4,1189
ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ	404,04	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΙΑΣ	96,8227
ΖΛΟΤΙ ΠΟΛΩΝΙΑΣ	4,2708	ΓΟΥΟΝ ΝΟΤΙΑΣ ΚΟΡΕΑΣ	1.632,79
ΛΕΪ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	4,9777	ΠΕΣΟ ΜΕΞΙΚΟ	22,2948
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	10,9620	ΡΙΝΓΚΙΤ ΜΑΛΑΙΣΙΑΣ	4,9217
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ	0,9392	ΔΟΛΑΡΙΟ Ν. ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ	1,9106
ΚΟΡΩΝΑ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ	146,10	ΠΕΣΟ ΦΙΛΙΠΠΙΝΩΝ	63,802
ΚΟΡΩΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	11,8045	ΔΟΛΑΡΙΟ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ	1,4894
ΛΙΡΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	43,7159	ΜΠΑΧΤ ΤΑΪΛΑΝΔΗΣ	38,031
ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	1,7754	PANT ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	21,0942

ΡΟΥΒΛΙ ΡΩΣΙΑΣ: Λόγω της τρέχουσας συναλλακτικής δραστηριότητας στην αγορά EUR/RUB, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δεν είναι σε θέση να καθορίσει μία τιμή αναφοράς αντιπροσωπευτική των επικρατούσων συνθηκών της αγοράς. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ αποφάσισε να αναστείλει τη δημοσίευση τιμής αναφοράς του ευρώ για το ρωσικό ρούβλι μέχρι νεότευτος.

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ	
ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2025	
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,0897
ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ-ΣΚΩΤΙΑΣ-Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ	0,8408
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4592
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	11,0025

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΣ		
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (ΕΥΡΩ)		
	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ	661,40	767,20
ΜΙΣΗ ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ	347,30	402,80
ΡΑΒΔΟΣ ΧΡΥΣΟΥ (1 Kg)	89.100	103.300
ΡΑΒΔΟΣ ΧΡΥΣΟΥ (1 gr)	89,10	103,30

ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ		
ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΥΡΩ)		
	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΟΠΗΣ	661,09	774,68
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1973 & ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	661,09	774,68
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1974 & ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	661,09	767,52

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ				
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά Μετ.	
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	1.709,63	1.701,84	7,79	0,46%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	4.237,86	4.212,32	25,54	0,61%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	15.143,86	15.147,68	-3,82	-0,03%
FTSE/Χ.Α.ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	4.554,79	4.531,27	23,52	0,52%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	2.580,25	2.576,24	4,01	0,16%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	1.011,05	1.005,98	5,07	0,50%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΤΗΧ ESG	1.989,61	1.978,95	10,66	0,54%
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ MID & SMALL CAP	2.297,14	2.289,23	7,91	0,35%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	3.242,76	3.227,98	14,78	0,46%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	1.595,18	1.577,69	17,49	1,11%
FTSE/ΑΤΗΧ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ & ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	6.123,92	6.151,95	-28,03	-0,46%
FTSE/ΑΤΗΧ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	7.476,63	7.396,59	80,04	1,08%
FTSE/ΑΤΗΧ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	4.765,40	4.778,89	-13,49	-0,28%
FTSE/ΑΤΗΧ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	5.777,81	5.673,12	104,69	1,85%
FTSE/ΑΤΗΧ ΒΑΣΙΚΑ ΑΓΘΑ	8.126,89	8.101,36	25,53	0,32%
FTSE/ΑΤΗΧ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	7.397,13	7.388,13	9,00	0,12%
FTSE/ΑΤΗΧ ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	5.281,98	5.221,23	60,75	1,16%
FTSE/ΑΤΗΧ ΕΝΕΡΓΕΙΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	5.718,97	5.747,22	-28,25	-0,49%

Το Χρηματιστήριο Αθηνών και ο οίκος FTSE Russell ανακοίνωσαν τους νέους Συντελεστές Στάθμισης (Capping Factors) των μετοχών που συμμετέχουν στη σύνθεση των δεικτών FTSE/Χ.Α. Οι αλλαγές ισχύουν από τη συνεδρίαση της Δευτέρας 18 Δεκεμβρίου 2023.

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ				
ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο Μετ.
LOULIS FOOD INGREDIENTS (ΚΟ)	3.480	10,83%	SPACE HELLAS (ΚΟ)	5,900 -6,35%
INTERTEK (ΚΟ)	1.245	6,41%	ΕΥΡΩΠΗ HOLDINGS (ΚΟ)	1,500 -3,85%
ΕΛΛΑΚΤΟΡ (ΚΟ)	1.342	4,03%	ΑΒΑΞ (ΚΟ)	2,040 -3,32%
ΓΕΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ (ΚΟ)	1.430	3,62%	ΕΥΑΘ (ΚΟ)	3,340 -3,19%
MIG (ΚΟ)	3.050	3,39%	ΠΑΠΟΥΣΑΝΗΣ (ΚΟ)	2,490 -2,35%
ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	2.035	3,30%	ΑΛΟΥΜΥΛ (ΚΟ)	5,180 -2,26%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	19.530	2,47%	QUALITY & RELIABILITY (ΚΟ)	1,114 -2,11%
JUMBO (ΚΟ)	27.640	2,14%	BRIQ PROPERTIES A.E.E.A.Π. (ΚΟ)	2,560 -1,92%
ΟΛΠ (ΚΟ)	39.000	2,09%	LAVIPHARM (ΚΟ)	0,803 -1,59%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	5.022	2,07%	PROFILE (ΚΟ)	5,590 -1,58%

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ			
ΑΞΙΑ	ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ		
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	33.117.070,33	ΕΛΛΑΚΤΟΡ (ΚΟ)	0,88%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	15.807.470,60	INTERTEK (ΚΟ)	0,76%
METLEN ENERGY & METALS (ΚΟ)	15.558.255,84	ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,66%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	14.223.535,20	ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	0,55%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	13.498.270,64	ΑΒΑΞ (ΚΟ)	0,32%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	9.994.281,39	LOULIS FOOD INGREDIENTS (ΚΟ)	0,31%
JUMBO (ΚΟ)	5.911.533,80	ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	0,27%
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	5.767.189,66	SPACE HELLAS (ΚΟ)	0,27%
BANK OF CYPRUS HOLDINGS PLC (ΚΟ)	3.803.985,72	METLEN ENERGY & METALS (ΚΟ)	0,25%
ΟΤΕ (ΚΟ)	3.119.889,20	ΕΥΡΩΣΥΜΒΟΥΛΟΙ (ΚΟ)	0,23%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ			
ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ			
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	135	568	8.210
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	6	29	1.806
FTSE/Χ.Α. Large Cap	129	539	6.404
MSCI GREECE REBASED	0	0	0
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	1.143	28.688	478.758
ΑΔΜΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	27	517	17.078
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	24	132	2.519
ΑΚΤΟΡ Α.Ε. ΣΥΜ/ΧΩΝ (ΚΟ)	34	922	22.066
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	310	11.409	127.065
ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ ΑΘΗΝΩΝ(ΚΟ)	14	82	544
AUTOHELLAS (ΚΟ)	0	0	118
ΑΒΑΞ Α.Ε. (ΚΟ)	8	35	2.493
BANK OF CYPRUS (ΚΟ)	2	15	881
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	2	6	107
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	6	23	6.959
ΕΛΛΑΚΤΟΡ (ΚΟ)	9	42	2.182
ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	14	58	3.028
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	85	5.260	25.704
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	2	10	5.839
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	2	2	706
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	15	80	10.480
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	15	52	2.022
HELLENIC ENERGY (ΚΟ)	0	0	4.541
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	61	463	8.652
ΙΝΤΡΑΛΟΤ (ΚΟ)	11	5.159	111.405
JUMBO (ΚΟ)	17	31	514
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	15	54	7.191
METLEN ENERGY & METALS (ΚΟ)	150	577	5.296
MIG (ΚΟ)	25	49	266
MOTOR OIL (ΚΟ)	18	38	5.758
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	49	428	13.689
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	3	6	681
ΤΡΑΠΕΖΑ ΟΡΤΙΜΑ BANK (ΚΟ)	3	6	108
ΟΤΕ (ΚΟ)	4	24	2.790
ΟΛΠ (ΚΟ)	0	0	111
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	172	2.967	59.883
ΔΕΗ (ΚΟ)	25	150	22.587
QUEST ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0	0	169
TITAN CEMENT (ΚΑ)	4	7	346
VIOHALCO SA/ΝV (ΚΑ)	17	84	4.980
Δικαιώματα σε Δείκτες	8	108	1.245
FTSE/Χ.Α. Large Cap	8	108	1.245
Δικαιώματα σε Μετοχές	1	50	1.336
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	140
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	814
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	95
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	85
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	0
ΔΕΗ (ΚΟ)	1	50	202
Συνολική Δραστηριότητα	1.287	29.414	489.549

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	78.049.934,35
ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	15.558.255,84
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	14.551.892,41
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	5.911.533,80
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	5.767.189,66
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	5.244.869,56
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	3.415.460,92
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	3.119.889,20
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	2.726.934,17
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	2.198.863,76
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	2.063.712,22
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	2.037.939,05
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	1.400.714,21
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	963.758,25
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	911.820,67
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΘΑ	454.294,16
ΤΡΟΦΙΜΑ	358.451,48
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	351.353,19
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	330.779,99
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	305.889,32
ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	270.233,61
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΡΑΦΕΙΩΝ	249.685,09
ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ	235.356,30
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	224.900,10
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	206.331,23
ΥΔΡΕΥΣΗ	195.196,56
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	163.029,29

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25

	Κλείσιμο	Μετ.%
ΕΕΕ	44,24	-0,81%
ΕΤΕ	9,502	0,13%
ΕΥΡΩΒ	2,523	1,61%
ΠΕΙΡ	5,022	2,07%
ΜΥΤΙΛ	42,5	-1,53%
ΑΛΦΑ	2,178	1,35%
ΟΠΑΠ	19,53	2,47%
ΟΤΕ	16,69	0,42%
ΜΠΕΛΑ	27,64	2,14%
ΔΕΗ	13,52	-0,15%
ΤΙΤΣ	40,75	-0,12%
ΜΟΗ	21,74	1,21%
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	18,5	-0,22%
ΟΡΤΙΜΑ	15,8	-0,13%
ΕΛΠΕ	7,58	0,80%
ΛΑΜΔΑ	6,63	-0,45%
CENER	8,78	-0,34%
ΔΑΑ	9,155	1,16%
ΑΡΑΙΓ	11,72	-1,01%
ΣΑΡ	13,26	0,61%
ΑΚΤΡ	5,00	1,01%
ΒΙΟ	5,61	0,36%
ΕΥΔΑΠ	5,91	-0,51%
ΕΛΧΑ	2,035	3,30%
ΕΛΛΑΚΤΟΡ	1,342	4,03%

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 29 Απριλίου 2025

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	4,7900	4,8000	4,7979	-0,0360	820	4,7900	4,8200	4,8000	0,00
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	5,6200	5,7000	5,6564	2,3730	39,674	5,6400	5,7200	5,6600	0,71
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (ΕΜ)	1,6100	1,6450	1,6189	-1,5100	30,311	1,6100	1,6350	1,6350	-0,61
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)						0,0980	0,1100		

Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0,0510	0,0540	0,0516	0,1170	526	0,0510	0,0540	0,0540	8,00
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	3,6600	3,7200	3,6820	1,6350	7,400	3,7000	3,7200	3,7200	-2,11

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	2,4400	2,4800	2,4684	2,2940	24,180	2,4400	2,4600	2,4600	0,00
ΚΟΣΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ	0,2960	0,2960	0,2960	2,8860	650	0,2960	0,3240	0,2960	9,63
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ						0,0000	0,0270		
ΑΙΕΠ	ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (ΕΜ, Σ)	0,0500	0,0505	0,0503	-0,2380	4,000	0,0520	0,0570	0,0500	-5,66
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0145	0,0000		
ΓΙΕΠ	UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)						0,0000	0,0495		
ΕΛΜΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0,0000	0,4700		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (ΕΜ, Σ)						0,0280	0,0330		
ΙΣΕΠ	ΙΣΧΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (ΕΜ, Σ)						0,0315	0,0000		
ΚΑΕΠ	ΚΑΡΥΣΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ (Σ)						0,0000	0,2080		
ΚΕΛΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0,0020	0,0110		
ΡΕΕΠ	REGALIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)						0,0030	0,0000		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)	0,0030	0,0030	0,0030	0,0410	10,000	0,0030	0,0040	0,0030	-25,00
ΧΑΕΠ	HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)						0,0000	0,0175		

Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΕΡΜΕ	ERMES DEPARTMENT STORES PLC						0,0195	0,0205		
ΑΓΡΟ	“ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ “Η ΠΡΟΟΔΟΣ” ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ *						0,0000	2,7600		
ΚΟΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)	0,1130	0,1130	0,1130	-0,1690	10,000	0,0000	0,1200	0,1130	-9,60
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD	0,0515	0,0515	0,0515	-0,0500	9,886	0,0510	0,0550	0,0515	-0,96
ΛΟΣΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0,7800	0,8200		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (ΑΝ, Σ)						0,0000	0,0000		
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0,1900	0,0000		

Βιομηχανία										
NTIA	DISPLAY ART PLC (Σ)						0,0000	0,0450		
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0,0135	0,0000		
ΣΤΔΑ	CYPRUS TRADING CORPORATION PLC (Σ)						0,2760	0,3020		
ΑΒΚΑ	ΔΑΣΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						1,1500	0,0000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD						0,8100	0,8300		
ΚΥΡΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0,3300	0,3440		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ	3,8000	3,8600	3,8514	1,7930	9,816	3,8200	4,0000	3,8600	1,05

ΑΝΑΛΥΣΗ

Επιστροφή επενδυτών
σε περιουσιακά
στοιχεία των ΗΠΑ

Μετά τις σοβαρές απώλειες από τις αρχές Απριλίου λόγω των έντονων ανησυχιών για τις συνέπειες των πολιτικών της κυβερνήσις Τραμπ στην οικονομία των ΗΠΑ –σε συνέχεια της ανακοίνωσης στις 2 Απριλίου για εφαρμογή ανταποδοτικών δασμών– τα χρηματιστήρια της χώρας, καθώς και τα αμερικανικά ομόλογα, παρουσίασαν σημάδια ανάκαμψης τις τελευταίες ημέρες. Στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων, μετά την απόφαση του Τραμπ στις 9 Απριλίου για αναστολή των ανταποδοτικών δασμών για διάστημα 90 ημερών (εκτός από την Κίνα), ξένα δημοσιεύματα αφήνουν ανοιχτό το ενδεχόμενο συγκεκριμένων παραχωρήσεων από την πλευρά του Αμερικανού προέδρου, γεγονός που θα μπορούσε να οδηγήσει σε βελτιωμένες εμπορικές συμφωνίες. Παράλληλα, οι τελευταίες ανακοινώσεις οικονομικών στοιχείων υποδεικνύουν μειωμένη πιθανότητα για μια ιδιαίτερα μεγάλη επιβράδυνση της αμερικανικής οικονομίας (π.χ., σύνθετος πρόσρμος δείκτς υπευθύνων προμηθειών PMI).

Οι εξελίξεις αυτές, καθώς και δηλώσεις αξιωματούχων της Fed σχετικά με τη δυνατότητα περαιτέρω μείωσης των επιτοκίων εάν η αγορά εργασίας παρουσιάσει σημάδια επιδείνωσης, συνέβαλαν στη βελτίωση του επενδυτικού κλίματος. Χαρακτηριστικά, ο S&P 500 περιόρισε τις απώλειές του σε σχέση με τα ιστορικά υψηλά στα μέσα Φεβρουαρίου, από 18,9% στις αρχές

Απριλίου σε 10,8% μετά τη συνεδρίαση της Πέμπτης, με τον δείκτη μεταβλητότητας VIX (ο οποίος θεωρείται και δείκτς επενδυτικού φόβου) να υποχωρεί στο χαμηλότερο επίπεδο από τις 2 Απριλίου. Σημαντικά κέρδη κατέγραψαν και οι κυβερνητικοί τίτλοι, με την απόδοση του 10ετούς να υποχωρεί κάτω από 4,30% στο τέλος της εβδομάδας (η απόδοση κινείται αντίθετα από την τιμή) από το υψηλό δύο μηνών 4,59% στις 11 Απριλίου. Ανοδικά κινήθηκε ταυτόχρονα και το δολάριο, αντανakλώντας την εκ νέου εμπιστοσύνη των επενδυτών στο αμερικανικό νόμισμα ως ασφαλές καταφύγιο σε περιόδους αβεβαιότητας, και γενικότερα στα αμερικανικά περιουσιακά στοιχεία, η οποία είχε κλονιστεί τις τελευταίες εβδομάδες και λόγω των ανησυχιών για την ανεξαρτησία της Fed. Ωστόσο, παραμένει αβέβαιο εάν αυτή η ανάκαμψη των αμερικανικών περιουσιακών στοιχείων θα αποδειχθεί διατηρήσιμη. Η αβεβαιότητα για τις πολιτικές Τραμπ, η οποία καθυστερεί τις επενδυτικές και καταναλωτικές αποφάσεις, οδηγώντας σε μείωση της εγχώριας ζήτησης και επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας, παραμένει υψηλή, παρά το προσωρινό «πάγωμα» των νέων δασμών. Δεν αναμένεται να μειωθεί εάν δεν υπάρξει σταδιακή εξομάλυνση των εμπορικών και γεωπολιτικών σχέσεων των ΗΠΑ.

* EUROBANK RESEARCH

Ανοδο κατέγραψε την
Τρίτη το Χρηματιστήριο

Άνοδο κατέγραψε την Τρίτη το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Ο Γενικός Δείκτς παρουσίασε κέρδη σε ποσοστό 0,09%, κλείνοντας στις 234,15 μονάδες. Άνοδο 0,08% παρουσίασε ο Δείκτς FTSE/CySE 20, κλείνοντας στις 141,64 μονάδες. Ο ημερήσιος τζίρος διαμορφώθηκε σε €418.992,60.

Ο Γενικός Δείκτης παρουσίασε κέρδη σε ποσοστό 0,09%, κλείνοντας στις 234,15 μονάδες.

Άνοδο παρουσίασε μόνο ο δείκτης της Εναλλακτικής Αγοράς σε ποσοστό 0,55%. Αντίθετα, ο δείκτης της Κύριας Αγοράς κατέγραψε ζημιές σε ποσοστό 0,07%, ο δείκτης των Επενδυ-

τικών Εταιρειών σε ποσοστό 0,64% και ο δείκτης των Ξενοδοχείων σε ποσοστό 1,87%. Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €224.411,82 (άνοδος 0,71% – τιμή κλεισίματος €5,66), οι τίτλοι της ΑΤΛΑΝΤΙΚ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ με €59.686,40 (χωρίς μεταβολή – τιμή κλεισίματος €2,46), οι τίτλοι της Δήμητρα Επενδυτική με €49.068,86 (πτώση 0,61% – τιμή κλεισίματος €1,63), οι τίτλοι της ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ με €37.805,72 (άνοδος 1,05% – τιμή κλεισίματος €3,86) και οι τίτλοι της Logicom με €27.247,00 (πτώση 2,11% – τιμή κλεισίματος €3,72). Από τις μετοχές, που έτυχαν διαπραγματεύσεως, 7 κινήθηκαν ανοδικά, 9 καθοδικά και 2 παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε σε 117.

Αποχωρήσεις και νέες αφίξεις
τεχνολογικών εταιρειών στο Χ.Α.

Παραμένει μικρό το ποσοστό τους μεταξύ των 157 εισηγμένων

Της **ΜΑΤΙΝΑΣ ΧΑΡΚΟΦΤΑΚΗ**

Ήταν πριν από περίπου δύο χρόνια, όταν ο διευθύνων σύμβουλος του Χρηματιστηρίου Αθηνών, Γιάννης Κοντόπουλος, είχε απευθύνει δημόσιο κάλεσμα προς τις εταιρείες πληροφορικής και τεχνολογίας, υπογραμμίζοντας πως αυτή η στιγμή αποτελούσε ιδανική συγκυρία για την εισαγωγή τους στο ελληνικό χρηματιστήριο. Εκείνη την περίοδο, στην κύρια αγορά του Χρηματιστηρίου Αθηνών διαπραγματεύονταν 14 εταιρείες του τεχνολογικού κλάδου. Στο διάστημα που ακολούθησε, ωστόσο, σημειώθηκαν δύο πικρές αποχωρήσεις: η Entersoft και η Epsilon Net διαγράφηκαν από το ταμπλό, ενώ είχε προηγηθεί στα τέλη του 2022 η έξοδος της Byte του Σπ. Βυζάντιου, η οποία έπαψε να υφίσταται ως ξεχωριστή εισηγμένη οντότητα μετά την εξαγορά της και την ενσωμάτωσή της στον

Δρομολογείται η εισαγωγή της fintech Qualco και η μετάταξη της Real Consulting από την εναλλακτική στην κύρια αγορά.

όμιλο Ideal Holdings. Η φετινή χρονιά, πάντως, διαγράφεται πιο αισιόδοξη, καθώς μέσα στους επόμενους μήνες δρομολογείται η εισαγωγή της fintech Qualco, αλλά και η μετάταξη της Real Consulting από την εναλλακτική στην κύρια αγορά. Ξεκινώντας από τις αποχωρήσεις, τον Μάρτιο του 2024 ανακοινώθηκε η δημόσια πρόταση για την εξαγορά της εταιρείας επιχειρηματικού λογισμικού, Entersoft, από τον όμιλο Olympia του επιχειρηματία Πάνου Γερμανού (Public, Sunlight) και από τον πρόεδρο της Softone, Αντώνη Κυριαζή, με τη στήριξη του διεθνούς επενδυτικού fund Imker Capital. Η κίνηση αυτή άνοιξε τον δρόμο για την έξοδο της Entersoft από το χρηματιστηριακό ταμπλό, ενώ στα τέλη Αυγούστου του ίδιου έτους υποβλήθηκε στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς το επίσημο αίτημα διαγραφής, ολοκληρώνοντας έτσι έναν κύκλο σχεδόν τεσσάρων ετών ως εισηγμένη εταιρεία στην κύρια αγορά. Και ενώ ακόμη δεν είχε καταλαγιάσει ο θόρυβος από το προηγούμενο ντιλ, λίγες

Η Qualco βρίσκεται ένα βήμα πριν από τη δημόσια εγγραφή, έχοντας ήδη καταθέσει το ενημερωτικό δελτίο στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Ο στόχος της άντλησης κεφαλαίων φτάνει έως και τα 70 εκατ. ευρώ, με τον όμιλο να έχει διαγράψει μια σταθερά ανοδική πορεία τα τελευταία χρόνια.

μόλις εβδομάδες αργότερα, τον Απρίλιο του 2024, ήρθαν οι εξελίξεις από έναν ακόμη ισχυρό παίκτη στον χώρο του επιχειρηματικού λογισμικού: την Epsilon Net. Συγκεκριμένα, έγινε γνωστό ότι ο βασικός μέτοχος και διευθύνων σύμβουλος της βορειοελλαδίτικης εταιρείας, Γιάννης Μίκος, ήρθε σε συμφωνία με το αμερικανικό fund General Atlantic και, σε συνεργασία με τον μέτοχο μειοψηφίας, την Εθνική Τράπεζα, προχώρησαν στην απόκτηση του 100% της εισηγμένης. Το φθινόπωρο του ίδιου έτους, η Epsilon Net έκλεισε οριστικά την πόρτα του χρηματιστηρίου, στο οποίο είχε μεταταχθεί στην κύρια αγορά από το 2020. Η «αιμορραγία» της περυσινής χρονιάς φαίνεται να αντισταθμίζεται από τη μετάταξη της Performance Technologies καθώς και από τις νέες εισαγωγές που βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο προετοιμασίας. Παρά τη σημαντική ανάπτυξη των τελευταίων ετών, τη διεύρυνση του οικονομικού αποτυπώματός του και τις κατά καιρούς εξαγγελίες ενδιαφέροντος για είσοδο στο Χρη-

ματιστήριο, ο τομέας της πληροφορικής και της τεχνολογίας εξακολουθεί να καλύπτει ένα περιορισμένο ποσοστό μεταξύ των περίπου 157 εισηγμένων στο ελληνικό χρηματιστήριο εταιρειών. Ανάμεσα στις επικείμενες αφίξεις ξεχωρίζει η Qualco, η οποία βρίσκεται ένα βήμα πριν από τη δημόσια εγγραφή, έχοντας ήδη καταθέσει το ενημερωτικό δελτίο στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Ο στόχος της άντλησης κεφαλαίων φτάνει έως και τα 70 εκατ. ευρώ, με τον όμιλο να έχει διαγράψει μια σταθερά ανοδική πορεία τα τελευταία χρόνια, όπως αποτυπώνεται και στα οικονομικά του μεγέθη. Συγκεκριμένα, την περίοδο 2019-2024 ο κύκλος εργασιών αυξήθηκε κατά 29%, ενώ τα EBITDA κατέγραψαν άνοδο 39%. Για τη χρήση του 2024, τα έσοδα διαμορφώθηκαν στα 184 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 5% σε ετήσια βάση, ενώ το μεικτό κέρδος ανήλθε στα 87 εκατ. ευρώ. Τα EBITDA σημείωσαν περαιτέρω αύξηση 21%, αγγίζοντας τα 39 εκατ. ευρώ, με πάνω από το 99% του κύκλου

εργασιών να προέρχεται από οργανική ανάπτυξη. Αξιοσημείωτο είναι ότι το 70% των εσόδων αφορά την ελληνική αγορά και το υπόλοιπο 30% σχετίζεται με τις διεθνείς δραστηριότητες του ομίλου. Ύπενθυμίζεται ότι από το 2018 η Qualco έχει τη στήριξη της Pimco, ενός εκ των μεγαλύτερων διεθνών θεσμικών επενδυτών, η οποία έχει πραγματοποιήσει στρατηγική επένδυση στην εταιρεία. Πλώρη για την κύρια αγορά έχει βάλει και η εταιρεία πληροφορικής Real Consulting, την οποία ίδρυσε το 2001 ο Νίκος Βαρδινογιάννης (διατηρεί την ιδιότητα του μη εκτελεστικού προέδρου). Το 2021 η εταιρεία, που σήμερα έχει αναλάβει σημαντικό όγκο έργων ψηφιακού μετασχηματισμού σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, πέρασε το κατώφλι της εναλλακτικής αγοράς και πλέον προετοιμάζει την εισαγωγή της στην κύρια. Πάντως, το μονοπάτι της εναλλακτικής αγοράς έχουν ακολουθήσει και άλλες εταιρείες τα τελευταία χρόνια, όπως η Dotsoft και η Softweb.

Οι ελληνικές τράπεζες ανακαλύπτουν
το οικοσύστημα των εγχώριων startups

Της **ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ**

Venture capital funds, ιδιώτες επενδυτές, family offices και τελευταία πιο ενεργά οι τράπεζες, είναι μερικοί από εκείνους που σκανάρουν την ελληνική αγορά των startups, αναζητώντας ευκαιρίες για νέες επενδύσεις. Από τις αρχές του έτους μέχρι σήμερα και σύμφωνα με στοιχεία του Marathon Venture Capital, νεοφυείς επιχειρήσεις με παρουσία ή έδρα στην Ελλάδα έχουν συγκεντρώσει συνολικά 51 εκατ. ευρώ από 19 διεθνείς και Ελληνες επενδυτές, όταν πέρυσι για όλο το έτος οι χρηματοδοτήσεις ανήλθαν στα 393 εκατ. «Ακόμη είναι νωρίς για να βγάζουμε συμπεράσματα για την πορεία των επενδύσεων σε σύγκριση με άλλες χρονιές», αναφέρουν εκπρόσωποι του κλάδου. Στη σχετική λίστα του Marathon Venture Capital, που συγκεντρώνει τα τελευταία deals του κλάδου, βρίσκεται η επένδυση της Eurobank στην Prosperity, με την απόκτηση από την τράπεζα μειοψηφικού ποσοστού συμμετοχής της τάξης του 25% και τη σύναψη στρατηγικής συνεργασίας. Είχε προηγηθεί λίγων μηνών πριν και η επένδυση της τράπεζας στην fintech εταιρεία Plum, με έδρα το Λον-

Στα τελευταία deals του κλάδου ξεχωρίζουν οι τοποθετήσεις της Eurobank στην Prosperity και στη fintech Plum.

δίνο και γραφεία στην Αθήνα και στη Λευκωσία. «Βλέπουμε πως αυτές οι εταιρείες προσφέρουν πολύ σημαντικές υπηρεσίες, που λειτουργούν συμπληρωματικά με τις δικές μας», αναφέρει στην «Κ» ο Ιάκωβος Γιαννακλής, αναπληρωτής διευθύνων σύμβουλος και επικεφαλής retail και digital banking της Eurobank. Για παράδειγμα, η πλατφόρμα διαχείρισης και προώθησης ακινήτων της Prosperity, μπορεί μεταξύ άλλων να διευκολύνει όσους θέλουν να πάρουν στεγαστικό ή επαγγελματικό δάνειο (για επαγγελματική στέγη) από την τράπεζα ή έχουν λάβει ακόμη και έγκριση δανείου να βρουν ακίνητο. Από την άλλη, η Plum έχει φτιάξει, μέσω της εφαρμογής της, αποτελεσματικά προγράμματα, όπου μπορεί κανείς να επενδύσει σε αμοιβαία

Από τις αρχές του έτους μέχρι σήμερα, νεοφυείς επιχειρήσεις με παρουσία ή έδρα στην Ελλάδα έχουν συγκεντρώσει συνολικά 51 εκατ. ευρώ από 19 διεθνείς και Ελληνες επενδυτές.

κεφάλαια, μετοχές κ.λπ. «Μας ενδιαφέρει το εμπορικό κομμάτι αλλά βλέπουμε και πολύ καλές προοπτικές σε αρκετούς από αυτούς τους συνεργάτες. Άρα και επενδυτικά έχει ενδιαφέρον για εμάς». Γιατί τώρα; «Αρκετά χρόνια πίσω οι τράπεζες είχαμε αρκετά προβλήματα να λύσουμε. Πλέον εμείς είμαστε σε μια περίοδο ανάπτυξης και θέλουμε να μεγάλωσουμε τη σχέση με τους πελάτες μας, να φέρουμε νέους και να προσφέρουμε πολλές υπηρεσίες. Θα βρούμε ό,τι χρεια-

ζούμε σε εμάς», προσθέτει στην «Κ». Η εμπορική συσχέτιση με το πελατολόγιο της τράπεζας, οι προοπτικές του ίδιου του προϊόντος (π.χ. καλή εμπειρία για τον πελάτη), οι προοπτικές ανάπτυξης αλλά και επέκτασης πέραν από την ελληνική αγορά –όπως συμβαίνει με τις Plum και Prosperity που έχουν παρουσία σε χώρες του εξωτερικού–, αποτελούν προϋποθέσεις για να εντοπίσει η τράπεζα κάποια νέα ευκαιρία. Εκτός από το deal της Prosperity, στη σχετική λίστα εντάσσεται η χρηματοδότηση ύψους 3,8 εκατ. δολ. της fintech Wealthyhood αλλά και μικρότερες επενδύσεις, όπως της startup PlugSecure ύψους 720.000 ευρώ. Ο Ελευθέριος Καραπατσάκης και ο Πέτρος Μπένος έχουν αναπτύξει πλατφόρμα με σκοπό να προστατεύσουν τα δίκτυα φρόντισης ηλεκτρικών οχημάτων από κυβερνοεπιθέσεις και άλλες κακόβουλες ενέργειες. Με την ανάπτυξη ενός συστήματος ανάλυσης δεδομένων, η τεχνολογία τους εντοπίζει ευπάθειες ή ανωμαλίες και μέσω τεχνητής νοημοσύνης καταγράφει όλα τα σφάλματα, συμβάλλοντας στην προστασία τόσο των παρόχων όσο και των χρηστών, δηλαδή των οδηγών ηλεκτροκίνητων οχημάτων.

Deloitte.

Connect to what is possible

www.deloitte.com/cy

MAKING AN IMPACT THAT MATTERS
Since 1845

PROUD TO CELEBRATE 65 YEARS IN CYPRUS